

Sebestyén Péter
Tűzet hoztam!

Hálásan köszönöm *Borbáth Edithnek, Darabán Istvánnak,*
Ignát Amáliának, Tornai Enikőnek és mindazoknak anyagi segítségét, akik adományaikkal e könyv
megjelenését támogatták.
Isten áldása legyen életükön!

Sebestyén Péter

TÜZET HOZTAM!

Biblikus gondolatok – C év

Verbum • Kolozsvár
2013
Nr. 1559 - 2013.
I M P R I M A T U R
Albae Iuliae, die 21-a Octobri 2013.
Dr. Georgius Jakubinyi
Archiepiscopus

© Verbum
© Sebestyén Péter

Verbum
400045 Kolozsvár, A. Einstein u. 2. sz.
Kiadóvezető: Bodó Márta
Egyesületi gondnok: Gál György Attila

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SEBESTYÉN, PÉTER

Tűzet hoztam! Biblikus gondolatok – C év / Sebestyén Péter. – Cluj-Napoca: Verbum, 2013

978-606-8059-94-5

2

Útmutató

Gyakran olvasunk, örömmel, különféle életvezetési tanácsokat. Van köztük olyan – mint a mostanában nagyon divatos horoszkóp –, amelyet mindenki könnyen a saját életére alkalmazhat. Azt ajánlják, hogy szeressük és valósítsuk meg önmagunkat bármi áron, azt sugallhatják, legyünk készek a versenyre. Ezek kikerülnek az üdvösség problémáját. Viszont az itt következő válaszok egyben örök érvényű életvezetési tanácsok is.

Sebestyén Péter nem egyébre vállalkozik – immár harmadszor –, mint arra, hogy megválaszolja számunkra a legégetőbb kérdéseket. A *Tűzet hoztam!* című jelen kötetben a liturgikus C év heti útravalóinak mindegyike evangéliumi indíttatású. Lelkünk üdvösségének örök távlatait feszegeti. Ha azt akarjuk tudni, hogy „Mi a boldogság?“, „Hol a helyünk?“, „Mit tegyünk?“ –, akkor a legjobb helyen járunk.

Számomra a legnagyobb élmény éppen az volt, hogy a kérdéseket ismerőseknek, a magaméinak éreztem. „Én mit tehetek?“, „Van-e bennem elég hit?“, ezek a kérdések életünk visszatérő kérdései. A könyv pedig segít abban, hogy a magunkba fordulás után merjük megkérdezni azt is, hogy „Mi a titkod?“ „Te hogy csinálod?“. Ez a sok kérdés tulajdonképpen egyetlen nagy kérdésnek a többféle formája: mi dolgunk a világon, hogyan éljük életünket.

Az előző kötetekben megszokhattuk, hogy Sebestyén Péter ezekről a létkérdésekről milyen könnyedséggel, derűvel tud írni. Már önmagában a stílusa is arról győz meg, hogy érdemes ezen a „rémületes és gyönyörűsége“ úton elindulni. A kérdés(ek)re adott válasz(ok) pedig megmutatják, hogy ezen a belső úton járni életfeladat.

Ez az út az egyetlen, amellyel Jézus azonosítja önmagát. Ő az igazság és az Élet.

A szerző emberközeli, pozitív, hihető és életvidám példákat állít elénk. Tükröt tart, elgondolkodtat, megkívántatja a jézusi életformát, megszeretteti velünk Istent. Még a kényes témákat sem kerüli. A rendszeres templomba járók mellett baráti jobbot nyújt a „maguk módján vallásosoknak“, az igazságot keresőknek, megszólítja a csalódottakat és a hitetleneket is.

Az írások mindegyike korszerű, személyes, mai nyelven szól, ráhangol „Jézus hullámhosszára“, nevünkön szólít. Megrendülten adjuk meg magunkat, és végül a napkeleti bölcsekhez hasonlóan mi is más úton térünk haza.

Erre a merész kalandra hív Sebestyén Péter bennünket, „kincskeresőket“ és „Jézus asztaltársaságának tagjait“ egyaránt.

Korondi Kinga

Kezdet és vég

Advent 1. vasárnapja

1. Abban az időben igaz sarjat sarjasztok Dávidnak... (Jer 33, 14–16)

Jeremiás könyvének 33. fejezete a messiási jövendöléseket foglalja össze. Ezek a próféciaik igazából csak Krisztusra találnak.

2. Titeket pedig gyarapítson az Úr, és tegyen gazdaggá a szeretetben... (1Tessz3, 12–4, 2)

Szeretetből sosincs elég. Adventben különösen jó ezt megszívlelni. Szítsuk fel a szeretet érzékenységét egymás iránt. Az apostol is ezt kéri az Úrtól tesszalóniki híveinek.

3. Az Emberfia eljövetele (Lk 21, 25–28. 34–36)

Teológiai éveim meghatározó élményei között tartom számon az adventi koszorú gyertyáinak meggyújtását, amikor a sötét kápolnában előénekesként elénekelhettem az ünnepélyes antifónát: „*Íme kedveseim, az ítéletnek ama nagy és rettenetes napja előttünk áll, elmúlnak a mi napjaink, és sebesen eljön a mi Urunknak gyönyörűséges adventje...Készüljetek föl tehát ti mindnyájan, hogy megláthassátok a halhatatlan jegyest, s tiétek legyen majd a mennyek országa!*” – ma is végigborsózdik a hátam a gyönyörű, komoly, főséges és emelkedett dallam elhangzásakor.

Ez az ősi ének az egyház „álláspontját”, meggyőződését is hirdeti az új egyházi év kezdetén. Ugyanis a Szentlélek vezetésével és ihletésére ilyenkor nemcsak a karácsonyi előkészületre helyezi a hangsúlyt, hanem Urunk második eljövetelére, aki visszajön „ítélni élőket és holtakat”. Ama nagy napra, amikor megremeg a mindenség, megszűnik a múlandó és a véges, kibontakozik az örök kezdet, és a maga valóságában nyilvánvalóvá válik Isten országa. S mivel a világ végének időpontja bizonytalan, az idők jelei arra figyelmeztetnek, hogy bármikor eljöhét az Emberfia. Karácsonykor is azt ünnepeljük, hogy a végtelen Isten köztünk, véges időben élő emberek közt „ütötte fel sátorát” –, hogy az egész teremtett világ az ő szent otthona lehessen.

Nem csak a második század keresztényei érezték a régi világ pusztulásának és egy új közeledésének jeleit. A mai hívők is hajlamosak arra, hogy sürgessék a végső idők mihamarabbi bekövetkeztét. Hiszen, mint mondják, századunk modern embere egyre jobban megérti a világmindenség titkait, erőit a maga szolgálatába állítja, majdhogynem Isten helyébe képzele magát, és ezzel azt hiszi, hogy minden tőle függ. Jól jönne tehát, ha Isten tényleg „szétcsapna” egy kicsit a földbolygón, hogy megmutassa, ki az úr... Amikor az Úr Jézus a végső időkről beszél, nem annyira a szörnyűségekre helyezi a hangsúlyt, mint inkább a saját eljövetelére.

Advent latinosan, görögül *parúzia*, ugyanazt jelenti: az Úr eljövetele. Ady Endre szavával: az Úr érkezése. Erre az érkezésre készít fel bennünket a szent liturgia karácsony előtt. Ha valódi tanítványai vagyunk, folytonos várakozásban és készenlétben élünk. Így emelt fővel állhatunk eléje, mert nemcsak ítélő bíránkra, hanem a minket szeretetből megváltó Emberfiára ismerhetünk benne. Ez az ugrásra kész felelősségtudat indítson adventi készülletünkben, bűnbánati gyakorlatainkban, jócselekedeteinkben. Rossz lóra teszünk, ha csak úgy tekintünk adventre, mint valami szülinapi előkészületre, giccses vásárlási lázra, ahol mint hűségese fogyasztók, törzsvásárlók, mindenképp el kell költenünk pénzünket, hiszen annak „forognia kell”...

Advent nagyon is életbevágó, személyes döntések meghozatalát igényli. Mi az, ami életemben megváltatlan? Amin még a bűn, az önzés, az anyagiasság, az ösztönök pecsétje látszik? Észreveszem itt és most a családomban, személyes kapcsolataimban az Úr érkezésének jeleit? El akarom oszlatni lelkemben a bűn sötétségét? Melyek azok a döntések, amelyeket tovább nem halogathatok? Minek kell bennem összedölnie (ábrándok, illúziók, téves istenkép, csalódások, narcisztikus énkép, elvárások, folytonos panaszkodás vagy önsajnálát, bűnbakkeresés stb.), hogy az Úr valami újat építhessen fel a romokon? Mit tehetek azért, hogy karácsonykor majd az én szívemben is megszülessék, oda beköltözzék a betlehemi Jézus?

Mert a Jézussal való végső találkozás egy óvatlan pillanatban bármikor megeshet. Ő már eljött, és második eljövetele is tény. Az adventi kegyelmi időszakban pedig újból felkínálja magát. Ha éberen imádkozom, mint Mária, ha nem engedem, hogy szívem elveszítse érzékenységét az evilág gondjai és csapdái közt, a végső idő számomra dermedt rémület helyett *a várva várt örömet hozza meg.*

Göröngyös útból sima ösvény

Advent 2. vasárnapja

1. Mert Isten megmutatja rajtad fényességét... (Bar 5, 1–9)

Keresztelő János igehirdetésében is visszhangra talál a babiloni fogságból visszatértek örömét zengő Bárúk próféta. Lelki szemei előtt a várva várt Messiás érkezik.

2. Könyörgöm mindnyájatokért, mivel részt vesztek az evangélium szolgálatában... (Fil 1, 4–6. 8–11)

Az apostol hálatelt szívvel emlékezik meg Filippiben élő híveiről. Kivételesen tőlük fogadott el adományt is saját szükségleteire.

3. Készítsétek az Úr útját... (Lk 3, 1–6)

Szent Lukács, a harmadik evangélium szerzője, Keresztelő János színre léptetésével önkéntelenül is kimutatja érzékenységét a történelmi összefüggések iránt. A történész szól belőle, amikor felvázolja a Jézus-esemény „nemzetközi” vonatkozásait. Pontos, ellenőrizhető adatokat közöl, nevekkel és időpontokkal, jelezve, hogy nem mitológiát vagy elbeszélést ír, hanem – mint a korabeli hellenista művek – felvázolja a konkrét kort, amelyben Jézus született. Mintegy bizonyítva, hogy a kinyilatkoztatás tényei nem valami titokban sügött „zugmesék”, hanem a világtörténelem nyilvános részei. Amit az evangélista leír, egyrészt történelmi esemény, másrészt túl is szárnyalja azt: üdvtörténet. Amolyan „csúzli-effektust” vált ki olvasóiból: a múltra visszatekintve felkínálja azt a hallatlan újdonságot, amely a jelenben kezdődött el, de csak a jövőben valósul meg.

Adventnek is ez a szerepe. Újból visszanyúlni Isten nagy tetteihez, amelyeket életünkben végbevitt, hogy tiszta vággyal, konkrét tettekkel, prófétai lelkülettel a karácsonykor felénk közeledő Úr felé lendüljünk.

Keresztelő János különleges szereppel megbízott próféta. Ő az előszó (pro-Logosz) az Ige(Logosz) színre lépéséhez. Hírnök és futár, útkészítő, ugyanakkor kényelmetlen vitapartner. Bornemissza Péter szavait kölcsönözve „nagy torokszóval, nem ásítva és kelleetlenül” hirdeti az Úr közeli érkezését. Próféta elődjei szavát visszhangozza: „Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit”. Mellékes, hogy őt naivnak, különcnek, beszámíthatatlannak tartják. Nem hátrál a múltba, de a jövőbe sem menekül. Az előkészítés szolgálatát vállalja, mert jobban hisz Istennek, mint saját tapasztalatainak. Nem válik önhitté, nem kezdi hirtelen a saját karrierjét építeni, de a közbeszerzési eljárásra sem vár, hogy az út megépülhessen. Isten sürgető akaratánál nem adja alább. Addig szolgál, amíg el nem jön az, akinek szolgálatába szegődött, s akinek még saruszíját sem méltó megoldani.

Egyszerre kell prófétává és prófétaivá válnunk. A földi idő (*kronosz*) ugyan telik, de a *kegyelmi pillanat* most van. *Most*, itt, a *kairoszban*, a saját életkörülményeinken keresztül tör be Isten kegyelme. Most kell megtérni, nem odázzhatjuk tovább a döntést. Miközben öregsünk és kopunk, folytonosan döntéshelyzetben vagyunk: most van lehetőségünk jót tenni és a rosszat elutasítani. Most kell utat építenünk, hogy gyermekeinknek és az Istentől távol állóknak legyen min járniuk. Ne a magunk útját építessük, a másokét keresztelve, hanem az Úrét. Akár olyan formában, hogy mostantól nem mondunk rosszat másokról. Mostantól értékelünk és megköszönünk Istennek minden apró jót, amit naponta tapasztalunk. Mostantól mi tesszük meg az első lépést a másik ember felé... Nem Csaba királyfi fogja a csillagösvényt kiépíteni a göröngyös úton, hanem magunknak kell elhordani a rosszindulat, a megátalkodottság, a kényelmesség és a közöny halmait, betönni a hazugság gödreit, hogy Istennek se kelljen úttalan útjaink kátyúin zötykölődnie.

Az egyéni, személyes útkészítés fáradságát nem spórolják meg sem a kormányváltások, sem a pártok és egyházak egyezségei. Az útkészítéssel öröm, sok meglepetés is jár: önmagunk előtt is bebizonyítottuk tettekkészségünket, kipróbálhattuk alkotókedvünket, legyőzzük a nyavalygást és a borúlátást, helyet adtunk Isten ajándékának és újjászülettünk. Keresztelő János prófétai szava segít a tájékozódásban. Az adventi csendes órák talán leleplezik lelkünk holdbéli tájainak árkait, azokat a „dombokat és hegyeket”, amelyeket mi magunk halmoztunk fel, és amelyek útját állták a kegyelem útkészítő ajándékának. Éljük a bűnbánat, a magunkról megfélelmező szeretet gyógyító eszközeivel! Az új egyházi évvel kezdődjek valami új földi zárandokutunkon is. Ne sajnáljuk a lelki útegyengetés fáradságát, hiszen Isten báránya velünk is találkozni akar.

Mit tegyünk?

Advent 3. vasárnapja

1. Örvendezzél, és vigadj, teljes szívvel, Jeruzsálem leánya!
(Szo 3, 14–18a)

Szofonias próféta népe hitének és örömeinek ad hangot, amikor hálaéneket zeng, mert Isten betartja ígéreteit. A nép úgy örül Isten jelenlé-tének, mint menyasszony a vőlegényének.

2. Örüljetek... Az Úr közel van! (Fil 4, 4–7)

Advent második felétől a bűnbánat szomorúságának hangulata átadja helyét az örömmek. Nem várhatom Uram közeledését savanyú arccal, megkérgesedett lélekkel. Belső örömet biztosítja hétköznapi lelki egyensúlyomat is. Ennek alapja, hogy Isten velem van, nem kell félnem.

3. Keresztelő János prédikációja (Lk 3, 10–18)

Akiket sokan napjaink Keresztelő Jánosának tekintenek, ugyanilyen tűzzel, elhivatottsággal, és „Lelkes” ihletéssel, testre szabottan válaszolnának arra a kérdésre, amit a pusztába kivonuló, kíváncsi és magába szállt nép kérdezt a hajdani prófétától. A társadalom különféle rétegét alkotó kérdezők: őstermelők, újságírók, tanárok, orvosok, vállalkozók, bankárok, motorosok, nagycsaládosok, politikusok és átlagbérből élők, szegények és vagyonosak, konkrét útmutatást, gyakorlati tanácsokat kapnának tőlük is. A tanácsok persze csak akkor érnek valamit, ha nemcsak meghallgatjuk, hanem követjük is őket...

Szent Lukács arról számol be, hogy a pusztába igyekvő, Jánoshoz forduló tömeg, kereső és nyitott lélekkel hallgatja a dörgedelmes prófétai szavakat, megrendül, és kérdésekkel ostorozza a különös prófétát. Különösen a vámosok és a katonák, akik köztudottan a megvetett rétegekhez tartoztak, mint a bűnösök képviselői, kérdeznak rá: „Hát mi mit tegyünk?”

Keresztelő János mindenekelőtt az irgalmasságot, a rászoruló megsegítését szorgalmazza. Biblikusok felfigyeltek arra, hogy Lukács evangélista fogalmazásában ez már örömhír, evangélium, noha a jánosi keresztség csak bűnbánati és nem bűneltörő. A tanácsok is pusztán a becsületes köteleességteljesítésre vonatkoznak. Afféle keresztelés előtti hitoktatás. Hogy senki ne éljen vissza hivatalával, beosztásával, szolgálatra kapott hatalmával. De ez messze nem elég az üdvösséghez. Mindössze humánus, átlagos szociális követelmény lenne.

Azonban a következőkben már az eljövendőről beszél, aki tűzzel és Szentlélekkel keresztel. János csak előkészíti a terepet a kegyelem befogadására. Aki pedig átesett a „tűzkeresztségen”, a keresztség szentségén, attól Isten sokkal többet kíván: átadni magunkat teljesen Istennek, megbocsátani hetvenhétzer, és hősies fokban gyakorolni a szeretetet. Ehhez pedig le kell raknunk az alapokat...

Mi mit tegyünk? – kérdezhetnénk. Adventi utunkon, az öröm vasárnapján kezdjük az önvizsgálatnál: mekkora kihatással van keresztségem hétköznapi döntéseimre? Áldás van munkámon, családomon? Megrendültem már valaha bűneim miatt? Kértem Istentől bocsánatot? Hagytam, engedtem, akartam, hogy a Szentlélek szele és tüze mindent kiseperjen élemből, lelkemből, ami nem odavaló?

Keresztelő Szent János nem azt mondta, amit elvártak volna tőle. Nemcsak a farizeusok álszent vallásosságáról rántja le a leplet, hanem türelemmel, de határozottan „kiosztja” a katonákat, akik a császár vagy a helyi kiskirályok szolgálatában álltak, és fegyverrel tartották fenn az elnyomást. Ugyanígy a vámosokat is arra kéri, hogy ne a könyörtelenség, a kapzsiság vezesse őket a vámszedéskor, hanem inkább a kötelességtudat. Nem látja a fennálló rend ellen, hanem a szociális érzékenység, a testvéri szeretet apró tetteit kéri mindenkitől.

Kell ennél gyakorlatiasabb adventi program? Ne az árral sodródjunk, hanem merjünk jobbak, becsületesebbek lenni. Ne éljünk vissza hatalmunkkal, pozíciónkkal, helyzeti előnyünkkel, hanem szolgáljuk a közösség javát. Ne fölösleges dolgokat vásároljunk össze árcsökkenés címén, hanem osszuk meg kenyerünket, időnket, pénzünket, figyelmünket azokkal, akik ezt szomjazták. Álljunk le egy percre meghallgatni, akinek panasz nyomja a lelkét. Ahelyett, hogy világhálós ismerősök gyűjtésében versenyeznénk, valódi barátként szegődjünk embertársunk mellé akkor, amikor éppen ránk van szüksége. Hordozzuk egymás terhét.

Az öröm vasárnapja nemcsak a közelgő karácsonyt hirdeti, hanem Isten ama örömét, amikor a megtérő bűnös feléje fordul. Mindenkit tárt karokkal fogad, és visszaemel a létbe. Álljunk sorba ajtaja előtt.

Áldottak és boldogok

Advent 4. vasárnapja

1. De te, Efrata Betlehemje, kicsiny vagy ugyan..., mégis belőled származik... (Mik 5, 2-5)

Mikeást is „kisprofétának” szokás nevezni rövid könyve miatt, mégis ő az utolsó nagy próféta, akinél messiási jövendölést olvashatunk. Heródes kérdésére a főpapok is rá hivatkoznak.

2. Megszüntetni az elsőt, hogy helyébe a következőt állítsa. (Zsid 10, 5-10)

A szerző tulajdonképpen a karácsony lényegét foglalja össze: a megtestesüléssel világba lép az újszövetség örök főpapja, Krisztus.

3. Erzsébet és Mária találkozása (Lk 1, 39-45)

Két, igazi adventet élő, hívő asszony találkozik. Az ó- és újszövetség mezsgyéjén állnak és sok mondanivalójuk van egymás számára. Beszédtémáik nem csupán a hírek, a pletyka, az emberi-anyai érzés, amiben támogathatják egymást, sokkal inkább Isten titkait fedezik fel életükben, szívük alatt, és ezért adnak hálát.

Máriát megosztásra készíti az öröm, amit Isten hírül ad neki, ezért magát nem kímélve, időt, fáradságot nem sajnálva, az út veszélyei és mostoha körülményei ellenére, a hegyek közé, Júdeába utazik. Milyen jó, hogy Máriának is van egy tapasztalt barátnője, sorstársa, akivel lelke egy húron pendül, akivel megoszthatja az anyaság titkait, akinek van ideje rá, akivel meghitt kapcsolatban állhat! Mivel a

nyilvánosság előtt szégyennek is számított, és félremagyarázásra adhatott okot Mária várandóssága a jegyesség alatt, ezért Lukács leírása különösen is jelzésértékű.

A világhálós kapcsolatok „fészbukos” birodalmában elhárult az idő, a távolság, az anyagi ráfordítás akadályai. Pillanatokon belül megoszthatjuk gondolatainkat, érzéseinket, felfedhetjük titkainkat a nyilvánosság vagy ismerőseink előtt. De van benne örömhír? Megdicsőül Isten? A virtuális kütyük ugyan segíthetnek a közeledésben, de a személyességet nem pótolják. Elkényelmesedtünk, lusták vagyunk egymást felkeresni, a „nincs időnk” ürügyével levelet sem írunk, csak egy rövid sms-t. Mi ez, ha nem elidegenedés?

Mária és Erzsébet vállalja az egymással találkozás kockázatát. Egymásban is az Úrral találkoznak. Őt magasztalják, érkezését várják és ismerik fel. Cselekvő várakozásuk példaértékű. Móriában is csak most, az Erzsébettel való találkozásban tudatosul, hogy az angyali üdvözlés pillanata az új élet kezdetét is jelentette. Rokónától, Erzsébettől, aki idős kora ellenére anyai örömök elé néz, hallja a bátorító hitvallást: áldott vagy, boldog vagy!

Mai fiataljaink nem kívánt terhességként könyvelik el egy új élet megjelenését. Nincs türelmük várni egymásra, készülni az ajándék befogadására. Hiányzik belőlük a várakozáshoz szükséges fantázia és hit. Amit nem kapnak meg azonnal, arról lemondanak. Tiltakoznak ellene, szabályozni akarják az élet titkát. Háttérbe szorul annak ajándék volta. A fogantatástól kezdődő magzati életre rávetül a kényszer, a kényelem, a felkészületlenség, a rossz lelkiismeret árnyéka. És akkor csodálkozunk, hogy megszakadnak barátságok, hívó házasságokat előrevetítő szerelmek, mert túl könnyen feladtuk...

Mennyivel más azon feleségek, kismamák példája – és vannak ilyenek környezetünkben is, bőven –, akik második, sőt harmadik gyermeküket is vállalják, nemcsak azért, mert szüleik hibáját akarják jóvátenni vagy egyszerűen a hiányt bepótolni, hanem tudatosan élni akarnak azzal a kincssel, amit a gyermekáldás jelent. Áldottak és boldogok azok a családok, akik az isteni gondviselésre hagyatkozva gyermeket vállalnak. Nemzetet, egyházat, jövőt építenek.

Mária és Erzsébet szíve alatt megmozdult a magzat. Az előfutár és az Isten báránya már egymással „kommunikál”. Jelezve azt, hogy minden anya áldott állapotban van. A megfogant életen Isten áldása nyugszik. Fogantatásunk pillanatában feladatot és küldetést kapunk. Kereszttségünk óta pedig mindannyian eltelünk Szentlélekkel. Az édesanya nemcsak tejével táplálja kicsinyét, hanem saját hitével enged teret a gyermek lelkében az isteni életnek. A nevelés is az első kilenc hónapban kezdődik... Micsoda felelősség ez a szülőnek! Mária és Erzsébet Isten közelében vannak. Isten teljesen testközelbe került Móriához. Ezt az istenközelséget érdemes ellesni ettől a két asszonytól, aki megtisztelve érezte magát, amikor Isten meglátogatta őket.

Szeressünk Isten közelében lenni, mint Mária és Erzsébet. Akkor megtapasztaljuk, milyen jó vele együtt. Így teljesedik be igazán adventünk. Barsi Balázs találó, mély meglátása szerint: „az örökkévalósághoz képest, az egész földi élet olyan, mint egyfajta magzati lét, s majd a halál lesz a végső születés...”

Karácsonykor Isten meglátogatta az emberiséget.

Fia születésével minket is új életre szült.

Atyám dolgaiban...

Szentcsalád vasárnapja

1. A szülők tisztelete (Sir 3, 3–7. 14–17)

Szüleinket tisztelni és szeretni isteni parancs. A hála és kötelesség egyaránt azt diktálja, hogy szeressük, becsüljük meg őket, és igyekezzünk Istent szolgálni bennük.

2. Erkölcsi kötelességeink (Kol 3, 12–21)

Ha egy házasságban a szeretet nem kölcsönös, az csak szenvedést, fájdalmat okoz, és a kapcsolat könnyen tragédiába torkollhat...

3. A tizenkét éves Jézus (Lk 2, 41–52)

Emberileg nézve az Úr Jézusnak sem volt felhőtlen gyermekkor. Vizsgálhatjuk a születés körülményeit, a menekülést, azt, hogy „csak” nevelőapja volt, de testvér sem adatott, és a szülőkről való leválás sem ment nehézség nélkül: lásd a tizenkét éves Jézus elvesztése és megtalálása. Ez utóbbiról olvasunk Szentcsalád vasárnapján Lukács evangélista beszámolójában.

A zsidó fiúk tizenhárom éves és egy napos korukban váltak nagykorúvá. Ettől kezdve kötelezte őket a Törvény és lettek a parancsolat fiai (*bar micva*). A rabbik azon is vitakoztak, hogy az évente előírt templomlátogatás kötelezi-e a nőket és a gyermekeket. Mindenesetre Jézust tizenkét évesen szülei felviszik Jeruzsálembe. A nyolcnapos ünnepi tolongás alatt nem is tűnik furcsának, hogy a gyermek valahol elmarad. Amikor háromnapos keresés után rátalálnak, ott ül a templomban, a tanítók között, hallgatja és kérdezi őket. *„Egy kérdés a betoppanó szülőknél is jutott: – Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem? A történet végül meglepő fordulatot vesz: hazament velük Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Az a Jézus azonban már nem az a Jézus, aki a zarándoklatra feljött. Furcsa paradoxon, a tizenkét éves, felnőtté vált Jézusnál már látszik, hogy kész a nyilvános szereplésre, mégis hazamegy, és a családban marad. Akinek az Atyja házában és az ő dolgaiban kell lennie, az még tizennyolc évig dolgozik egy szűk és sötét ácsműhelyben... Ha meggondoljuk, minden egyes nyilvánosan működő évére tíz – családban eltöltött – esztendő jut És ez nem elvesztegetett idő, hiszen közben növekedett bölcsességben Isten és az emberek előtt”* – írja Juhász Ferenc.

Isten azért lett emberré Jézus Krisztusban, hogy átélje a legnyomorúságosabb élethelyzeteket, tudja, mit jelent az árvaság, a szétszakított család, a szegénység és a kiszolgáltatottság. Ezzel mutatta meg, hogy minden helyzetben kereshető és megtalálható az Atya akarata. Az egyszerű názáreti otthon az ő számára a szeretet, a befogadás, az istendicséret helye lett. Vajon ma családjainkban keressük Isten akarátát? Az édesanya és az édesapa kutatják, mi a szándéka a gyermekkel Istennek? Sok szülő nincs is tudatában, hogy miközben „mindent” megtesz gyermekéért, elveszíti nemcsak gyermekét, hanem Istent is. És aztán egyre nehezebben találja meg...

Szentcsalád vasárnapján egyházunk a minden oldalról támadott, válságba került családot helyezi előtérbe. De mint ahogy Jézus, ugyanúgy az egyház sem misztifikálja, hanem a maga szentségében és pótolhatatlanságában mutatja fel.

Amikor családi krízisekről, konfliktusokról, le- és elválásokról esik szó, talán a köztudatba is érdemes lenne bevinni újra a család felbecsülhetetlen értékét és szerepét. Család nélkül nincs egészséges személyiség. Család az a „kis egyház”, ahol elsajátítjuk az élet titkait, megtanulunk szeretni és elfogadni, megbocsátani, egymást felsegíteni, örülni Isten ingyenes ajándékainak. Nem elég siránkozni, hogy milyen a világ, mennyi veszély fenyegeti gyermekünket, vagy hogy csak a jogok a divatosak, és a szülő lassanként tehetetlen a körülményekkel, iskolával, számítógéppel, médiával szemben –, hanem, igenis meg kell találnunk Jézusban és szent családjában azt az erőforrást, amelynek segítségével pozitív, előremutató, hatékony és örökké érvényes példái lehetünk az Isten akarata szerinti életnek.

Gyermekeinket, fiataljainkat már idejekorán föl kell készítenünk az önzetlen szeretetre, a családalapításhoz szükséges erények elsajátítására: az alkalmazkodásra, az állhatatos türelemre, a kitartó munkára, a helyes idő- és pénzbeosztásra, az Isten jelenlétében eltöltött napi program kialakítására. Gyermekeink is azon az úton fognak járni, amelyet nekik kitapostunk. Vagy megeshet az is, hogy abból az elrontott modelltől, amelyre nekünk futotta, nem kérnek majd...

Szent család vasárnapja páratlan alkalom családtagjaink „újra felfedezésére”. A szent családtagok példája lelkesítsen minket ebben is.

Epifánia: a bölcsek hódolata

Vízkereszt ünnepe

1. A messiás országa (Iz 60, 1–6)

Az izajási jövendölés előrevetíti Isten egyetemes, minden népet átfogó szeretetét, amely Krisztusban nyilvánult meg.

2. Krisztus titka (Ef 3, 2–3a. 5–6)

Ákárcsak a többi apostol húsvét után, utólag Pál is megkapta a személyes missziós küldetést. Ennek birtokában vállalja bátran a pogányok misszióját.

3. A napkeleti bölcsek (Mt 2, 1–12)

A Norvégiában nemrég elhunyt Teres Ágoston jezsuita, a vatikáni csillagvizsgáló tudósa, nagyszerű könyvében (*Biblia és asztronómia*) többek között azt is kimutatta, hogy Szent Máté evangélista leírása a napkeleti bölcsek megjelenéséről meglehetősen pontos információ. És habár a naptárreform miatt néhány évet csúszott Krisztus születésének betájolása, csillagászatilag is igazolható és vállalható a Betlehem fölött látott fényes csillag megjelenése: kb. Kr. e. 6-ban. Az evangéliumi beszámolón átjövő lelki üzenetnek azonban mélyebb rétegei vannak.

Nem sokkal karácsony után, különös látogatók érkeznek a gyermek Jézushoz. Az akkor ismert világ egy távolabbi pontjáról, Babilóniából, a mai Irán területéről. Fényes csillagot láttak napkeleten, és ez ösztönözte arra, hogy elinduljanak. Kiss Ulrich SJ írja: „a csillagászok, akik természettudományos alapon, az akkori tudás legjavát használva határozták meg előre az esemény időpontját és jelentőségét, olyan pontossággal, hogy több ezer mérföldes utazás után pont a legjobbkor érkeztek a helyszínre, híján voltak a spirituális forrásnak, a bibliai hagyománynak, ezért a helyszínen, lokális, regionális forrásból kellett kiegészíteniük tudásukat, hogy megtalálják, amit kerestek...” Úgy gondolták, hogyha az égen feltűnik egy különösen nagy fényességű csillag, a földiek között is kell születnie egy királynak.

Milyen különös, hogy ezeket a kereső, őszinte érdeklődő idegeneket olyanok igazítják útba, akiknek a Biblia csak egy porosodó, leírt betűhalmaz. Akik már nem hisznek a jövődölésekben. Pár napi járásnyira van tőlük, megszületett, de ők nem ismerik fel, mert nem akarnak hinni. Később ők a legnagyobb félreértők, sőt Krisztus ellenségeivé válnak. Ismerik az írást, de nem vonatkoztatják magukra. El sem indulnak a hit útján.

A bölcsek történetében találkozunk a két divatos véglet: élményszerű, szubjektív vallásosság, és megmerevedett intézményi keret. Az intézmény mutat irányt a csillagát, élményét vesztett, igazságot kereső embereknek. Holott nem kellene szembenállnia egymással annak, ami egymáshoz van rendelve.

Manapság a számítógép magányában a keleti meditációs szabadság élményét is sokan keresik. Morzsákat szedegetnek, rákérdeznek kételyeikre, válasz után kutatnak. Félnék ugyan kockáztatni, nem akarnak megalázkodni, térdet hajtani, de a vágy a tiszta, szent, szép és igaz után ott buzog szívük mélyén.

Ugyanakkor a betlehemi csillag ma is ott van a ház fölött, ahol a kiseded van. Ma is felragyog a jel, ma is jelzi az utat. Talán fel sem tűnt eddig, milyen pontosan, szépen vezetett életutunkon, hogy rátaláljunk. Nekünk is mutatja az irányt, hív a közösségbe, az egyházba, hogy elinduljunk a hit útján... Ehhez viszont vállalnunk kell a keresés, a személyes meggyőződés kockázatát. Kérdezzünk jó helyen, jókor, a hiteles tanuktól, az „illetékes szakemberektől”. Akkor is, ha éppen ők féltik hatalmukat. Téved, aki az élmény hatására felrüg minden tekintélyt, szabályt, intézményt, de az is, aki csak az intézménybe kapaszkodik, és kiürült, lelketlen hagyományokba burkolózik. Isten az események egymásba rendezésével alakítja az életünket. Ha a tudást élménnyé formáljuk, és beépítjük napi tennivalónkba, életmódunkba, akkor a betlehemi kisededben nekünk is feltárul, megnyilvánul az Isten fia.

A történet végén sokat sejtet a rövid állítmány: *más úton tértek haza...* Az újszülött királlyal való találkozás megváltoztatta őket. Átalakultak, újjászülettek, megérte az út a fáradságot. Hallgattak a belső sugallatra, lelkiismeretükre. Rájöttek, hogy „információjukkal” segítenék Heródest, aki megsemmisítené a „rivális” királyt. A megtalált igazság nem képezte alku tárgyát. Emlékszünk, az átkosban sokan csak akkor kaptak útlevelet, ha aláírták, hogy hazajövet mindenről és mindenkiről jelentést írnak...

Vízkereszt a kinyilatkoztatás örömnépe. Ahogy latin neve is jelzi: *Epifania Domini* – az Úr megjelenése. Isten megmutatkozik a világnak, kinyilvánítja magát mindenkinek, aki őt keresi.

Legyünk mi is ennek az örömnak a szóvivői!

A Szentháromság ősbemutatója

Urunk megkeresztelkedése

1. Az Úr Szolgája (Iz 42, 1–4. 6–7)

A szenvedő szolgáról szóló jövődölést kezdettől fogva Krisztusra vonatkoztatta egyházunk.

2. Péter beszéde (ApCsel 10, 34–38)

Péter apostol nagyhatású missziós beszéde Kornéliusz százados házában a pogányoknak hirdetett egyetemes üdvösség hirdetésének klasszikus példája.

3. És amikor imádkozott, megnyílt az ég, és mint egy galamb...
(Lk 3, 15–16. 21–22)

Az elmúlt vasárnap, amikor a bölcsek látogatására emlékeztünk, még a kicsi Jézusról olvastunk. Egy hét alatt mintegy harminc évet „ugrunk” előre Jézus idejében. Ma már a felnőtt Jézust figyeljük, ahogyan küldetésére készül. Stílszerűen ezzel a vasárnapkal zárjuk le a karácsonyi ünnepekört, és elkezdjük az évközi időt.

Akárcsak vízkereszt, Urunk megkeresztelkedésének ünnepe is *teofá-nia*: feltárlkozás, megjelenés. Amikor Isten megnyilvánul, betör a világba. A szentháromságos egy Isten kijelenti magát a Jordánnál. Jézus megkapja küldetését az Atyától a Szentlélekben, aki mint egy galamb, rászáll.

A mai olvasmányok mind örömről számolnak be. Isten halált legyőző ereje, szeretetének hatalma végre megnyilatkozik. Az Atya küldi Jézust, Lelkével elárasztja, szeretett Fiának nevezi, mert kedvét találja benne. Felvillan a Szentháromság isteni titka, bemutatkozik a világ előtt Isten fölsége és alázata.

Nekünk itt a Kárpát-medencében – ahol lépten-nyomon gyógy- és borvízforrásra bukkanunk, ahol nem kell megerőltetnünk magunkat, hogy eljussunk a legközelebbi gyógyfürdőig – fogalmunk sincs, mit jelent a keleti ember számára az az élmény, amikor több száz kilométeres tevegélés után, a homoktenger sivatagának fojtó melegében megmártózhat egy oázis tavában, vagy éppen a Jordán folyóban merülhet alá. Szent Lukács olvasói tudták, hogy a bűnbánati kereszttség, a vízbe való lemerülés nemcsak tisztít, hanem gyógyít is.

Urunk Jézus magára veszi emberi természetünket, hogy ezzel a lemerüléssel meghaljunk a bűnnek, új életre születünk. Bár neki nincs bűne, magára veszi a halált, alámerül a Jordán vizébe, osztozik a bűnös ember sorsában, de egyszersmind megtisztítja, megváltja, újjáteremti. Az embert is, a vizet is. A víz gyógyító hatása, szentté tevő ereje mostantól a jézusi kereszttségben is megmutatkozik, s egyúttal kiárad az Isten lelke, kegyelme. A galamb alakja – amely a teremtéskor a vizek felett lebegett, a vízözön után Noé bárkájába friss olaját hozott, és az egyetlen áldozati madár – mint a remény és a béke szimbóluma, a láthatatlan Isten Lelkét érzékelteti.

Koronatanúnak pedig, akárcsak a keresztzüőlők s később a bérmaszüőlők, ott az Atya, aki küldetésre indítja, felkeni Fiát. Mennyei szózatával felhatalmazza, jóváhagyja, közhírré teszi: „*te vagy az én szeretett fiam, akiben kedvem telik!*” Az evangélista szerint Péter apostol pünkösdkor ugyanezzel a ténnyel kezdi ünnepi beszédét: „*Ti tudjátok... miként kente fel Isten a názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal.*” (Ap Csel 10, 37–38)

Ha rajtam múlna, születésnapként a kegyelmi újjászületés, a kereszttség napját ünnepeltetném minden hívő testvéremmel. Ezt szoktam szorgalmazni a keresztelési oktatáson is. Hiszen Isten az élet forrása. Talán nem tudatosult még eléggé, mit jelent Krisztusban újjászületettnak lenni. Tudatunkat, érzésvilágunkat, zsigereinket is át kellene járnia ennek a csodának, ami akkor történt velünk. Az egyház imájára megnyílt az ég, és mindegyikünk fölött elhangzott: *Te a fiam vagy, szeretett gyermekem, kedvellek, akarom, hogy élj és boldog légy!* Ahogyan házszenteléskor is szenteltvizet használunk, az áldó imádság következtében megnyílik az ég, és Isten mintegy „saját hatáskörébe vonja” a hívő házat és családját.

Ma úgy mondanánk: lájkollak. Tetszik, ahogy gondolkodsz, azonos az ízlésünk, a világlátásunk. Isten számára mindenki vonzó, megnyerő. Ő kinyilvánította tetszését azzal, hogy életet adott, meghívott a vele való közösségre, és áldásával szüntelenül elhalmoz minket. Komolyan vesszük ezt az isteni „lájkolást”? Visszajelzünk neki? Mit teszünk azért, hogy kimutassuk, mi tényleg tetszésére akarunk lenni? Küldetésnek tekintjük azt az élethivatást, amelyre az Úr rendelt?

Keresztelésünk és bérálásunk, az állandó imakapcsolat erre az isteni felkenésre emlékeztet. Ezért a mi tanúságtételünk sem magánügy, sem valamiféle viszonylagos, szubjektív lehetőség, hanem életre szóló feladat!

Csodás bor Kánában

Évközi 2. vasárnap

1. A messiási Jeruzsálem (Iz 62, 1-5)

Az új Jeruzsálem a messiási korszakot vetíti elő.

2. A Lélek ajándékai (1Kor 12, 4-11)

A karizmákban mint lelki adományokban „csapódik le” Isten kegyelmének gazdagsága és sokszínűsége. Senki sincs híján Isten valamely különleges, neki szánt adománynak.

3. A kánai menyegző (Jn 2, 1-11)

Jézus csodái jelek. Különösen Szent Jánosnál vesszük ezt észre. Ő nemcsak egy történetet rögzít, hanem üdvtörténetet ír. Nála minden mindennel összefügg. A számok, a szavak, a hely, a személyek – azon felül, hogy valóságosak, hisz szemtanúként van jelen – jelképes, mélyebb értelemmel is rendelkeznek. Az evangélista nem titkolt szándéka, hogy a csodás elemeken túl a történet mélyebb, teológiai értelmének keresésére ösztönözzön. Célzások, félreértésekre okot adó elszólások, „elértett” mondatok hangzanak el, miközben egyes részek – az evangélium egészét tekintve – egymásra utalva világosodnak meg. Egyik biblikus találó megfogalmazása szerint „a negyedik evangéliumban egyetlen csoda sem felel meg pontosan annak a kérésnek, amely azt megelőzi”...

Így van ez a kánai menyegző borcsodájával is. Jézust – valószínűleg az anyai rokonságra való tekintettel – apostolaival együtt meghívják lakodalomba a Názarettől nem messze fekvő Kánába. Az evangélista szerint ez az első nyilvános közszereplése. A zsidóknál a lagzi általában hét napig tartott. Az egész falu ünnepelt. Egybekelt két fiatal, ez a közösségnek is örömmünnp volt. A finom ételek, a jó bor, a kötetlen beszélgetések, a mulatás, a tánc véget nem érő napjaiban megtapasztalták a közösség erejét, Isten áldását.

Az evangéliumi beszámoló szerint Jézus anyja, Mária veszi észre először, hogy fogytán a bor, és jelzi fiának. Meg szeretné menteni a helyzetet és a családot a botránytól, a szégyentől. Jézus viszont elhárítja a kérést szó szerint ezekkel a szavakkal: *asszony, mi dolgom veled?* Mintha azt mondaná: hagyj békén, ne ártsd bele magad az én ügyembe! Majd hozzáteszi: *még nem jött el az én óráim.*

De Mária szól a szolgálóknak, és nemsokára Jézus mintegy 600 liter vizet változtat át kiváló borra, hogy a násznagy és a vőlegény örömmünnpét megmentse, s közben kinyilvánítsa Isten szeretetének túláradó bőségét.

Jézus osztozik a család örömeiben, hiszen Isten akarata az, ha két fiatal családot alapít, és életre szóló szeretetkapcsolatukat esküvel pecsételik meg. Persze emberi logikával az is magyarázható lenne, ha Jézus nem lép közbe: úgy kell nekik, ha egy ilyen fontos eseményt nem megfelelően, kellő odafigyeléssel és körültekintéssel készítenek elő. De itt jön a történet igazi üzenete: ha jó szándékkal, erőnkhez képest mindent megteszünk, az előforduló tökéletlenségeket, hibákat maga Isten korrigálja és pótolja az ő végtelen, emberi értelmet felülmúló, leleményes szeretetével.

Biblikus szakemberek a részletekben is rejtett teológiát fedeznek fel: a násznagy az ószövetséget, a vőlegény az egyházat jelképezi. Jézus órája most csak az Atyával való belső konzultáció után nyilvánul meg, de az igazi óra majd a kereszten, a megváltás során érkezik el, amikor testével és vérével táplálja az új menyasszonyt, az egyházat.

Mária unszolása, asszonyi figyelmessége, közbenjárása sem mellékes. Az anya fia talányos válaszából már kihallja egy új, készülő csoda ígérését. Az anyák, a nők szelíden, szeretettel és megérzéssel sokszor egy lépéssel a férfiak előtt járnak. Amikor fiuk, férjük hajthatatlan, akkor asszonyi leleménnyel, türelmesen mintegy előkészítik az ügyeket és „meglágyítják” a férfiak szívét. Tudnak olvasni a sorok között. De Mária elsősorban a hitben példakép: a fiával való párbeszéd homályán áthatolva, a szokatlan és váratlan visszautasításon túllépve cselekszik, és utasítást ad a szolgáknak: *tegyétek meg, amit fiam mond!* Akárcsak a különféle jelenésekben, ma is ezt kéri: tegyünk meg, amit Jézus Krisztus tanít.

Jézus ma is átváltoztatja vizünket borrá. Átalakítja a tudattalant, felértékeli gyenge erőfeszítéseinket, átminősíti gyenge próbálkozásunkat. Sokszor kérjük, és jól is tesszük: Uram, segíts, mert fogytán életem bora. Csak hasznot akartam húzni ajándékaidból, pancsolt borral kínáltam testvéreimet, felhígítottam életemet... Elfogyott a türelmem, megszűnt a munkahelyem, nincs időm magamra és szereteteimre, nem elég a pénzem a számlákra, megkopott a lelkesedésem, kihunyt belőlem a szeretet, nem éri meg küzdeni és tenni a jót, hűségem odalett, megfogyatkozott önbizalmam, válságba jutott a hitem, a házasságom, egyszerűen nem állok hivatásom magaslatán: segíts!

Ilyenkor ne röstelljük asztalunkhoz ültetni és hellyel kínálni. Kérjük meg Máriát, hogy készítse elő a Jézussal való találkozást. Szóljon az ügyünkben, mentsen meg a kétségbeeséstől. Ha nem is értjük, mi miért és hogyan történik, merjük kimondani a ráhagyatkozás szavait: legyen meg a te akaratod. Akkor legnagyobb csodálatunkra átjárja életünket Isten túlaradó szeretete.

Ma beteljesedett az Írás...

Évközi 3. vasárnap

1. Ezdrás felolvasott az Isten törvénykönyvéből... (Neh 8, 1–4 a. 5–6. 8–10)

Ezdrás pap írásmagyarázó tehetsége jó példa, arra is, mit jelent a közösség életében Isten szavának megvilágosító és eligazító ereje.

2. Az egyház Krisztus teste (1Kor 12, 12–30)

Szent Pálnak köszönhetjük ezt a gyönyörű hasonlatot: az egyház közössége a misztikus Krisztus. A keresztségben a Szentlélek olt be mindnyájunkat ebbe a „testbe”.

3. Előszó, Jézus Názáretben (Lk 1, 1–4, 4, 14–21)

Ma egyházunk idézi Szent Lukács evangéliumának, a klasszikus görög művek bevezetőjének stílusát követő előszavát, majd Jézus nyilvános működéséről, azon belül a názareti fellépésről tudósít.

Jézus otthonosan mozog szülőföldjén. Szombat lévén szűkebb hazája, Názáret zsinagógájában is magától értetődő természetességgel jelentkezik olvasásra. Hogy, hogy nem, éppen Izajás tekercsét nyújtják neki, és ott épp azokra a prófétai szavakra esik tekintete, amelyek róla szólnak. Nemcsak magára veszi, nemcsak átvitt értelemben sugallja, hanem kijelenti, hogy ma rajta, általa beteljesedtek az Írások! Vele, itt és most elkezdődött az Úr kegyelmi esztendeje, a *jóbel* év. Innen a jubileum kifejezés is. Annak idején mózesi parancsra a zsidók minden 50. évben megtartották az elengedés esztendejét. Ekkor fűjták meg az ökörszarvból készült *kürtöt* (*jóbel, jóvel*). A földeket parlagon, pihenni hagyták, a rabszolgákat

felszabadították, az adósságot elengedték, a hiteleket eltörölték, az elidegenített földeket eredeti gazdáik visszakapták.

Názáret lakossága először csodálkozik az ács fián. Lám, mire vitte? Isten képviselőjeként beszél, aki meghirdeti a Teremtő általános amnesztiáját: akik általa hallják a Lélek ígérését, új életet kezdhetnek. Megszabadulnak bűneiktől, a vakok visszanyerik látásukat, örülhetnek a szegények, felszabadulnak az elnyomottak. Mária fia „megnyitja a boltot”, az emberiség történetében új korszak kezdődik el. A kezdeti lelkesedést és csodálatot aztán kritikus hangok törik meg. A názáretiek csodát követelnek. Konkrét tetteket, lépéseket, bizonyítékokat várnak, hogy a Messiás akkor itt is mutassa be tudományát, szabadítsa meg őket a földi nyomorúságuktól, tegyen csodát náluk is. Jézus azonban hitet kér, mint ahogyan Elizeus próféta vagy Illés tette a maga idejében. A honfitársak erre haragra gerjednek és elűzik azt, akire addig büszkék voltak.

Minden Szentírás-olvasásnál, minden Ige-hallgatásnál, minden vasárnap a názáreti jelenet ismétlődik meg velünk is. Az igehirdető lelkén, szaván keresztül kiárad a Lélek, elérkezik személyes életünkbe is a kegyelmi esztendő, a *kairosz*. Az Írás nekem, neked, nekünk szól. Személyesen. Isten szava felszabadít, megszünteti lelki vakságunkat, örömhírt hoz nyomorúságunkba. Nem lázít, nem bosszúra sarkall, de elevenbe vág, szíven üt, és befogadásra készítet. Amikor elvárásainkkal, csoda igényeinkkel, türelmetlenségünkkel meg akarunk szüntetni minden rosszat, bűnt, betegséget, amikor az egyház képviselőitől radikális szegénységet, példamutatást, kiállást és megtérést várunk el, aközben észrevétlenül félmentenénk magunkat a kötelezettségek alól, mástól váránk el, hogy hamarabb lépjen.

Jézus Krisztus viszont a megkötözöttség szabadságát hozta, melyet ő maga is átélt Pilátus előtt. Mert megkötözve szabadabb volt, mint a helytartó. A belső felszabadulás esélyét adta meg, hogy ne legyünk a bosszúvágy, az elkeseredettség, a gyűlölet vagy a méltatlankodás, a téves beidegződések foglyai. Ne botránkozzunk meg a sok rossz láttán, ne a mostani világ összeomlását, a háborús bűnök miatti kártérítést vagy igazságszolgáltatást várjuk, hanem vegyük észre a legnagyobb megszabadítást: Isten megváltott minket önmagunktól! Szabadon szerethetünk, és a szeretet hatalma képes megváltoztatni a világot. Ehhez azonban először magunkat kell felszabadítani a közízlés, a divat, a trendek, a média sugallta közhelyektől és magatartásmintáktól. Mernünk kellene a szívünkbe fogadni a krisztusi örömhírt, és az evilági boldogulás receptjei helyett az igazi, örök boldogságra összpontosítani.

Jézus nemcsak szabadító, hanem maga is szabad, a szó legteljesebb értelmében. Szabaddá vált emberi előítéletektől, a hatalmasok gögjétől, az ószövetség félelmet keltő istenképétől egyaránt. Ő Istent úgy szerette, mint jó gyermek a jó édesapát. Ez az egyetlen orvosság ma is.

Az örömhír mindenkié

Évközi 4. vasárnap

1. Jeremiás meghívása (Jer 1, 4–5. 17–19)

A próféta épp gyengesége el- és beismerésével válik képessé arra, hogy Isten hasznára legyen. Az igazi próféták alkalmatlanságuk tudatában állnak Isten rendelkezésére.

2. A szeretethimnusz (1Kor 12, 31–13, 13)

Az eredeti Szent pál-i szövegben túlnyomórészt igék szerepelnek: hosszan tűr, jót tesz, nem féltékenyekedik. Az apostol mintegy ezzel húzza alá, hogy a szeretet elsősorban cselekszik. Ahogy Teréz

anya mondaná: ha azt mondod, hogy szeretsz valakit, én azt kérdem: mit teszel érte? Képes vagy áldozatot hozni, szenvedni, tűrni, megbocsátani?

Manapság kiforgattuk a szeretet értelmét. Inkább szeretnénk birtokolni, mint egy tárgyat, szeretteinket is inkább lecserélni, ha „elhasználódtak”... A szeretet valójában tevékeny alkotás. A házasságban is, a barátságban is. Állandóan azon lenni, hogy remekművet hozzunk létre. Szeretlek, annak ellenére, hogy... Felszínre hozom a benned rejlő jót, szárnyakat adok szeretetednek. Ezt tanuljuk Jézus Krisztustól. Mert Isten maga a szeretet.

3. A názáreti fogadtatás (Lk 4, 21–30)

Ma ott folytatjuk, ahol a múlt vasárnap abbahagytuk. A názáreti ács fia otthon, honfitársai körében hirdeti Isten szabadításának örömhírét. Eleinte ámulnak szavain, csodálkoznak az ékes beszéden, csüggnék a prófétai prédikáción. Már az is provokálóan hat, amikor kijelenti: ma beteljesedett mindaz, amit az imént hallottatok. A kicsiny názáreti zsinagógában pattanásig feszült a légkör. A levegő várakozással telítődik, valaminek történnie kell. Maga Jézus a kezdeményező. Valósággal felkorbácsolja az indulatokat, idézi a közmondást: orvos gyógyítsd meg magadat. A názáretiek ugyanis elvárnák, hogy olcsó népszerűségért földijük csodákkal bizonyítsa prófétai tehetségét.

Jézus – dacára annak, hogy szereti szülőföldjét, véreit – nem akar mindenáron kedveskedni nekik. Nem szeretne a nemzetieskedő, a nepotizmus vádjával illehető csodadoktorok sikeréhségének csapdájába esni. Ugyan csalódott honfitársaiban, mégsem enged a közvélemény ingatag széljárásának. A lincselési hangulat ellenére sem köt kompromisszumot övével. Tudva azt, hogy a prófétát sosem becsülték saját hazájában, értésükre adja, hogy nem sajátíthatják ki maguknak. Ő nem azért jött, hogy kedvükben járjon. Küldetése előtt tárva az egész világ. És ezzel nem becsülte le őket, nem tagadta meg hovatarozását. Sőt, velük még szigorúbb, tőlük még többet várna el: azt, hogy elfogadják Isten egyetemes üdvözítő szeretetét. Miközben nem zár ki egyetlen népet sem a mennyek országából. És ha otthon, a próféta hazájában nem fogadják szívesen az örömhírt, elviszi a kívülállóknak, a pogányoknak, a föld minden népének.

Mintha csak mi lennénk ma a názáretiek. Amikor egyházunktól-egyházainktól is olyasmit kérünk számon, amivel elvitatnánk a kereszténység lényegét. Az ún. nemzeti egyházak éppen ennek sajnálatos példái...

De az Úr Jézus Názáretben a keresztény misszió tágassága, az evangélium újszerűsége mellett tör lándzsát. Sem a nemzeti identitást feladó vagy elmosó globalizáció, sem a beszűkült, nemzetieskedő köldöknézés „vonzóbb” útját nem választja, hanem a mindenki felé nyitott, mindenkit befogadó és mégis testre szabott isteni szeretet életfelfogását hirdeti meg.

Ez a kilátás megfélemlíti a názáreti hallgatóságot. Felháborodnak, gyilkos szándékaikat nem rejtve véka alá le akarják taszítani a szakadékba az előbb még csodált rabbit. De aztán csak nem mernek hozzányúlni. Ő áthaladt köztük és elment.

Milyen jó lenne, ha felismernénk prófétáink szavában az idők teljességét. Milyen jó lenne az egyszeri, hétköznapi eseményekben is felfedeznünk az isteni jelzéseket, kihívásokat, különleges csodavárás nélkül. Isten akaratának, az üdvösségnek közvetítője személyes életünkben lehet, hogy épp házastársunk, főnökünk, gyermekünk, szomszédunk. De az is lehet, hogy egy utcán kéregető koldus vagy egy felénk kiabáló idegen képében szól hozzánk. Nem föltétlen nagyszabású fordulatokra, világégerszerű katasztrófákra van szükség a megtéréshez, hanem annak meghallására, hogy az üdvösség, a kegyelem órája itt, most, nekem szól! Biblikusok meglátása szerint azért, hogy ami Názáretben elkezdődött, az a Golgotán beteljesedhessék.

Mert a kereszten is ez volt a végszava: beteljesedett!

Uram, menj el tőlem...

Évközi 5. vasárnap

1. Izajás hivatása (Jer 1, 4–5. 17–19)

Bár Izajás szabadon döntött a próféta hivatás mellett, a háromszor szenttel való találkozás éppen olyan félelemmel töltötte el, mint Pétert a maga istenélménye. Isten azonban megtisztítja, és képessé teszi a küldetés „elviselésére”.

2. Krisztus feltámadt (1Kor 15, 1–11)

Szent Pál korában még éltek a feltámadás tanúi. Ő is találkozott a feltámadt Krisztussal. Az apostol a kinyilatkoztatás és a személyes találkozás mellett pontosan ezen tapasztalat biztonságában jelenti ki, hogy csak az nyeri el az üdvösséget, aki elfogadja Krisztus megváltó szenvedését és feltámadását.

3. Mester... semmit sem fogtunk. A te szavadra azonban kivetem a hálót (Lk 5, 1–11)

Élesen emlékszem – az azóta az Úrban megboldogult szentelő püspököm – Bálint Lajos nyugalmazott érsek gyulafehérvári, visszavonuló beszédére, amelyben ezt az evangéliumi jelenetet idézte: – méltatlanságának tudatában, szintén ezzel a péteri bizalommal vágott neki a 90-es évek elején az egyházmegye irányításának. Lukács evangélista kiemeli, milyen hatást gyakorolt az apostolra ez a megrendítő találkozás, amitől a halászmester Jézus nyomába szegődik.

Jézus szószéknek használja Péter bárkáját. A víztükör amúgy is felerősíti a hangot, és így a parton ülő nagy tömeg is érti Jézus szavát. Péter eleinte passzív szereplő. Jézus kérése képtelenség, ő csak tudja, hiszen szakember a halászatban. Férfias önérzetében, szakmai meggyőződésébe hasít bele a Mester kérése. Tudja, hogy a hal nappal a mélységekben tanyázik, előtte való éjszaka semmit sem fogtak, s bár Jézus teljesen szokatlant kér tőle, mégis, Jézus tekintetének és szavainak hatása alá kerül, felébred benne a bizalom, és engedelmessé válik. Vállalja a hitbeli engedelmeskedés kockázatát, s a csoda nem marad el: fényes nappal rekordmennyiségű hal.

Amíg saját fejünk szerint cselekszünk, beleadhatunk mindent, apait-anyait, a legjobb szaktudást, mégsem lesz eredmény. Minden igyekezetünk ellenére üres marad a háló, ha nincs meg a hitbeli engedelmeskedés. Ha azt tesszük, amit Jézus mond, megtörténik a csoda. A „maguk módján” vallásosak ezt felejtik el.

Talán nekünk is sokszor ott hibádzik, ahol Péternek: mi lesz, ha beengedjük Jézust életünkbe? Találkozik a szent és a bűnös. Túl éles a kontraszt. Ezt nem tudjuk elviselni, és visszariadunk: menj el tőlem, Uram! Álszent módon elhárítjuk közeledését. Féltjük önállóságunkat, hisz jelenlétében illik viselkedni. Érezzük, hogy ha túl közel kerülnénk hozzá, változtatnunk, változnunk kellene... Mint egy barátságban vagy a házasságban. Félünk elköteleződni. Ha szükség van, szólunk, de ne legyen mindig velünk. Zavar. Gátolja szabadságunkat... Bűnösségünkötől nem szabadulni akarunk, inkább mentegetőzünk vele, és paravánnak használjuk. Hogy ne kelljen megtérnünk, fejlődünk, mélyülnünk. Pedig sokkal egyszerűbb Isten kegyelmére hagyatkozni. *Evezz a mélyre!* Ne állj meg a felszínen, a látszatnál, a félmegoldásoknál, ne hidd, hogy az emberi okoskodás, a tapasztalat, a szakmai tudás önmagában garancia. Szükség van a hitedre, a bizalmadra, a Mesterre való ráhagyatkozás kockázatára is: a te szavadra, Uram!

Isten mindennapos csodái letörlik kevélységünk, túlzott magabiztosságunk szarvait. De ne ijedjünk meg bűnösségünkötől, gyengeségünkötől, hanem kapaszkodjunk a Mesterbe. Kicsinyiségünk tudata neveljen alázatra. Jézus a legelvetemültebb gonoszból is kihozza a jót, ha az hagyja. A kicsinyhitűbe bátorságot ültet. Nem ábrándul ki belőlünk. Hütlenségünk ellenére is bárkánkból tanít. Eleinte Péter sem hitt a

sikeres halfogásban. Mostantól viszont megszegyelli magát, és elkötelezi Jézus mellett. Emberhalásszá válik. Mi mivé leszünk? Volt-e csodás halfogás élményünk? Vállalkozunk-e az emberhalászatra? Ez nem toborzás, nem házalás, nem szektás viselkedés, nem fejtáncok minden eszközt bevető trükkje, nem reklámügynöki fogás, hogy keljen el az áru, nem fakultatív állásajánlat, ez inkább küldetés, megbízatás, misszió. A hozzánk tartozók, a ránk bízottak iránt felelősek vagyunk. Merjük-e meggyőződésünket továbbadni?

Jézus a mi hajónkba is be akar szállni. Az örömhír terjedéséhez a mi bárkánkra – időnkre, figyelmünkre, odaadásunkra – is szüksége van. Amilyen tehetséget kaptunk, azzal szálljunk be a közös halászatba. Nem sopánkodni kell, hanem bátran elköteleződni. Akkor döbbenünk rá, hogy valójában ő fogott ki minket, s tett emberhalásszá.

Kísértette az ördög

Nagyböjt 1. vasárnapja

1. Zsengeáldozat (Dteut 26, 4–10)

A mózesi előírás a zsenge termés feláldozásáról annak a hitnek a kifejezése volt, hogy mindent Istentől kapunk, és amikor ezt neki „visszaadjuk”, mintegy elismerjük, hogy tőle függünk. Korunk önhitt, elbizakodott embere úgy érzi, megrövidíti magát az áldozattal, sajnálja Istentől a hódolatot, vakmerő önimádatában képtelen meghódolni Isten előtt. Technikai és civilizációs vívmányaival a teremtőt akarja leszorítani trónjáról, ezért nem visel el semmiféle tekintélyt maga fölött.

2. Hit és üdvösség (Róm 10, 8–13)

Az apostol kifejti a keresztény megigazulás örömhírét. Krisztusban Isten mindenkinek felkínálta, minden embernek hozzáférhetővé tette az üdvösséget.

3. Jézus megkísértése (Lk 4, 1–13)

Lukács evangélista a megkísértésnél külön kiemeli, hogy Jézus a Szentlélek indítására tartózkodik a pusztában. Nyilvános működését elcsendesülő visszavonulással kezdi, hogy lelki magányban legyen Istennel. Keresztény nagyböjtünknek is ez a célja. Az evangélista fontosnak tartja lejegyezni Jézus próbatételét, hogy erősítse a keresztényeket: ha a sátán Jézust is megkísérti, mennyivel inkább az őt követőket.

Jézus és az ördög párbeszédén elmélkedve sok minden világos lesz életünkben is. Kezdve azzal, hogy a Biblia idézgetése önmagában még nem vall hívő lelkületre. A Szentírás szavai egymás ellen, önös érdekeink kivitelezésére is használhatóak. A sátán nem buta, nagyon is ismeri az írásokat. Csak éppen nem hisz bennük. De felhasználhatja cselszövései során, amikor be akar hálózni, amikor le akar venni lábunkról, amikor hízeleg, bálványimádásra buzdít, a földi dicsőséget, a könnyebbik utat ígéri és sugallja. Csak a Szentlélek segítségével tudjuk megkülönböztetni, milyen szándék lappang egy-egy bibliai vers idézgetése mögött...

Aztán az is észrevehető, hogy kísértéseink általában a zsigeri szinten kezdődnek: ételöztön, fajfenntartás, önmegvalósítás. Kísért a *kenyérrel*, hisz enni kell, s a családot el kell tartani. Kísért a *hatalommal-gazdagsággal*, hisz mekkora a befolyása annak, aki kulcspozícióba került, sok pénze van. Emberek millióit manipulálhatja anélkül, hogy erőszakos diktátor lenne. Kísért a *szabadsággal*:

önmegvalósítás, kiteljesedés címén, hiszen autonóm személyiségek, önálló, jogokkal felruházott polgárok vagyunk. Finoman elhallgatja kötelességeinket, a bűn okozta károkat, teremtményi mivoltunkat. A bennünk levő rossz hajlamokat, tudatalattit vikszolja fényesre, öltözteti tetszetős álruhába, és egyenesen kívánatosá teszi, mint Ádám esetében. Kísért a fogyasztással, a testkultusszal és nem utolsó sorban a szabadelvűség gátlástalan globalizációjával.

Negyvennapos belső zarándoklatunkban, nagyböjti pusztai magányunkban ne csak ezekre tapintsunk rá, hanem tekintsünk Jézus Krisztus viselkedésére. Nevezzük nevén a sátánt, még akkor is, ha virtuális délibábok, illúziók képében kísértget, és válaszoljunk neki az Úr szavával: *Takarodj tőlem, sátán! Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!*

Erre való a hathetes lelki felkészülés. Ahogyan a betegségek megelőzésében fontos szerepet játszik az egészséges életvitel, a táplálkozástól a mozgáson át egészen a rendszeres orvosi szűrővizsgálatokig, lelki értelemben is fontos a „méregtelenítő kúra”, hogy szívünk-agyunk megtisztuljon, elteljen Szentlélekkel, és új erőre kapjon. Ehhez be kell vetnünk egyházunk évezredek eszközeit – szentgyónás, böjt, alamizsna, imádság, csendes visszavonulás, a szórakozások távortartása, jócselekedetek –, de mindenekelőtt tudatosítsuk, hogy a sátán hazudik. Nincs földi paradicsom, szenvedésmentesség, annál inkább velünk zarándokol Isten, aki Jézusban maga is kísértést szenvedett, de a bűntől távol maradt. Legyen nagyböjti mottónk, mint Jézusnak: *nemcsak kenyérrel él az ember!* Nem a hatalomról, karrierről, jólétről szól az életünk, hanem elsősorban arról, hogy Istentől és Istentért élni érdemes. Aki Istennel valódi, személyes közösségben él, képes legyőzni magában a kísértőt, és úgy bíz benne, mint gyermek a szüleiében.

Amikor megfosztjuk magunkat a testi élvezetektől, amikor visszafogjuk elvárásainkat, határt szabunk kényelmünknek, akkor ezt valóban meggyőződésből, Jézus iránti szeretetből tegyük. Így nem válunk lélekben önteltekké, túlbuzgókká, hiszen a böjt-imádság-alamizsna már ténylegesen átfurmált minket.

Mennyei dicsfényben

Nagyböjt 2. vasárnapja

1. Isten szövetséget köt Ábrahámval (Ter 15, 5–12. 17–18)

A héberek szerint a teremtett világban az ember az a lény, akit Isten megkérdezett, meghívott, keresett. Partnerének kérte fel akkor is, amikor Ábrahámval szövetséget kötött. Ő kezdeményez, és ha az ember a hit által ezt elfogadja, része lesz az örök javakban. Ábrahámot a hite tette megigazulttá. Az ígért földje egyben az örök boldogság előképe is, amelyet Jézus Krisztusban Isten minden embernek felkínál.

2. Kitartás a reményben (Fil 3, 17–4, 1)

A böjt azt szeretné megakadályozni, hogy Krisztus ellenségeivé váljunk. Ha valóban szeretjük Krisztust, ne istenítsük testünk vágyait, de Isten ajándékait sem.

3. Urunk színeváltozása (Lk 9, 28b–36)

A nándorfehérvári győzelem emlékére ugyan külön ünnepként is szerepel Urunk színeváltozása, de ilyenkor, nagyböjtben újabb tartalmakkal és mélységekkel gazdagodik. Ahogyan a híres festményeken a főszereplő arcára vetődik a fény, és onnan terjed szét a festmény többi alakjára, mi is azért megyünk fel Krisztussal és az apostolokkal a Tábor hegyére, hogy életünket előre és visszafelé is az Úr dicsőségének „bűvköréből” értékeljük. A Jézust körülölelő fény, a hit világossága érteti meg velünk sötétségeinket, és életünk megannyi történetét.

Lukács evangélista leírja, hogy Jézus, a három bizalmas apostol társaságában, a Tábor hegyén színében elváltozik, az ószövetséget képviselő Illés és Mózes között megmutatkozik isteni dicsősége, mely egyszerre csodálatos, megrendítő és elmondhatatlan. A hegy egyébként is az istenközelség, az Istennel való találkozás helye. A Jézusból áradó dicsőséges fény ragyogása bepillantást enged abba az isteni életbe, amelyben neki is, apostolainak is része lesz a szenvedés után. Egy pillanatra jelzi feltámadott állapotát, azt, hogy ő Isten fia: a szomorú közeljövő ellenére diadalmaskodik saját halálán is. Ez a pillanatnyi epifánia (istenjelenés) – megerősítés, bátorítás, beavatás az isteni titkokba. Akiket Isten arra méltóknak tart, azokat megízlelteti velük már a földön az ő mennyei dicsőségének édességét, hogy a szenvedések és megpróbáltatások idején legyen miből erőt meríteniük, s ne felejtsek: ilyen jövő vár rájuk is. Csak előbb azt az utat végig kell járniuk, mint Krisztusnak. A szenvedésen át, a dicsőségbe.

Szent Lukácsnál, mint mindig, most is fontos mozzanat, hogy Jézus imádkozik. Az ima az Istennel történő kapcsolattartás legfontosabb eszköze. Jézusnak mindig van ideje arra, hogy élete eseményeit megbeszélje az Atyával. A tanítványokat pedig elnyomja az álom. Mintha maga az Úr bocsátana álmot az emberre: lásd a teremtsnél vagy a Getszemáni-kertben. Sokan ma is arra panaszkodnak, hogy belealszanak imájukba. Nincs idejük virrasztani, mert sok a munka, feladat. Miközben „bunkofonnal” a kezükben, földugóval a fülükben állandóan „kommunikálnak”, a rohanás, a számítógép miatt Istenre egyszerűen „nem érnek rá”... Holott a nagybőjt erről szól. Kapcsoljuk ki magunkat egy kissé az örült tempóból, lassítsunk, és forduljunk „befelé”, ahol Isten dicsőségét szemlélhetjük. Az intenzív ima nekünk is meghozza a csúcsmélynymet. Táborhegyi pillanatok fogunk átélni. Megvigasztalódunk, új felismerésekre jutunk, új elhatározások születnek bennünk, felszínre törnek őszinte vágyaink, rejtett, addig nem sejtett dolgok kerülnek más megvilágításba, és a virrasztás is megtermi gyümölcsét. Megtapasztaljuk életünkben Isten jelenlétét...

Az evangéliumi jelenet kulcsmondata az Atya szózata: ez az én választott fiam, őt hallgassátok! A keresztény minden nehézséget, bajt, halált legyőző erejének ez a titkos receptje. Mostantól mindannyian beavatottak vagyunk az örök élet titkába. Kezünkben az életelixír.

Tanúkká lettünk, akik meghívtak a győzelemre. Arra vagyunk teremtve, hogy részesedjünk Isten fiának győzelmi dicsőségéből.

A színeváltozás ablakot nyitott mindannyiunk feltámadására és mennybemenetelére. Érdemes hát örömmel, sugárzó arccal, derűvel, reménnyel és optimizmussal nekivágni minden feladatnak, keresztviselésnek, mert már most megköstölhetjük a mennyei dicsőséget. A búvalbélt kereszténység nem Jézus Krisztus akarata. Akkor is, ha „rohadt ereszként csorgunk a büntől” (*Nemes Nagy Ágnes: A reményhez*), van szószólónk az Atyánál, aki a Golgotán át bement dicsőségébe. Ez az út a miénk.

Szörnyű hírek: térjete meg!

Nagybőjt 3. vasárnapja

1. Égő csipkebokor (Kiv 3, 1–8a. 13–15)

Az ószövetség legmegdöbbentőbb kinyilatkoztatását olvastuk. A kimondhatatlan, mindenható Isten, az égő, de el nem égő csipkebokornál bemutatkozik. Elárulja nevét: *Én vagyok az, aki van* (vagyok)... A négy szent betű (tetragramm) YHWH alá később az Ádonáj (Uram) magánhangzóit írták, s úgy ejtették ki. Akik ezt nem tudják, tévesen ma is Jehovának ejtik.

2. Intő példák (1Kor 10, 1–6. 10–12)

Szent Pál a keresztényeket fegyelemre és lemondásra inti, Izrael meghatározó alakjait hozva fel a hit példáiként. A szentségek megfelelőit, előképeit az ószövetségben is megtaláljuk.

3. Szörnyű hírek, katasztrófák – Felhívás a bűnbánatra (Lk 13, 1-9)

Josephus Flavius több olyan esetről is beszámol, ahol a helytartó a gyilkosságoktól sem riadt vissza, csakhogy terveit keresztülvihesse. Példaként említi a jeruzsálemi vízvezeték építését, amikor Pilátus erőszakkal távolította el a tiltakozó népet, és katonáival többeket megöletett. De leír egy olyan esetet is, amikor Kr. u. 35-ben szamaritánusokat mészároltatott le, miközben azok szent hegyükre, a Garizimre tartottak.

Világunkban az elektronikus hírközlő eszközöknek köszönhetően szinte pillanatokon belül hírt kapunk a különféle tragédiákról és rettenetes eseményekről, háborúkról és gyilkosságokról. Titokban már-már jólesően fellélegzünk, hogy hál' Istennek, nem velünk történtek. Jézus voltaképpen úgy vonja le a katasztrófák tanulságait, hogy lecsillapítja szörnyűlködésre hajlamos természetünket, és megtérésre szólít fel. Nem tesz politikai nyilatkozatot, hanem kérdéssel válaszol, és helyteleníti azt a farizeusi felfogást, miszerint a galileaiaknak valami súlyos bűnük lehetett, hogy Isten így megbüntette őket. Tiltakozik az ellen, hogy közvetlen megfelelést keressünk természeti katasztrófák, emberi sorsok tragédiái és személyes bűneink között. Természetes, hogy vannak átfedések, akár ok-okozati összefüggések is bűn és szenvedés között, de Isten nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Tehát nem az a kérdés, ki a bűnösebb... vagy biztos azért haltak meg, mert megérdemelték... Ő azt ajánlja, ne riogassuk ilyesmivel egymást. Ezek a vértanúk sem voltak bűnösebbek az élőknél... Mi azt gondolhatnók: lám, milyen rosszak az emberek, milyen rossz a világ, lám Isten megbüntette... –, ezen felül viszont nem érint minket. Pedig mindannyian bűnösök vagyunk. Mindannyian megtérésre szorulunk. Hogy miért? Azért, mert a halál, bármilyen módon történjék is, végzetes és kérelhetetlen. Amíg élünk, még javíthatunk, változtathatunk életünkön. Ha elutasítjuk a bűnbánatot, a halál nagy semmije s az örök kárhozat köszönt ránk.

Kisapap koromban, amikor a gyóntatásról tanultunk, a tanár felhívta figyelmünket azokra a gyónókra, akik visszaeső bűnösök. Azóta többször elgondolkoztam ezen, és rájöttem, hogy bizonyos értelemben mindannyian visszaeső bűnösök vagyunk. Jézus szava tehát önvizsgálatra készítet, mert mi sem vagyunk kevésbé bűnösök, mint akik valami katasztrófa folytán már életüket veszítették. És hogy mások rosszak, az nem ment fel a megtérés kötelezettsége alól.

A terméketlen fügefáról szóló példázat is a megtérést szorgalmazza. A vincellér még kikönyörgött egy év haladékot a fügefának, hogy termőre forduljon. Körülássa és megrágyázza, hátha terem jövőre. Holott a fügefafa arról híres, hogy bármilyen sovány talajban gyökeret ereszt, gyorsan nő és bőséges termést hoz. A bűnben megkeményedhetünk, és a halál azelőtt is bekövetkezhet, hogy mi rászánjuk magunkat a megtérésre. Jézus Krisztusban egy utolsó lehetőséget kapott az emberiség, hogy ráeszméljen üdvösségére. Ezt a lehetőséget el is veszíthetjük, el is játszhatjuk. Nagy a felelősségünk.

Nagybőjti belső utamon vizsgáljam felül: milyen termést hozott az életem? Érik életem gyümölcse, vagy terméketlenül szívom el mások életnedveit, szeretetét? Mi jellemzi eddigi életemet: meddő semmittevés, fogyasztás, vegetálás, vagy alkotás, szeretetszolgálat?... Mi az, amiről el tudok számolni a mennyei gazda előtt? Ha csak a helyet foglaljuk, és terméketlenül lézengünk, valójában kártékonyak vagyunk... Nem halogathatjuk a megtérést mindig holnapra, nyugdíjas éveinkre. Isten országának építésében nem lehetünk lusták és megalkuvók. Mert a zárszámadás végén életünk fájára is azt mondják majd: vágd ki!

Fiam, mindenem a tiéd!

Nagyböjt 4. vasárnapja

1. A hónap tizennegyedik napján este ott ülték meg a húsvétot... (Józs 5, 9a. 10–12)

Józsue könyvében az első húsvét megünnepléséről olvasunk, amelyet az izraeliták az Ígélet földjén tartottak. Mivel a mannahullás megszűnt, mostantól a föld terméséből mutattak be áldozatot. Az Oltáriszentség is csak földi vándorlásunk idején táplál, „odaát” már színről színre látjuk az Urat.

2. Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény... (2Kor 5, 17–21)

A megváltással valami új történt az emberiség életében. Új teremtés, új üdvrend.

3. Csak béreseid közé fogadj be... (Lk 15, 1–3. 11–32)

A nagyböjt közepén az evangéliumok legmegrázóbb, páratlanul izgalmas történetét, az isteni megbocsátás iskolapéldáját olvassuk. Ez a példabeszéd a köztudatban a tékozló fiúról szól, aki idejekorán pimaszul kikéri jussát, otthagyja az atyai házat, majd elkótyavetyéli atya örökségét, végül bünbánatot tart és hazamegy.

Erről a fiúról már minden rosszat elmondtak. A bűnös ember tükörképe lett, akinek fojtó az otthon, az egyház légköre, akinek fontosabb, az élek úgy, ahogy akarok nagymellényű önállósága. A kisebbik fiú magatartásában valóban tetten érjük a bűn drámáját, a szabadság kockázatát, a hazulról „elcsángálás” délibábját, ugyanakkor a minket Atyaként szerető Isten gyengéd jelenlétét is.

Megrendítő, micsoda károkat képes okozni a bűn hatalma. A bűn okozta örömben hamar üröm vegyül, amit szabadságnak éreztünk, fájdalmas rabsággá válik. Balás Béla püspök kezdő pap korában egy ismerőst kísért el a Hárs-hegyi Elmeszanatórium zárt osztályába. Az egykor ragyogó szépségű titkárnő elszerette főnökét, majd összeköltözött vele. Elegáns lakásukban szórták a pénzt, egymást követték az ivászatok, majd az abortuszok. Végül megunták. Az asszony kiugrott az erkélyről, mégis életben maradt, aztán mérget ivott, de ismét megmentették, viszont a szabályok szerint többé már nem hagyták magára. Így került intézetbe. Amikor a pap belépett a zárka-szobába, a nő tébolyult siránkozással egyre csak azt hajtogatta: „nekem nincs lelkem, hol a lelkem?” Ebben a kínos helyzetben a pap próbálta vigasztalni: „magának igenis van lelke. Itt van. Csak most fáj. Alszik. Bánja meg a bűneit, s akkor meggyógyul”... Akkor semmire sem jutottak. Aztán néhány hónap múlva ismét hívták a papot, akkor már a folyosón csendesen a pap elé jött. Letérdelt, elvégezte a szentgyónását, megáldozott, majd visszakísérték a kórterembe. Az alkalmazottak elbeszélése szerint állítólag teljesen megnyugodott, kapott egy imakönyvet, amit ronggyá olvasott. Egyetlen gond lett. A többiek kérdezték, hol járt. Ő elmondta, s attól kezdve minden bolond gyónni akart...(Balás Béla: Csillagösvényen)

A tékozló fiú története valójában nem is annyira a bűnről, mint inkább a megtérésről, az irgalmas Atyáról szól. Jézus ezzel a történettel a bűn elkövetésétől akarja elvenni a kedvünket. Arra serkent, hogy a kis és nagy bűnök közti szalomozás helyett kövessük őt.

A bűn sötétség. A sötétség a világosság hiánya. Csak akkor szűnik meg lelkünk sötétsége, ha beengedjük az isteni szeretet fényét. Ha nincs bennünk fény, másokban sem látjuk meg azt. A történet kulcsmondata nemcsak a feloldozás, és a felhívás az ünnepre – hiszen a Bibliában minden életrendezés ünnep –, hanem az, amit az apa a nagyobbik fiúnak mond: *Fiam, mindenem a tiéd, te mindig velem vagy...!* Miközben keserűségből, irigységből, álgazságérzetből megbélyegezzük azokat, akik itt hagyták szülőföldjüket, és idegenben próbálnak szerencsét, fel sem merül már annak a gondolata, milyen jó nekünk itt, az Atya közelében, itthon. Koldusként üldögélünk az aranyhegyen, sopánkodunk, kritizálunk, szidjuk környezetünket, elvitatjuk Isten jogát, hogy másokat is szeressen. Mint az idősebb fiú, aki nem

képes örülni testvére hazatérésének, aki nem tudja felfogni az atyai szeretet nagylelkűségét. A hiányaival van elfoglalva, s észre sem veszi, hogy mindene megvan, ingyen. Képtelen megbocsátani, ő annál gőgösebb. Inkább keserűséggel és haraggal leplezi önzését. Önteltsége elvakítja.

Jézus arra szólít fel ezzel a történettel, hogy tudjunk örülni annak, aminek Isten örül. Legyünk hálásak azért, hogy van visszaút az atyai házhoz. A megtérés gyönyörűséges folyamat. Szivárványhíd Isten és köztünk. Isten felértékeli a bűnbánó bűnöst. Eltörli a bűnt, visszaadja emberi méltóságunkat. Önmagunkhoz is visszatalálunk. Feladtuk ellenállásunkat, és arccal feléje élünk. A feloldozás pillanataiban mi vagyunk a süllyedő, de Jézus kezét megragadó Péter, az elkóborolt, de megtalált bárány, a lehullott, de felszedett morzsa. Isten utánunk nyúl és asztalához ültet. Megszabadít rossz lelkiismeretünktől, nem rabszolgák, hanem szabadok leszünk. Adjuk oda neki sértett büszkeségünket, tartsuk oda beteg lelkünket. A mások bűnei miatti botránkozás helyett szabaduljunk meg a sajátunktól, és fűrődjünk meg irgalmas szeretetének éltető fényében. Akit Isten szeret, az nem veszhet el.

A megkövezés elmarad

Nagyböjt 5. vasárnapja

1. Izajás bátorító szavai (Iz 43, 16–21)

Ahogy Isten csodálatos módon kivezeti népét a babiloni fogságból, ugyanúgy, megváltó, irgalmas szeretetével Jézus Krisztus minden embert kivezet a bűn szolgátságából.

2. Mi a keresztény életeszmény? (Fil 3, 8–14)

Szent Pált a damaszkuszi úton a feltámadt Krisztus „magával ragadja”, új életet kezdhet. Ez a magával ragadottság visz, hajt minket is a Krisztus-követésben. Isten ingyenes szeretete lekötelez, és állandóan tettekre sarkall. Sokan alábecsülik az ingyenes szeretetet, gondolván, hogy annyit is ér, mert ingyen van, jöllehet épp azt jelenti, hogy minden más értéknél többre való. Megfizethetetlen.

3. Menj, de többé ne vétkezzél! (Jn 8, 1–11)

A biblikusok szerint jobban illik ez a történet Lukács evangélistához, mint Jánoshoz. Elmélkedésünk szempontjából mégsem ez a lényeges, hanem a tanítás, ami benne rejlik. Érdekesség, hogy a Másodtörvénykönyv csak a menyasszony megkövezését írja elő, ha házasságtörésen fogták – a két koronatanú kezdhette a kövezést –, viszont más esetben nincs megjelölve halálnem. A rabbik később akasztást kértek ilyenkor. De házasságtörő férfi megkövezéséről nem ír a Biblia. Sokatmondó adat...

A farizeusok és írástudók nagy sebbel-lobbal hurcolják a tér közepére a „tetten ért” asszonyt, hogy Jézusnak csapdát állíthassanak. A hirtelen összeverődött csőcselék könnyen beetethető, mindenre kész... Ha Jézus felmenti az asszonyt, a törvény betűjével száll szembe, ha a halálos ítélet mellett foglal állást, saját irgalmas szeretetével, tanításával kerül ellentétbe. A vádlókat nem az asszony szégyene, vétke érdekli, hanem Jézus reakciója. Ebben a pillanatban, Jézus és az asszony a vádaskodók gyűrűjében majdhogynem sorstársak.

Jézus, talányos módon, egyedi alkalommal a Bibliában, lehajol, és írni kezd a porba. Az ókortól kezdve vitatéma: lelki nyugalmát juttatja kifejezésre, gondolkodási időt kér? A többiek bűnét írja a földre? Visszavonul a csöndbe, s ezzel „elkülöníti” magát a kellelten környezettől? Így érzékelteti, hogy nem ismeri el ezt a mondvacsínált, lincselő ítélezést? Nem tudjuk. Aztán felegyenesedik és megszólal. Sem a

törvény ellen, sem mellette nem foglal állást. Olyan választ ad, amelyre senki sem várt. Megdöbbeneti őket: *az vesse rá az első követ közületek, aki nem bűnös!* Nem vádol, nem teszi semmissé a bűnt, nem magyarázkodik, nem kíván hóhér vagy büntárs lenni. Isteni bölcsessége és tekintélye alapján kiemeli a bűnöst névtelenségéből, és a jelenlévők lelkiismeretét Istennel szembesíti. Nem vallat, nem kíván látványos beismerést, nem kutat a tettet megelőző szándékok után, nem vár mentegetőzést, hanem Istenre, az erkölcsi rend bírójára és az irgalom forrására tereli mindannyiunk figyelmét. Majd amikor – kezdve a véneken –, szégyenükben eloldalognak, az egyedül maradt bűnös asszonynak is azt mondja: *menj, de többé ne vétkezzél!*

Micsoda látélet és terápia egyszerre! Nekünk, mai keresztény bűnösöknek is, akik hajlamosak vagyunk a nagy nyilvánosság elé citálni ellenfeleinket, rágalomhadjárattal, médiasegédlettel, bulvársajtó-kampánnyal lejáratni, megszégyeníteni, megbecsteleníteni embertársainkat, miközben saját bűneinkről megfélemlünk. Jólesően gusztáljuk mások bűneinek kiteretett lajstromát, de saját, például „székely” bűneinkről: káromkodás, egykezés, munkakerülés, részegeskedés, abortuszok, csalások, hazugságok stb. – mélyen hallgatunk. Álszemérmesen mindig ellenfeleink vétkét toljuk magunk elé védekezésésképp, de az önvizsgálatban nem jutunk el odáig, hogy magunknak kell egyszer megtérnünk és Isten bocsánatáért esedeznünk...

Az ószövetségi ember hitét inkább az igazságosztó, ítélő Isten képe uralta. Bár érezte büntudatának nyomását, a megbocsátó, irgalmas Isten szeretetének tapasztalata nem volt számára egyértelmű. Jézus Krisztus által viszont karnyújtásnyira került a megváltás. Ő hozta az örömhírt: van szabadulás a bűnből. Ha akarjuk, bűnünk bocsánatot nyer. A bűn ugyan nem válik kisebbé, de a bűnös kegyelemben részesül. Kegyelme hatására kezdenek tudatosulni bűneink is. Jézus elítéli a bűnt, de a bűnöst felemeli, megmenti. Minden bűnösben egy lehetséges szentet lát. Meghalt a kereszten a bűnös asszony és büntársa helyett, értünk is. Azért, hogy mi se ítélkezzünk, hanem legyünk irgalmasok. Bocsássunk meg, hogy mi is bűnbocsánatot nyerhessünk.

A házasságtörő asszony esete nemcsak leleplez, de útba is igazít minket a nagybajtban. Tisztítsuk meg belső világunkat, fantáziánkat, és tartózkodjunk a rossz gondolatoktól. Ne ítéljük meg másokat. S főleg ne ítélkezzünk a látszat szerint. Isten a szívek vizsgálója. Amint a nyelv elmond mindent arról, aki beszél, ugyanúgy életünk is arról árulkodik, ahogyan gondolkodunk. Az idej nagybajtban irtogassuk bűnös gondolatainkat, takarítsuk szennyes fantáziánkat. Mert ha tele vagyunk rosszindulattal, haraggal, előítéllettel, önsajnálattal, életünk is lassan gonosszá válik. Tanuljunk meg örködni gondolataink, belső világunk felett. Kérjük Urunkat, erősítse kegyelmével belső aszkézisünket, hogy felhagyhassunk minden rosszal, amivel magunknak vagy másoknak árthatunk.

Isten irgalma nélkül nem állhat talpra sem az egyén, sem a közösség. Ez a keresztény örömhír lényege: Jézus Krisztus kegyelme megújít, átformál, új életet ad, újfajta magatartásra ösztönöz. Szerető irgalma most is biztatás. A bűn halált hoz, az irgalom feltámaszt.

Diadalmenet és kereszthalál

Virágvasárnap

1. Az Úr maga adja ajkamra a szót... (Iz 50, 4-7)

Az Úr elég erős ahhoz, hogy megszabadítsa népét. A próféta tanítvány. Azt mondja, amit mondania kell, amit az Úrtól hall, amit aztán szívének-lelkének átprésel. Az igazságot akkor is hirdeti, ha a hallgatónak

kényelmetlen hallani. Reggelente mi is úgy induljunk, hogy nyissuk meg lelki füleinket Isten előtt: mit kíván ma tőlem?

2. Kiüresítette önmagát... (Fil 2, 6–11)

Szent Pál egy csodálatos őskeresztény himnuszt helyez a filippiekhez írt gyakorlati útmutatások közé. A keresztény örömhír és teológia sűrített összefoglalása ez. Jézus Krisztus, földi élete időtartamára lemondott az Isten fiának kijáró dicsőségről, vállalta a szenvedést és a halált, hogy példát mutasson nekünk az istenfiúi életre.

3. Jézus szenvedéstörténete (Lk 22, 14–23, 56)

Virágvasárnap nemcsak Jézus ünnepélyes bevonulására emlékezünk, hanem a liturgikus keretek között „előrehozott” szenvedéstörténetét is újra átéljük. Szent Lukács sajátos hangsúllyal és teológiai megközelítéssel számol be a jeruzsálemi bevonulásról. Ami nála feltűnő, az az örömujjongás. Az öröm evangélistájaként ír a pogányságból megtérteknek. Elhagyja a zsidó *hoszanna* szót, helyette a gyermekségi történetből ismert angyalok énekét idézi. Szintén nála vesszük észre a farizeusok „odamondását”, mely szerint Jézus hallgattassa el éljenző tanítványait és az ünneplő tömeget. Ekkor hangzik el az elgondolkodtató és a tétovázó hívőket is állásfoglalásra készítő kijelentés: *Bizony mondom nektek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni...*

Posztmodernnek titulált korunkban a keresztények is elbátortalanodtak. Nem mernek ünnepelni, kiállni mesterük és megváltójuk mellett. Mintha szégyellnék. Mintha restelkednének tanúságot tenni az örömhírről, csak azért, hogy megfeleljenek a szabadelvű világ elvárásainak, amely a hitet a magánszférába számúzná. A barkaszentelő körmenet is arra hivatott, hogy kihozza belőlünk ezt az ujjongást. Az egyedül törekeny, tömegként manipulálható ember könnyebben tüntet, lázad, sztrájkol és rombol, „feszítsd meg”-et kiáltva, minthogy közösségként önfeledten ünnepeljen, és dicsőítse Istent. Pedig a történelem folyamán a kövek is megszólaltak. A régészeti kutatások is szó szerint visszaigazolták a Biblia leírásait. Egyházi ünnepek, Mária-jelenések, búcsúk színhelyén, a Szent Péter-téren éppúgy, mint egy kis falusi templom kertjében katarzist élhetünk át egy közösség tagjaként is, akárcsak a jeruzsálemiek, akik szemtanúi voltak a szenvedő király bevonulásának.

A földi nagyságok, sztárocskák élvezik, ha megfürödhetnek a tömeg rivaldafényében. Elkapja őket a hev, mosolyogva pózolnak rajongóik vaku-kattogásai közepett, aláírásokat osztogatnak, arcuk reklámhordozó lesz, és az újságok címdoldalán szerepelnek. A mi megváltónk nem ilyen. Hiúsága gyengeségén nem fog ki az éljenző tömeg. Dávid fia szamaragolva vonul be a keresztre feszítés városába, és ez a római hadvezérek diadalmenetével összehasonlítva is sokatmondó különbség, amely önmagáért beszél. Új értelmet ad a hatalomnak, az uralkodásnak, és a szeretet parancsának értékrendjét teszi meg életünk alapjául.

Ma már nem engedhetjük meg azt, hogy politikai hatalmasok, különféle lobbik és érdekek mentén félrevezessenek, megosszanak és Jézus Krisztus vagy egyháza ellen fordítsanak. Számunkra ez a Messiás igazi szabadságot hozott. Az ő kinyilatkoztatása a Golgotán, a kereszten lett a leginkább egyértelmű: legyőzte a halált hordozó sátánt. Magára vette az emberi lét nyomorúságát, és üdvözíteni akarja a bűnös emberiséget.

Virágvasárnap nemcsak koncerttermekben csendülnek fel a klasszikus zeneművek megrendítő passiói, hanem templomainkban is felidézük, valósággal eljátsszuk Urunk szenvedéstörténetét. Érzékeltetni szeretnénk a Megváltó szenvedésének és Isten szeretetének szoros kapcsolatát. Ezzel mi is mintegy részesei, aktív szereplői leszünk a keresztútnak...

A passiótörténet felolvasása és átélmélkedése ma ezért is időszerű és találó. Szenvedés és szeretet egy töről fakad. A kereszténység egy hallatlan tapasztalat örömét osztja meg a világgal: Isten nem az erőszak győzelmével hivalkodó, nem a gyengéken és kiszolgáltatottakon átgyalogoló hatalmas úr, hanem velünk együtt szenvedő, érettünk, emberekért a halált is megkóstoló Isten. Így emel fel földhöz ragadtságunkból, és édesget újra magához.

Keresni és rátalálni

Húsvétvasárnap

1. Mi tanúi vagyunk... (Ap Csel 10, 34a. 37–43)

A Szentlélekkel eltelt apostolokat mintha kicserélték volna. Nevükben Péter intéz tüzes beszédet, amelyben érződik a személyes tapasztalat, az érintettség. Ezért hiteles apostola Krisztusnak.

2. Krisztussal ti is feltámadtatok... (Kol 3, 1–4)

Az égiek keresése nem menekülés, nem a földiek lebecsülése, pusztán más értékrend. Ma úgy mondanánk: a prioritások átértékelődnek. Nekünk, hívőknek ez egyenesen életfeladat.

3. Mária Magdolna kiment a sírhoz... (Jn 20, 1–9)

Gyermekkorom kedvenc játéka volt a bújócskázás. Amíg játszótársunk bekötött szemmel elszámolt tizig, addig igyekeztünk úgy elbújni, hogy nehezen vagy egyáltalán ne találjon meg. Hogy minél többször ő legyen a hunyó...

Azt hiszem, mindannyiunkban benne van ez a bújócskázó hajlam. Ahogyan a Teremtés könyvében olvassuk az első emberről, aki a Paradicsomkert fáí között megpróbált elrejtőzni Isten elől. Szeretnénk elbújni az Úr elől mi is, hogy minél nehezebben találjon meg. Mindeközben keressük, folyton sóvárgunk, vágyakozunk utána. Nostalgizálunk gyermekkorunk patyolattiszta istenélményei után, a múltba, vagy vágyainkba, ábrándjainkba menekülünk, ahol, még úgy hisszük, felismerjük őt. Ha egy kulcsosomót, egy maroktelefon, egy fésűt vagy egy szemüveget elveszítettünk, aztán megtaláltuk, úgy érezzük, nem kell tovább keresnünk: most már a miénk. Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy Istennel is így van.

Úgy járunk, mint Mária Magdolna húsvét reggelén. Keressük, de csak nyomokat látunk. Egyre hevesebben ver a szívünk, aztán találkozunk vele, s nem hisszük el, hogy ő az. Kertésznek nézzük... Mi másképp képzeltük a találkozást, másnak gondoltuk volna a feltámadottat. Más pápát választottunk volna... De Isten humora, tapintata és szeretete felülmúlhatatlan.

Szent János, az egyik koronatanú örökíti meg a jelenetet. A szeretett tanítvány és Péter komolyan veszik az asszonyi híresztelést, és lélekszakadva rohannak a „tett színhelyéhez”. A sír üres, a kő elhengerítve, a leplek gondosan összehajtogatva, hűlt helye az eltemetett Mesternek.

János „látta mindezt, és hitt”. Neki ez elég volt. „Bontsátok le ezt a templomot, és én harmadnapra felépítem...” – visszhangzott benne. Az üres sírral való szembesülés megszülte lelkükben a hitet. Majd következtek a Feltámadottal való meggyőző találkozások élményei, amelyek átsegítették őket minden nehézségen. Még a vértanúságon is.

A kereszténység nem szokványos vallás. Nem egy földi vezér alapította tan, amelynek több-kevesebb követője akad. A kereszténység, élén az apostolokkal és utódaikkal, a feltámadás tanúja. Jézus az Úr! – ez volt az első hitvallás. Ez a tény, ez a titkos valóság hitünk lényege, gerince, alapja, gyökere. A feltámadt Jézus az élet végtelen, örök távlatát nyitotta meg.

Eddig azt hittük a(z) (biológiai) életről, hogy magában hordja a halált, és azzal le is zárul. A halál nélküli vagy halál utáni élet meghaladta emberi tudásunkat. Húsvét óta tudjuk, hogy élet és halál nemcsak egymásba szövődik, hanem létezik örök, szintiszta, isteni élet, ahová nekünk is bejárásunk van.

A megváltás azt jelenti, hogy, Jézus az Úr, akinek hatalma van a halál fölött, aki eltörölte a bűn átkát, a halált. A tanítványok, akik eleinte „gyámoltalan szeretetükkel ott téferegtek Uruk sírja körül, és nyomorúságos eszközökkel akarták feltartóztatni, visszatartani az enyészet folyamatát és szagát..., akik aggodalmaskodva bújtak össze, mint az állatok a viharban” (G. Bornkamm), a feltámadt Krisztusban azonosították a keresztre feszített Názáreti Jézust, aki él, és átalakítja az élet minden vonatkozását. Magukra találtak. Helyére rakták a korábban csak félig-meddig megértett isteni ígéket, és életük árán is tanúskodni kezdtek Krisztus feltámadásáról.

Ma is ebben rejlik húsvét feladata, ereje. Ez hitünk erőforrása.

Lehet, hogy azért fáradt meg a keresztény Európa, azért néptelenedtek el templomaink, mert „belül” már nekünk sem jelent mindent Jézus feltámadása. A keresztény szimbólumok elpogányosodtak, értelmezésükbe befészkelődött a fogyasztói mentalitás. A húsvétot tojásos, nyuszikás, giccses kikelet-ünneppé züllesztettük, tavaszváró, termékenységi kultuszt „faragtunk” belőle. Csak laikusokként, kívülállóként tekintünk Jézusra. Holott ő a feltámadás okán, ezért Krisztus! Hogy is tudnánk róla, ha nem támadt volna fel... De ő Isten hatalmas fiának bizonyult, aki feltámadt a halálból. Ő az élet Istene, az élő Isten, akit nem lehet sziklasírba zárni. Megváltó és megdicsőült testében megdicsőítette az anyagvilág egy darabját, és mostantól, feltámadott módon velünk van, jelen van a vasárnapi kenyértörés közösségében.

Van ennél nagyobb öröm egy keresztény életében? Elfelejthető egy percre is, ami Krisztus feltámadásából következik? A tapasztalat azt mutatja, hogy kellenek a kis és nagy halálok, hogy megérezzük a feltámadt Jézus segítségét. Mint az apostolok, a korábban reménytelennek tűnő helyzetekben egyszer csak felismerjük: ő az, itt van, feltámadt! Életünknek nincs az a mélypontja, ahonnan ne lenne felemelkedés, nincs az a nyomorúságos alvilág, ahonnan ne emelne ki minket Krisztus. Bármily meglepő és hihetetlen Krisztus feltámadása, nekünk Mária Magdolna ragaszkodásával, az apostolok elszántságával kell tanúskodnunk mellette. Ez örök életünk záloga.

Hiszem, ha látom!

Húsvét 2. vasárnapja (Fehérvasárnap)

1. Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. (Ap Csel 2, 42–47)

A szerző az egyház lényegét foglalja össze, amikor a keresztényeket jellemzi. Kezdetől fogva ezek a keresztény közösség ismertetőjegyei: apostoli tanítás, az apostolok és hívők szoros egysége, a kenyértörés és az imádság közössége.

2. Én, János, a királyságban és a türelmes várásban testvéretek Jézusban, és az üldöztetésben társatok... (Jel 1, 9–11a. 12–13. 17–19)

Szent János már száműzetésében, az Égei-tengeri Patmosz-szigetén írta a Jelenések könyvét, ahol elragadtatásában ezt a „kinyilatkoztatást” kapta. Innen származik a mű neve is: *Apokalipszis*. E könyv bevezető látomását olvassuk ma, amelyet az apostol egy vasárnapi napon élt át, ezzel is jelezve, hogy

Krisztus feltámadásának napja a zsidó szombat helyére lépett. A szerző bátorítja az üldözött keresztényeket, ne féljenek, mert Krisztus mindig egyházával van, ő legyőzte a halált, s így mi is győzedelmeskedünk minden rossz felett.

3. Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát... (Jn 20, 19-31)

Fausztina nővér szentté avatása óta fehérvasárnapot az irgalmasság vasárnapjának is nevezzük. De emlékezetes ez a vasárnap Boldog II. János Pál pápa halála miatt is. Az isteni irgalmasságot közli a feltámadt Jézus is, amikor megjelenik apostolainak. Nem pusztán jókívánság ez: békességet kívánok..., hanem tényközlés. Az isteni irgalmat, megbocsátást, az azzal együtt járó és a lélekre, emberi kapcsolatainkra is kiáradó békét adja át, és bejelenti: *Békesség rajtatok!* Kereszthalálával és feltámadásával a bibliai békét hozta el övéinek, s rajtuk, egyházán keresztül a világnak. Ahogyan az utolsó vacsorán megígérte: *Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek.* Egyházunkban a főpásztor mind a mai napig ezzel a formulával köszönti híveit: *Békesség veletek-Pax vobiscum!*

Az evangélista szerint Jézus váratlanul lép be a helyiségbe, amelynek ajtait az apostolok zárva tartották. Bezárkóztak, mert a húsvét reggeli sírlátogatás és asszonyi szóbeszéd ellenére nem bíztak a hatóságokban. Szent János – hogy a feltámadott test különlegességét jelezze – az olvasó értésére adja, hogy itt nem a korabeli mitológiai hősök, pogány istenek titokzatos jelenéseiről van szó. Athéné fuvallatként repül be Nauszikaá zárt szobájába, Hermész pedig kora ősz szélként, illetve ködként bújik át a kulcslyukon, írja Homérosz. A feltámadt Jézus megjelenése azonban túlszárnyal minden mitológiát, evilági elképzelést. Az apostolok egy valóságos esemény szemtanúi, különleges élmény részesei, ezért az evangéliumot nem kell mítosztalanítani.

Mindannyian a feltámadt Jézussal való találkozás révén jutottak el a hitre. Még azok is, akik kezdetben hiányoztak a „bíborosi kollégiumból”.

Amikor ezt az eseményt Szent János emlékezetből leírja, Tamás apostol már nagy tiszteletnek, közmegebecsülésnek örvend a keresztények körében. Talán azért is fontos, hogy alakját ennyire kidomborítva ír róla az evangélium, hogy mindazok, akik hitükben gyengélkednek, bátortalanok, erőre kapjanak. Lám, Isten nem utasítja el a kételyt. Azzal, hogy kérdezzünk, azzal, hogy hitünkre ésszerű bizonyítékokat keresünk, még nem vétkezünk. Lehetnek jogos kérdéseink, indokolt kételyeink. Meg kell győződnünk az igazságról. Isten ismeri a szívünk nyugtalanságát. Tudja, hogy hitünk pislákoló mécses, melyet könnyen kiolthatnak a csalódások, a keserű tapasztalatok. Gyanússá válhatnak a fennkölt, kenetteljes szavak, ha nem érezzük mögöttük a hiteles emberi magatartást. Ezért sokan ma is inkább a hit partizán- vagy gerillaharcát vívják. Nem érzik jól magukat a közösségben, vagy éppen úgy gondolják: kényelmesebb, könnyebb az egyház hitét privatizálni, mint vállalni a közösségi hit áldozatát.

Tamás apostol esete azoknak is megerősítés, akik ésszerűtlennek tartják a hitet. Tamás, tedd ide kezedet, *érints meg... ne légy hitetlen, hanem hívő!* – biztat minket is Jézus. Merjünk hinni Jézusban, aki feltámadásával megmutatta, hogy ő Krisztus, az élő Isten fia. Nekünk ő Jézus Krisztus. A hitbeli nehézségek és kételyek ne távolítsanak el, hanem inkább vigyenek közelebb hozzá. Keressük, kutassuk az igazságot. Elsősorban egyházában, hiszen őrá bízta kegyelmének kincstárát, eszközeit. Hallgassunk a tanúkra, akik találkoztak vele. Hitbeli nehézségeink talán még értékesebbé teszik az érte vállalt áldozatokat. Ha földi sikerért, a megélhetésért, az anyagi javakért, teljesítményekért meg kell küzdeni, hitünk még inkább küzdelmet igényel. Állandó tanulás, imádság, frissítés kell hozzá.

János apostol tulajdonképpen csodálattal tekint az okvetetlenkedő és eleinte kételkedő Tamásra, mert így minket, kései tanítványokat is megerősíthet abban, hogy nem lehet egykönnyen eljutni a hit bizonyosságára. Tamás apostol nemcsak okoskodott és utánajárt, hogy személyes tapasztalatra váltsa buzgó vágyait, hanem alázattal meghódolt a feltámadt Krisztus előtt és elismerte: *Én Uram, én Istenem!*

Boldogok lehetünk, hogy tanúsága révén, az isteni kegyelem hatására minden kor embere megtapasztalhatja a feltámadt Úr jelenlétét.

Jobban szeretsz, mint ezek?

Húsvét 3. vasárnapja

1. Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek... (Ap Csel 5, 27b–32. 40b–41)

Az induló és fejlődő egyháznak maga a Szentlélek adja az erőt, inspirációt, bátorságot és ajkára a szavakat, hogy Krisztus művét rendíthetetlen bizonyossággal terjessze.

2. A huszonnégy vén között ott áll a Bárány, mintha leölték volna... (Jel 5, 11–14)

A pathmoszi látnok, János a feltámadt Jézust, a Bárányt mutatja be, aki magán viseli a keresztfeszítés sebeit, immár megdicsőülve, az Atya jobbán.

3. Jézus Tibériás tavánál (Jn 21, 1–19)

A negyedik evangélium utolsó fejezetében olvassuk az egyik legmeggrázóbb feltámadás-beszámolót. Az első húsvét után vagyunk, de még a mennybemenetel előtt. Az apostolok nem kapva különleges utasítást, visszatérnek Galileába, eredeti foglalkozásukhoz, a halászhoz. Mint annyiszor, ezen az éjszakán sem fognak semmit. Isten nélkül valahogy nem megy... Lehet, hogy ezzel szerették volna kiverni fejükből a csalódásokat, a munkába temetkezve akartak napirendre térni a „történet” fölött, de sehogy nem sikerült. Hajnaltájban azonban ott a Mester a parton. Füstölgő parázs, rajta hal. Odakiált nekik: *vessétek ki a hálót a bárka jobb oldalán!* És ismét megtörténik a csoda. Kivetik a hálót, és színültig megtelik, 153 nagy hal. A szám is sokatmondó.

Csupa szimbólum, mélyértelmű jelkép. A feltámadt Jézus az örök élet túlsó partján. Mennyei kenyerével vár minden szentmisén. A vendégből vendéglátó lesz, és a kenyérszaporítás emléke is megelevenedik. Milyen öröm együtt étkezni azokkal, akik egy családhoz tartoznak, egy forrásból isszák az örök élet vizét!

Most is a szeretett tanítvány az, aki elsőnek kapcsol, hamarabb felismeri, de Péterben nagyobb a bizonyítási vágy. Beugrik a vízbe, és úszik a part felé. Az életéért, a Mester bizalmáért úszik. Hogy mihamarabb meggyőződjön, a (feltámadás) csodájára járjon. Mert az igazi halász, most már ő is rájött: *az Úr az!* Reggeli után pedig nekiszegzik a kérdést: *Péter, jobban szeretsz, mint ezek?* Jézus nem Péter hitére vagy tudására kíváncsi. Azt jól ismeri. Nem az álmai, reményei felől faggatja, hanem a szeretetére kérdez rá. A hit a múltat alapozza meg, a remény a jövőre irányul, de a szeretet a „most-ra”, a jelenre vonatkozik. Itt és most: szeretsz engem? Jelen időben. Ez mutatja hitedet is. Többet kérek tőled, mint a többiektől. Hogy te erősítsd meg azokat, akik rád vannak bízva. Példát kell adnod nekik hűségben, ragaszkodásban, hitben, szeretetben. Könnyeidet elfogadtam, most feladatot bízok rád. Ez lesz az elégtétel...Tudsz jobban szeretni engem, mint magadat? Hisz csak akkor tudod jól szeretni családtagjaidat, munkádat, a teremtett világot, a bűnösebbeket, az ellenséget, a másképp gondolkodókat, mindenkit. A Mester aztán hallja az őszinte választ: *Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek!* Most már nincs kivagyiság, oda a majd én megmutatom büszkesége, mostanra szertefoszlott a magabiztos önismeret beképzeltsége. Már nem

hasonlíthatja hitét másokéhoz. A Mester jobban ismeri szívét, mint ő maga. Péter a hármastagadást, hármastagadást szeretetvallomással teszi jóvá. Sőt mentségére azt is felhozhatnók, hogy ezután sosem tagadta meg Jézust.

Ez a hármasság életünkben is egyfajta fokozatosságot, mélyülést, változást tükrözhet: eleinte csak tanítják, hagyomány lesz a hit. Gyermekekori kötelesség. Aztán tudatosul, amikor a szavak, fogalmak megtelnek tartalommal, és gazdagszik a hitünk, látásmódunk. Az igazi vallomás azonban az, amikor tettekre is váltjuk. Amikor képesek vagyunk szavak nélkül, minden hősködést mellőzve, szeretetünkkel alkalmazni a hétköznapi életben. Amikor már magától értetődő, hogy szeretjük Jézus Krisztust, hiszen nélküle semmi sem megy. Ez a felismerés ad erőt, hogy a fogyasztói világnak, a pénzimádatra sarkalló lázadó angyalnak is nemet mondjunk, mint Péter és társai.

Legeltesd juhaimat és bárányaimat! – hallja a rehabilitációként is felfogható feladatot! Ez a péteri szolgálat lényege minden időben. A legfőbb Pásztor, a feltámadt húsvéti Bárány rábízta egyházát a gyarló emberi pásztorokra, de Lelkével velük marad. Ez a garanciája az egyház hitelességének. Munkája ezért hatékony. Pétert a Mester most iktatja be a szolgálat hatalmába, hogy helyettese legyen, míg új ég és új föld nem lesz.

Nyájas pásztor

Húsvét 4. vasárnapja

1. Sokan követték... (Ap Csel 13, 14. 43–52)

Az Apostolok Cselekedete a fiatal egyházzal, Pál és Barnabás munkamódszeréről tudósít, ahogyan először a zsinagógákban hirdették Isten igéjét.

2. Ezután nagy sereget láttam... a Bárány előtt állni... hosszú, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaággal (Jel 7, 9. 14b–17)

A látnok János apostol a megdicsőült, győztes Krisztust látja mint báránnyt Isten jobbán. A pálmaág a győzelmet, a fehér ruha a mennyei dicsőséget jelenti.

3. Jézus a jó pásztor (Jn 10, 27–30)

A zsidó templomszentelés ünnepe – héberül *hanukka* – arra az időszakra vezethető vissza, amikor a szírektől megszenteltetett második salomoni templomot Makkabeus Júdás pap és szabadságharcos Kr. e. 165-ben megtisztította. Meggyújtották a nyolckarú gyertyatartó, a menóra gyertyáit, és nyolc napon át ünnepelték, hogy Isten „visszaköltözhetett” házába. Ez a mi naptárunk szerint december tájékán lehetett. Ezért is jegyzi meg Szent János tömören: tél volt. A zsidók számára ez egy szabadságharc pillanatnyi győzelmét jelezte, aminek megerősítését Jézustól is elvárták volna. Ekkor beszél Jézus magáról mint jó pásztorról. Furcsa is tőle, hogy ilyen környezetben ilyen képet használ. *Salamon tornácában* azonban kézenfekvő a hasonlat, hisz a templom az Atya karámja, ahol a szokás szerint a gazda legbátrabb fia őrzi a juhokat, míg a béresek alszanak.

A szentmiséinkben három részben idézett „jó pásztoros” hasonlat harmadik részén elmélkedünk idén, ahol Jézus azt mondja: „Az én juhaim hallgatnak szavamra... ismerem őket... senki sem ragadhatja ki kezemből azt, amit Atyám adott..., mert én és az Atya egy vagyunk.” A korabeli vallási vezetőknek ez már sok. Betelt a pohár. Ez a mondat

– *Én és az Atya...* – a biblikusok szerint a jánosi evangélium mértani közepe is. Mintha azt sugallná olvasóinak: ez a gondolkodásom, hitem szíve közepe.

Vajon nekünk lényünk centruma az Istennel való személyes kapcsolatunk? A feltámadt Krisztus lakik lelkünk templomában vagy rablók barlangjává tettük azt? Jézusnak az igazhitűekkel folytatott egyre meddőbb és elmérgesedő vitájában a jó pásztor hasonlat nagyon is kézenfekvő. A pásztornépek mindennapi tapasztalatát tükrözte, hogy a bárányok teljesen rábízák magukat a pásztorra. Ő vigyáz rájuk, forráshoz, jó legelőre vezet, és nem terelgeti, hanem gondjukat viseli minden tekintetben.

Önállósulni akaró, egyedeire szétbomló társadalmunkban még keresztény körökben is idegennek, idejétmúltnak tűnik Jézus pásztorképe. Vágyódunk ugyan a líderre, aki megmondja nekünk, kijárja helyettünk, elintézi, kiharcolja... – másrészt kínosan féljük önállóságunkat, nehezünkre esik engedelmessé válni, sőt mi jobban tudnánk, hogyan vezényeljen a karmester a zenekarnak. Félünk a hatalomtól, félünk, hogy vezetőink visszaélnék bizalmunkkal, kihasználnak, egyenesen feláldoznak „érdekeik oltárán”. Holott pásztor és juhok között nem alá- és fölrendeltség van, hanem a szőlőtő és venyigék életadó, egymást átjáró viszonya.

Simone Weil szerint a jó pásztor és juhok-bárányai együttélése mindig hordoz magában valami feloldhatatlan tragikumot: a pásztor az, aki végül leöli a bárányt... Valóban, igaza lehet a múlt század kimagasló misztikus-filozófusának, ha csak a „természet” rendjét vesszük alapul. Ez a gondolat már Jézus Urunk előtt is megjelent vádként a népet kihasználó ószövetségi papok ellen. De jézusi összefüggésben teljesen másról, más gondolkodási és létbeli szintről van szó.

Ilyenkor, húsvét táján hívő tapasztalatunk ugyanis teljesen feloldja és átírja ezt a „tragikumot”. Húsvéti bárányunkat leölték, feláldozták, hogy nekünk életünk legyen. Jézus Krisztus egyszerre áldozati bárány és jó pásztor. Szent Péterre bízta nyáját: *legeltesd juhaimat!* Az ő áldozata nyomán nyer értelmet a pásztor és nyáj hasonlata, mert a bárány vére fehérre mosta a vértanúk ruháját.

Ez a tény kötelez ma is minden pásztorra és minden juhokra. A mai pásztorra is fel kell áldoznia magát a nyájért. Ez a hivatása. Van pásztorunk, aki vezet minket és gondoskodik rólunk. Minél inkább hasonlít egy lelkipásztor örök főpásztorához, minél inkább tudatosul a hívőben, hogy az összetartozás nem a keretekre (karám, bot, pásztorokutyák), hanem elsősorban a kölcsönös bizalomra támaszkodik, annál inkább eljutunk arra a felismerésre, hogy érdemes mindent feláldozni érte, és semmit sem érdemes elébe helyezni.

Így tárul fel az egyház misztériuma, ahol Péter és apostoltársai emberhalászok és pásztorok egyben, akik Jézus nevében, őt helyettesítve, akár életüket is feláldozva összefogják, vezetik és óvják minden veszélytől a rájuk bízott nyáját. A feltámadt Jézus saját magával ajándékozta meg nyáját, saját magában ad örök életet, – ami már itt a földön elkezdődik.

A régi parancs újdonsága

Húsvét 5. vasárnapja

1. Pál Antióchiában (Ap Csel 14, 20b–27)

A ma idézett szentírási szakasz Szent Pál első missziós útjának befejezéséről tudósít. A szíriai Antióchiában a tanítványok megnyitották az üdvösség lehetőségét a pogányok számára. Kialakult a vezetés rendje, a hívek élére előljárók kerültek. Ezt mindig böjt és imádság előzte meg. A már megalapított közösségekbe erőt öntöttek. Képet kapunk a tanítványok toborzásáról, a missziós munka nehézségéről és

áldozatáról. Az emberséges lelkipásztorkodás ma is művészet. Állandó szentségre törekvést, az Úrra való odafigyelést igényel. A lelkipásztor csak így kerülheti el a dölyfösség, az önteltség csapdáját, és így maradhat nyitott, hogy senkit ki ne rekesszen, hanem inkább mindenkinek nyissa meg az üdvösség kapuit.

2. A menyei boldogság (Jel 21, 1–5a)

Szent János látomásában a végidőbeli „új Jeruzsálem” Isten hajléka lesz köztünk. Isten újjáalkotó Szentlelke megszüntet minden szakadást, gyászt, megosztottságot. Talán nekünk is figyelmeztetés, hogy túl díszes, funkcionális, de üres templomainkban engedjünk nagyobb teret neki, hogy jól érezze magát bennük. A templom attól válik otthonossá, hogy Isten asztaltársaságában érezhetjük magunkat.

3. Ahogy én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást... (Jn 13, 31–33a. 34–35)

Bibliánk alcíme is új parancsként emlegeti Jézus utolsó vacsorán elmondott szeretetparancsát. De mitől, miért új ez a parancs? Hiszen az emberi együttélés szabályai egyidősek az emberiséggel... Mi ez a kétezer év a megközelítőleg 30 ezerhez képest? A tízparancsolat is valamiképpen az emberi szívbe van belevésve. Az ember mindig is tudta, érezte, hogy ha meg akar maradni, akkor nem ölnie kell a másikat, hanem összefogni, támogatni, szeretni. Így győzi le az állatot, a természet erőit. Miért új akkor a szeretet parancsa, ha az öszövétség is kifejezetten beszél róla? Mind az Isten, mind az ember szeretetéről.

Azért új parancs, mert Jézus látva a közelgő keresztet, amelyen a maga részéről megdicsőíti az Atyát és visszavezeti hozzá az embereket – kiüresíti önmagát. Odaadja életét szeretetből. Belehal az Atya iránti szeretetbe. A válasz tehát ebben a szócskában van: **amint én szerettelek titeket**. Ne csak úgy szeressétek egymást, hanem legyetek képesek meghalni egymásért. Szeretetünk mindig meg van jelölve a halállal. Szeretni mindhalálig, szeretni akkor is, ha belehalunk. Isten nem úgy győzi le a rosszat, hogy bosszút áll, és látványosan elnémítja, kiiktatja, hanem „kiszenevdi” belőlünk, meghal értünk. Magára veszi annak gyalázatát, átkos következményeit, és segít minket felemelni, hogy el ne vesszünk. Ez a jézusi szeretet. Ez győzi le a világot. Ilyen a keresztény szeretet. Óriási újdonság ez ma is, ha az üzleti korrektséget, a politikai, jószomszédi viszonyok és megneemtámadási szerződészek kényes békéjét vesszük alapul.

De akár azért is új lehet, mert emberi természetünk ösztönösen tiltakozik ellene. Ezért magunkat is szüntelenül le kell győznünk, ahhoz hogy szeressünk. Túllépve vonzáson és szimpátián, érdeken és hasznossági szempontokon, sutba dobva az olyan kérdést, hogy: érdemes egyáltalán, megéri?

Amint én szerettelek titeket... – ez különböztessen meg titeket az átlagembertől. Mintha csak azt mondaná: ebben legyetek többek, mások, tartóra tett mécsesek. Haljatok meg mindennap önzéseteknek, haljatok bele mindennap a világ elvárásaiba, és szeressétek ki belőle az istenarcot, amelyet belerejttem. Úgy szeressétek a másik ember, hogy mentsétek is meg. Mentsétek meg önmagától, mentsétek ki a gonosz karmaiból...

Ha meg akarjuk érteni, tanulni, mi a szeretet, nézzünk Jézus Krisztusra. Az ő földi története, a szentek élete révén beavatást nyerhetünk a titokba. És megszűnnek a kérdéseink: hogyan, miért... Nem lesz értelme akadékoskodni, és egéruat keresni: csakhogy, de hát, igen de... – hanem tetten érzük bennük a szeretet titkát. Nagypéntek és húsvét titkát. Akár már egy családban is, ahol a szeretet nem alkalmi hőstettek vagy fellángolások sorozata, nem a világnak szánt bűvészmutatványok esetleges, amatőr próbálkozásai, hanem: életet adni a másikért... megvalósulhat a krisztusi szeretet. Odaadni magunkat kölcsönösen, elégni a hűség, a bizalom és az „értelmetlen” szeretet oltárán. Jézus erre nem példa, hanem maga az alap, az erőforrás és a jutalom egyben.

Vigasztalás Lelke

Húsvét 6. vasárnapja

1. Az első apostoli zsinat (Ap Csel 15, 1–2. 22–29)

A Judeából származó és az antióchiai keresztények között történelmi jelentőségű vita bontakozott ki, és a Szentlélek bölcs sugallata nélkül könnyen szakadáshoz vezethetett volna. Ez a(z első egyetemes) zsinat Szent Pál első és második missziós útja között is határkőnek számít. Látszólag a körülmetélésen különböztek össze, de az igazi kérdés az volt: szükséges-e az üdvösséghez a mózesi törvények megtartása? Az Apostolok Cselekedeteit olvasva rádöbbenünk a közösségi döntések igazi hátterére is. *Mi és a Szentlélek úgy döntöttünk...* – vagyis az apostolok a vitás kérdést megimádkozták és a Szentlélekben döntöttek. Félelem nélkül, elszánt küldetéstudattal erősítették meg a pogányságból megtért testvéreiket. A hívők közössége azért igazodik az apostoli egyház döntéseire, mert tudja, hogy fölötte a Szentlélek örökdik. Az Egyházi Tanítóhivatal is a Szentlélek segítségével maradhat a hit tisztaságának őre és Krisztus tanításának hiteles magyarázója.

2. A mennyei Jeruzsálem (Jel 21, 10–14. 22–23)

A szentíró látomásában az Egyház is az örök boldogság jelképe, előkészítője. Az ősegyház fokozatosan éri el nagykorúságát, s így előrevetíti a mennyei Jeruzsálem képét. Isten új népe, az egyház a végső idők Izraeljét testesíti meg, ahol egységben lesz a szétkergetett nyáj, szabad, nagykorú, önkéntes szeretetben, örök fiatalon váltja valóra Krisztus akaratát. Az egyház is isteni alapítású, Isten oltalma alatt áll, az ószövetség jogutódja és Isten új választott népe. Krisztus a szegletkő, alapköve az apostolok tanítása. Létében, szolgálatában, liturgiájában, közös imájában és dicsőítésében elővételezi a mennyei Jeruzsálemet.

3. Jézus megígéri a Szentlelket (Jn 14, 23–29)

Jézus megosztja velünk Lelkét és nevet ad neki: Vigasztaló, Szószóló, Segítőtárs. Egy fel nem fogható és mégis valóságos titokra utal, amelyet az apostolok is igazából pünkösöd után értenek meg. A megígért segítőtárs ugyanis Jézushoz hasonlóan személy. Jézus és az Atya közös lelke. Belülről érint meg, a szívünket teszi fogékonyrá, hogy emlékezzünk arra az igazságra, ami Jézus által jutott el hozzánk. Nem a hazugság lelke, amely hamis reményeket ébresztene, hanem az igazságé, amelyben megismerjük a teljes igazságot, és azt meg tudjuk különböztetni a tévedéstől, a félrevezető álgazságoktól.

A Szentlélek az Isten éltető lelke, akit Krisztus egyházára árasztott, hogy világító fáklya, belső tűz, lendületet, állandó lelkesedést és frissességet adó őserő legyen, aminek folyton érződnie kellene hétköznapi szeretetünkön és tenni akarásunkon is. A Szentlélek által ápolja egyházunk a kinyilatkoztatást, gondolja a jézusi tanítást és hirdeti az örömhírt. A Szentlélek segít minden hívőt, hogy saját magában is elmélyítse az evangéliumot, újból és újból felszítsa az istenszeretet tüzét, hogy ne akadjunk fönn az apostol ügyetlenségén, hanem érdeklődéssel és bizalommal fogadjuk a hétről-hétre hirdetett bibliai tanítást. Ha nem így történik: velünk, befogadókkal van a gond. Az ember az Isten kegyelmének edénye. Az edény csak akkor alkalmas a folyadék befogadására, ha ép, ha nem lyukas. De gyarló emberek vagyunk, hitünk is megfogyatkozhat, a kegyelem kicsöpöghet a lyukas edényből. Az egyház hitét is gyöngíthetik a tagok bűnei, felszínessége, közömbössége, lustasága, amikor kényelmesen berendezkedünk a közepszerűség nyugodt, felelőtlen állapotára és képtelenek vagyunk a változásra, amikor hiányzik a bátorságunk, és nem merünk kockáztatni. Ilyenkor – ahogyan Ferenc pápa nemrég fogalmazott – olyanok vagyunk, mint az alkalmi gyermekgondozó, akinek az a fontos, hogy a kisbaba aludjék, és ne rosszalkodjon. Nem

anya(szent)-egyház vagyunk, aki szüli gyermekeit a Lélekben, hanem csak pesztrálunk, „bébiszitterkedünk”, hogy fenntartsuk a változatlan megkövesedett biztonságát. Csodálkozunk, hogy így nem hagyunk teret, helyet, szerepet a megújító Szentléleknek?

Jézus, amikor lelkét küldi apostolaira, mintha azt mondaná nekünk: vállaljátok önmagatokat és egymást. Szegődjétek bátran szolgálatomba, legyetek a Szentlélek munkatársai, merjétek dönteni! Ha kell, menjétek szembe a fennálló kordivatokkal és trendekkel, és éljétek a szeretet parancsát akkor is, ha nem jövedelmező. Ne a triumfalista, győzedelmes egyház mögé bújjatok, hanem szolgáljatok és fedeztetek fel engem a legkisebbikben, azokban, akik között éltek.

Eklézsia – a hívők közössége

Húsvét 7. vasárnapja

1. Míg kövezték, István így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!” (Ap Csel 7, 55–60)

Mivel Jézus idejében Palesztina római megszállás alatt volt, a zsidóság kivégzést, halálos ítéletet nem hajthatott végre. Saját törvényeiknek megfelelően ugyan gyakorlat volt a megkövezés, ami tulajdonképpen a lincselés, a népitélet egy szokványos formájának számított, de ilyen esetekben is a helytartó adta ki a parancsot (*ius gladii*). Történészek szerint valószínű, hogy István megkövezésénél a vallási vezetők (*szanhedrin*) vagy kihasználták a helytartóváltás időközi helyzetét, vagy Pilátus szemet hunyt a „helyi önbíráskodás” felett. István ellen is hamis tanúkkal bizonyították, hogy káromkodott. A városon kívülre hurcolták az elítéltet, levetkőztették, majd hátulról az első tanú dobta rá az első követ, a fejre célzottan, hogy az áldozat hasra bukjon. Ha nem halt meg, a második tanú hátára fektette, majd a mellére dobta a követ, s csak ezután következett a tömeg... Itt a tanúk is nekivetkőztek és Saul, a későbbi Pál apostol végignézi a kivégzést, miközben őrzi hittársai ruháját. István már a főtanács előtt elmondja beszédét, bizonyítva ártatlanságát, most pedig látomásával bizonyítja, hogy Krisztus vértanúja. Úgy hal meg, mint mestere.

István, az egyház első vértanúja, a *protomartyr* „élesben” is megvallja Krisztus istenségét. A most született egyház az életszentség útjára lép.

2. Hamarosan eljövök... (Jel 22, 12–14. 16–17. 20)

A Jelenések könyvének befejezése a parúziáról, Krisztus második eljövételéről számol be. Az új ég és új föld előtt lesz végítélet. Az üdvösségből és a túlradó isteni irgalomból csak az marad ki, aki elzárkózik a kegyelem elől, aki nem kér bocsánatot bűneiért. Az igazság, a szeretet, a megbékélés utáni vágyunk is óhajtja Krisztus második eljövételét: Jöjj el, Uram Jézus!

3. Értük könyörgök... (Jn 17, 20–26)

Jézus főpapi imájában a benne hívőkért, az egyházért könyörög az Atyához. Ezzel ér véget a jánosi „búcsúbeszéd” is. Jézus egyházáért szavatosságot vállalt, ezért nem kell sosem kétségbeesnünk. Imádkozott értünk, ez a mi biztosításunk.

Azonosította magát egyházával. Amikor egyházában, egyházának hiszünk, neki, benne hiszünk. Amikor Krisztus testébe tört döfünk, őt bántjuk, s vele szemben vagyunk bizalmatlanok. Pedig ahogyan a teremtéskor Isten az ember orrába fújta az élet leheletét, Jézus feltámadásakor is, pünkösdkor is, és minden keresztesben egyenként belénk árasztja isteni életét. Úgy van egyházában, hogy elsősorban bennünk van. A kegyelem csodálatos és mégis megtapasztalható erőterében.

Hívők és hitetlenek, keresők és bizonytalankodók, kételkedők és botránkozásra hajlamos emberek gyakran esnek a felszínesség csapdájába. Nem belülről jár át a hovatartozás tudata, nem belülről alakít minket a kegyelem, hanem a könnyebbik utat választva elakadunk a felszínen. Kritizáljuk az egyházat hibáiért, aggódunk jövőjéért, távol érezzük magunkat tőle, mert úgy látjuk: nem mond nekünk semmit. Elvesztette életerejét. Nem vonzó a törvénykezése, a radikalizmusa, elszomorít papjai fásultsága vagy épp öntetszelgő szereplése. Ahogyan szentatyánk mondaná: „affektáló klerikalizmusa”... De nem azért, mert a papok nem nősihetnek, vagy éppenséggel nem szentelnek nőket pappá, és még csak azért sem, mert tiltja az abortuszt és az azonos neműek házasságát... Inkább azért, mert mi nem érezzük magunkénak. A kerten kívülről kiabálunk át tücsköt-bogarat, miközben meg vagyunk keresztelve, bérálva, és a szentségek, a liturgia ünneplésében minden vasárnap a hitvallás elismétlésével felelősséget vállaltunk érte.

Az egyház arca olyan, amilyenné alakítjuk. A szeplő, a ránc a miénk, a szentség, a tisztaság Istené. Ha rajtunk múlik, melyik látszik jobban? Meglátjuk a felszín mögött a mélységet, az istenit? Az egyházban minket nem érdekek vagy vonzások, élmények és közös cél gyűjt és tart össze, hanem Krisztus személye. Ő az egyház oka, fenntartója és „üzemeltetője”. Vállaljuk Krisztust úgy is, mint aki személyes és közösségre is megpecsételte életünket? Megtapasztaltuk őt a közösségben? Mert nincs magányegyház. Ha egyedül járunk is, őt és a benne hívőket képviseljük. Hiszen ő bennünk van. Itt nem a híres hazafias jelszó érvényesül: *Istennel a hazáért és szabadságért*, hanem: Istenért, szabadon és közösségben, a földi hazában, az örök haza felé!

Tüzes lángnyelvek – égető kérdések

Pünkösdszombat

1. A Szentlélek eljövetele (Ap Csel 2, 1-11)

Nem villám csapott az utolsó vacsora termébe, hanem tüzes lángnyelvek ereszkedtek le az apostolokra, aminek következtében kiálltak a több ezres tömeg elé, és szokatlanul bátran, „lelkesen” tettek tanúságot Krisztusról. A csodát a tömeg is érezte, hiszen mindegyikük saját nyelvén hallotta és értette, amit Péter arám nyelven prédikált!

2. Kegyelmi adományok (1Kor 12, 3b-7. 12-13)

Mindannyian kaptunk kegyelmi adományt. Ezen nemcsak a saját adottságot, a velünk született vagy örökölt képességeket, talentumokat értjük, hanem azt az isteni ajándékot, amelyet mindenki „testre szabottan” kap, hogy vele a közösséget építse, szolgálja. Az adományok, szolgálatok és jelek nem arra valók, hogy egyházi vagy világi karrierünket építsük, és másokat kihasználva vagy elnyomva saját peccsenyünket sütögessük, hanem azért kaptuk, hogy bennük Isten megdicsőüljön, és országa épüljön. Erre küld és képesít a pünkösdi Lélek. Az elvesztegetett talentum, a ki nem használt lehetőségek kárt okoznak nemcsak magunknak, de a ránk bízottaknak is.

3. Vegyétek a Szentlelket! (Jn 20, 19-23)

Sokan hisznek a világon Istenben. Sokan tartják az Atyát teremtőjüknek. Számottevő azok száma is, akiknek szemében Jézus igazi tanító, különleges próféta. De sokkal kevesebben vannak olyanok, akik a Teremtő Lelket, az Atya és a Fiú személyé lett Szeretetét hiszik és vallják. Igazából csak azok számára jelent valamit pünkösdi ünnepe, akikben „megszületett”, otthonra talált a Lélek. Akik folyton megélik ezt a

gyönyörűséges, felfoghatatlan titkot: az Atya szüli a Fiát a Lélekben. Ahogyan Mária fogan a Lélek által és szüli a második isteni személyt. Ahogyan már húsvétkor rájuk lehelt. S még inkább az ötvenedik napon (*pentekoste*) megnyilvánult, miközben a zsidók a szövetség emlékűnnepét tartották, szélzúgás és tűz kíséretében létrejött az egyház.

Kanada egyik tartományát Manitobának hívják, és ma is indiánok lakják. Hazájukat a Nagy Szellem földjének nevezik. Egykori királyuk minden esztendőben, meghatározott napon hírnököket küldött országa minden városába, hogy elvigyék a palotában gyűjtött új tüzet. Ezért nevezték az uralkodót tűzkirálynak. A küldöttek minden házba bementek, kioltották a régi tüzet, és a királytűzről újat gyűjtöttek. Valami ehhez hasonló történt pünkösdkor. Ez a belső tűz vezette az apostolokat, hogy izzó lelkesedéssel, szenvedéllyel vessék bele magukat Krisztus szolgálatába. Láthatóvá lett az új világ. A Lélek kiáradt. A féls Péter végre megérett arra, hogy beszéljen. Kőszikla lett. Ami eddig rejtve volt, amit csak sűgva mertek egymásnak mondani, mostantól a háztetőkről hirdették. Megszületett a Lélek jegyese, az egyház.

Készűlnűnk kell a Lélek „szűletésére”. S még inkább fogadására. Nekűnk, az egyház tagjainak, a mindenkori keresztűnyeknek küldetésűnk van. Mert ugyan lámpalázzal, szorongással állunk ki eléje, de mégiscsak Lelkes űzenetűnket szomjazza a világ. Az eszműkben és piacokban megcsűmőrűlt emberek milliűi gyűgyűrt, vigasztalást várnak, lelki kísűrot látnak bennűnk. Nem szakűrtűket, nem kritikusokat, vagy megmondűembereket, akik tisztas távolságbűl, kívűlrűl, kellű gyanakvással szemlűlik az egyház tetteit, és nem kívánnak „belefolyni”, nehogy túlságosan megűgessűk magukat, hanem prófűtai lelkű keresztűnyeket várnak, akik mernek testvűrkűnt mellűjűk szűgűdni az élet zarándokűtján. Maga a pűnkűsdi Lélek képesűt erre.

A Lélek ott fűj, ahol akar – mondja Jűzus, de azért nem mindegy, hogy meghalljuk-e ezt a fűvallatot, vagy elzárkűzunk elűle. A magyar nyelv nagyon ráűrűzett pűldául arra, amikor valaki meghallja a Lélek sugalmazását: lelkesedik, fellelkesűl, lelkendezik, lélek-lélegzet-lehellet. De ugyanez látszik más szavaknál is: lelkűlet, lelketlen stb. Ha belegondolunk, valűjában már itt kiderűl, hogy a Szentlűlek munkájának – ha hagyjuk – életűnkben mindenhez kűze van. Ő adja a jű gondolatokat, ő van a megűrzűseink műgűtt, ő csalogatja ki belűlűnk a jűt, mint a csigát a házából, ő tartja meg bennűnk a kezdeti lelkesedűst, mint hamu alatt a tűzet. Ő serkent tűllépni kudarcainkon és az emberi rosszindulat kerűkkűtű gátlásain. Ő a mi lelki-szellemi „hűrjaink” belűű mozgatója.

Jűj Szentlűlekisten! Tűlts el minket erűddel, bűlcsessűgeddel!

Az őnmagát ajándékozű Isten

Szentháromság vasárnapja

1. A teremtű bűlcsessűg (Pűld 8, 22–31)

A megszeműlyesűtett bűlcsessűg már elűre vetűti a második isteni személyt.

2. Bűkessűg Istennel (Rűm 5, 1–5)

Megigazultnak lenni azt jelenti, hogy birtokoljuk Isten szeretetűt. Ezt a Szentlűlek által kaptuk meg a bűrmálásban. Hatását gyűműlcsein keresztül – lelki bűke, örűm, bizakodás, reműny, csalhatatlan hit, indűtás az odaadű szeretetre – mérhetűk le, elhetűk át.

3. Ha eljűn a Vigasztalű (Jn 16, 12–15)

Ha az Úr Jézus életét, tanítását, az egész kinyilatkoztatást szemléljük, megdöbbenve szerzünk tudomást arról, hogy mindig Isten titkának „közösségében” tesz, szól, gondolkodik. Az Atyára hivatkozik, akit látunk, ha őt nézzük, s akinek akaratát keresi és teljesíti. Ahhoz, hogy szót ejtsünk az Atyáról, okvetlenül kell a Fiú is. Mindez pedig a Lélekben, a Lélek által történik. Az angyali üdvözet, a keresztkelés, a húsvét, a mennybemenetel, a pünkösöd pedig a titokzatos harmadik személyre is utal, akitől sosem lehet elvonatkoztatni. Egyidőben kell tehát „mindhármukról” beszélnünk. Az utolsó vacsorán pedig azt mondja: „Még sok mondanivalóm volna, de nem vagytok hozzá elég erősek...”, ha eljön a Vigasztaló, az Igazság lelke, tudtokra ad mindent...”. Mintha mi mondanánk gyermekeinknek: „Te ezt még nem érted”... – de ez a gyermeket nem nyugtatja meg, hanem még kíváncsibbá teszi. Minél inkább elhárítjuk a gyermek kérdéseit, annál kíváncsibb lesz. Az apostolok is együtt maradtak a mennybemenetel után, és még elszántabban imádkoztak, hogy pünkösdkor betöltse őket a Lélek. S még háromszáz évnek kellett eltelnie, amíg a niceai és a konstantinápolyi zsinaton az egyházatyák „megegyeztek” a Credóban. Ilyen értelemben pünkösöd és Szentháromság ünnepe is szorosan összefügg.

A három-egy Isten hitről szóló keresztény tanítás mégsem elméleti spekuláció. Már a VI. századi Maximus nevű hitvalló eljátszott a gondolattal és rádöbbsent: Istent nem lehet beszorítani a mennyiség tantereteibe. Ha Istenről azt mondjuk, hogy egy, ez nem egy számsor kezdete, hanem tagadása a számnak. A kettő nem egynek fele, és a három nem a háromszor egy összeadása. Az egy épphogy nem a kevesebbet jelenti a háromhoz képest, hanem az egészet magában foglalót, a teljességet. Egy, „egyesít, egyetemes, egység – kb. ötszáz, az egy gyökre épülő szavunk van! Ezért a legnagyobb, a fölülmúlhatatlan szám. Kívüle nincs semmi, ahogy Istenen kívül sincs” – jegyzi meg találóan Czákó Gábor.

Isten hármassága a személyes szeretet egységéről szól. Ahhoz, hogy valaki személy legyen, szükség van nemcsak az én-re, hanem arra is, aki kimondja: te! És a szeretetben kölcsönös az odafordulás, odaajándékozás. A személy szeret, mert őt is szeretik. Ezt teszik a Szentháromság személyei. Nemcsak információt szereztünk erről, de jogosítványt is kaptunk rá. Halvány módon már az emberi tapasztalat „hármasságai” is leképezik ezt a nagy titkot. Nem véletlen, hogy teremtett világunkban szakrális szám a hármasság. Az ég és föld egyesülése adja az embert, emberségünk három alapösszetevője: a test-lélek-szellem, a család hármasságtagozódása: apa-anya-gyermek, a hármasság napszak: reggel-dél-este, a hármasság időzóna: múlt-jelen-jövő, a hármasság holdfázis: újhold-félhold-telihold, az emberi lét fordulópontjai: születés-házasság-halál. Meséinkben a szegény ember három fia, a három kívánság, a három próba vagy a hármasság magyar igazság... Tehát már a szimbólumok, a természet jelenségei és folyamatai is a hármasságban a tökéletességet sugallják. Az emberi logika alaplételei is hármasságra épülnek: tézis-antitézis-szintézis. A természetben is érdekes hármasságok adódnak: a lóhere, a juharfa, az eper levele, a víz hármasság halmazállapota (cseppfolyós-jég-pára), a hármasság levelű madársóska stb.

Persze bármily leképezés legyen is az, messze nem fogja be azt a titkot, amelyet Isten Szentháromságában megtapasztalunk. Olyan titokba nyerünk beavatást, amely az emberi értelem számára felfoghatatlan. Az ószövetség számára addig rejtélyként meghúzódó zár most szétpattant, Isten kinyilatkoztatta belső életét. Mi keresztények, a liturgikus év folyamán megünnepeltük hitünk nagy titkait, az ajándékokat, most magára az ajándékozóra figyelünk, aki istensége teljességét akarja nekünk ajándékozni.

A történelem folyamán, az egyház ezt a misztériumot hitviták és szakadások kereszttüzeiben védte meg és őrizte csorbíthatatlanul, hiszen önazonosságának is ez az egyik alapja. A középkorban templomokat, falvakat és egyházközségeket ajánlott a Szentháromság oltalmába. Milyen jó, hogy beavatottak vagyunk. Egyben felelősség is: alázattal, lábujjhegyen merészkedjünk be Isten belső szobájába és boruljunk térdre.

előtte. Osszuk meg túlcorduló szentháromságos szeretetét egymással. Minden kereszttetés erre a titokra emlékeztessen.

Katonahit

Évközi 9. vasárnap

1. Salamon imája a templomszenteléskor (1 Kir 8, 41–43)

Salamon imáját annak egyetemes volta miatt olvastatja fel egyházunk. Habár Istennek nem kellene kőből készített épületek, hisz imánkat bárhol meghallgatja, az emberi közösségnek mégis szüksége van szent gyülekezési helyre, ahol átélheti az Úr közelségét.

2. Levél a galatákhöz: címzés és üdvözlés (Gal 1, 1–2. 6–10)

A bevezető szerint a levél címzettjei a „galata” vidék lakói, akiket az apostol második és harmadik útja során látogatott meg. A levél írásakor (kb. Kr. u 54-57) valószínű, hogy Efezusban vagy Macedóniában tartózkodott. Tartalma és hangneme arról árulkodik, hogyan reagál az apostol a galaták között megjelenő zsidó tévtanítók hírére, és mennyire csodálkozik hívei állhatatlanságán. Itt jegyzi meg a sarkigazságot: Krisztus egyetlen egyházat alapított, s az ő evangéliumát még a mennyei angyalok sem változtathatják meg.

3. A kafarnaumi százados (Lk 7, 1–10)

Szent Lukács mindkét könyvét azért írta, hogy eldöntse az ősegyházban még forrongó vitát: vajon a pogányokhoz is szól Jézus küldetése? Jelen esetben nem is falusiakat kell rajtuk érteni (*paganus*), hanem mindazokat, akik nem zsidók... A hithű zsidók egy része ugyanis hajlandó volt elhinni, hogy Isten Jézusban ugyan különleges jótetteket hajt végre, de szemükben az üdvösség feltétele mégis csak az lett volna, hogy valaki Izraelhez tartozzék. Ezt a felfogást írja felül Jézus csodálatos „távgyógyítása”, amely cselekedet üzenet volt saját népének: Isten mindenkié! Ezért az evangélista Mátétól eltérően nem is annyira a gyógyulást, mint inkább a százados hitét emeli ki és teszi példaképpé.

Kafarnaum határváros volt, vámhivatallal és helyőrséggel. Innen származott Péter, és galileai működése idején Jézusnak is itt volt a „főhadiszállása”. A római fennhatóság ellenére a zsidó kiskirályoknak volt némi hatalmuk, amellyel éltek is. Heródes (Antipász) helyőrségéhez tartozott az itt említett százados is, aki a helység zsidó képviselőivel jó kapcsolatban állt. Szent Lukács a csodaelbeszélés hangulatát teremti meg azzal, hogy gondosan lejegyzi a százados emberi vonásait. Ez a katonamember, annak ellenére, hogy „pogány”, nagyfokú érzékenységet mutat beosztottjai, sőt az egész közösség iránt. Zsinagógát is épít nekik. Türelme, aggodalma, szociális nyitottsága olyan tulajdonságok, amellyel nemcsak katonái, de a zsidó lakosság rokonszenvét is kivívja. Nem törődik rangjával, tekintélyével, hanem amikor beteg szolgálja segítségére szorul, eszközöket és személyeket mozgósít, Jézus után küld, mert hisz abban, hogy Jézusban Isten jósága működik. Nem méltó arra, hogy személyesen keresse fel, és arra sem, hogy az

Isten embere leereszkedjen hozzá, vagy átlépje a „pogányok küszöbét”, hanem elemi erővel hisz a szó gyógyító erejében. Ahogyan ő kiadja a parancsot, és a kérés teljesül, Jézus szava is hatékony – elkotródnak az ártó hatalmak, és élet tölti el a haldoklót.

Az egyházat annyira megdöbbenette ez a nagyfokú, tiszta hit és bizalom, hogy a pogány százados hitbéli kifakadását imává magasztosította, és minden szentmisében, az eukarisztia ünneplésekor, minden hívő ezt rebegi: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj, s meggyógyul”... az én lelkem!

Mielőtt köldöknéző bennfentesekké válnánk, és lenéznénk azokat, akik nem hisznek vagy nem úgy hisznek, mint mi, szembesítsük saját hitünket a századoséval. Van bennünk hegyet mozgató hit? Vajon megrendít az isteni valóság, melynek minden szentmisében részesei vagyunk: a világmindenség teremtője és megváltója leszáll az oltárra és gyógyító testi-lelki táplálékként ajánlja önmagát? Hiszünk egyáltalán Isten teremtő, életet adó szavának az erejében? Akár bibliaolvasáskor, akár a szentbeszéd hallgatása közben, az imádságban, akár úgy, hogy mi mondjuk ki azokat, lehajolva egy beteg testvérünk fölé... Merjük hagyni, hogy az isteni ige hatása alá kerüljünk?

A kafarnaumi százados, a kívülálló szemében hitetlen volt. De sokszor az ilyen emberek hite, hősiessége, ösztönös jósága és segítsége – ahogyan „húzós” helyzetekben higgadtan, hatékonyan, tette készen és elkötelezetten cselekszenek –, megtréfálja, sőt megleckézteti magabiztos, sokszor túlbonyolított vagy előírásokkal körülbástyázott vallásosságunkat. Pedig Jézus szemében a szeretetté váltott hit számít.

Özvegy és fia

Évközi 10. vasárnap

1. Illés próféta csodája (1 Kir 17, 17–24)

A szareptai özvegy is korán férj és gyermek nélkül maradt. Nem volt jogi értelemben sem védelmezője, sem fenntartója, sem vigasztalója. Az ószövetségben a korai halált Isten büntetésének tartották. Illés próféta csodája már jelzi, hogy a szerencsétlenség nem Isten büntetése, hanem Isten együttérző jelenléte nyilvánul meg benne. A próféta így válik a messiás előképévé.

2. Az apostol meghívása (Gal 1, 11–19)

Az apostol saját megtérését írja le bizonyítékként Jézus egyedülálló evangéliumának alátámasztására.

3. A naimi özvegy fiának feltámasztása (Lk 7, 11–17)

Érdekes, hogy özvegy férfinál sokkal több az özvegyasszony manapság is. A férfiak korábban halnak. Nem bírják annyira a testi-lelki gyűrődést, mint a nők. Testi erejük is hamarabb elhasználódik. A nőkre több lelki teher hárul, és szenvedésből is bővebben kijut. Az özvegyasszonyok fájdalomtétézi, ha néha gyermeküket is elveszítik. Támasz nélkül kiszolgáltatottabbá, védtelenebbé válnak. Sajnos ezt sokan ki is használják. De Isten nem nézi tétlenül az özvegyek fájdalmát. Erre bizonyíték a naimi ifjú feltámasztása is a mai evangéliumban.

Szent Lukács, mint a nők, a szociális érzékenység és az irgalmasság evangélistája külön figyelmet szentel Jézus emberi gesztusainak, és még hangsúlyosabban Isten életet fakasztó irgalmának. Egy kicsit visszaköszön Illés próféta halott-támasztási története, jelezve, hogy Jézus ugyanúgy próféta, de messze felül is múlja az ószövetségi „elődeit”. Benne Isten különleges és egyedi módon „látogatta meg” az emberiséget (Lk 1, 68).

Izraelben általában még aznap eltemették a halottat. A nyitott koporsón vagy hordágyon gyolcsba csavarva kísérték a „szentmihálylovát” a helységen kívülre, a temetőbe. Jelen esetben a halottvivő menet találkozik az Élet Urával. Szent Lukács először itt nevezi Úrnak Jézust, ami egyébként Istennek kijáró és csak neki fenntartott cím volt. A városból, vagy faluból – melynek neve Naim, annyit jelent, hogy *kedves* – sokan kísérték az özvegyet, mert sajnálták őt, és együttéreztek vele. Jézus meglátja az özvegyet, megrendül a szíve, megállítja a halottvivőket, megérinti a koporsót, és azt mondja az édesanyjának: ne sírj! Nem azért, mintha sírni és gyászolni fölösleges lenne, vagy tiltaná azt, hanem mert az ő megszólítása életet ad. A halott ifjú felül, és az Úr visszaadja őt anyjának.

Isten szava teremt. Ahol Isten megszólal, ott élet fakad. Jézusban Isten belenyúl a történelem halál árnyékolta menetébe és beteljesíti élet utáni vágyunkat. A bűntől megvált, a halálból feltámaszt. Nemcsak beszél Isten irgalmáról, hanem isteni hatalmát is az irgalom szolgálatába állítja. Életre ébreszti halottainkat és minket is halálunk után.

Nekünk ugyan nincs hatalmunk a halál felett, irgalmasok azonban lehetünk. Hirdetnünk kell ezt az életre keltő örömhírt. Azt is látjuk, mennyi lelki halálba került embertársunk feltámadhatna, ha közölnénk vele a gyógyító, jó, szép és igaz szavakat, ha vennénk a bátorságot és kiségetenék őket a meg nem értés, bűn, agresszió, káros szenvedély vagy csalódás okozta haldoklásból. Mennyivel másabb lenne közérzetünk, közéletünk, ha a híradásokat, a világhálót vagy tévéképernyőt nem a rossz, a halál hírei uralnák, hanem a jó szó, az igaz beszéd! Amikor a jónak is lenne hírértéke, sőt az lenne a természetes. Mert valójában erre van igény. És erre kaptunk küldetést is feltámadt és üdvözítő Urunktól.

Milyen jó lenne, ha több gondot, figyelmet fordítanánk, több érzékenységet tanúsítanánk a kiszolgáltatott és támasz nélkül maradt özvegyeknek családjainkban és közösségeinkben egyaránt. Ha nemcsak azt mondanánk: ne sírj, mert az nem illik, zavar – hanem örömet, mosolyt fakasztanánk arcukra, segítségükre lennénk szükségükben.

Szent Lukács nem írta meg a csoda „folytatását”, mi viszont kíváncsiak lennénk, hogyan él tovább az, aki még egy esélyt kapott Istentől. A tapasztalat szerint hajlamosak vagyunk könnyen napirendre térni Isten mindennapos csodái fölött. Holott nem szabadna a régi kerékvágásban maradnunk azok után, ami velünk történt, például egy jó szentgyónás, egy betegségből való felgyógyulás után. Sokkal jobban illene hozzánk, hogy hálás szívvel, életünket Isten egy lapjára feltéve szolgáljunk neki.

Jézus az igazi szerető

Évközi 11. vasárnap

1. Dávid bűne (2 Sám 12, 7–10. 13)

A bűn és bűnbánat drámáját olvassuk itt. Dávid bűne minősített súlyosságával kihatással volt az egész nemzetre. De bűnbánata is példaértékű...

2. A megváltottakban Krisztus él (Gal 2, 16. 19–21)

Szent Pál a megigazulást a Krisztushoz való belső odafordulásból vezeti le. A keresztény ember a szentségeken keresztül igazul meg és azonosul a szenvedő és feltámadt Krisztussal.

3. A bűnös asszony (Lk 7, 36–8, 3)

Ma egy újabb, drámai evangéliumi részt olvasunk Lukácstól a nőkről, meglepő fordulatokkal, az isteni irgalmasság nagy csodájával. A városban kétes hírnevet szerzett utcanő bizonyára hallott Jézusról, találkozhatott vele, hogy erre a szokatlan döntésre szánta rá magát. Alabástrom edényében drága olajat szorongat, majd beoson Simon farizeus házába, odatérdel Jézus lábához, könnyeivel öntözi, olajával keneti, kibontott hajával törölgeti a jelenlévő urak nagy elképedésére. Nem csábít, nem pásztoróra vagy rövid flörtre csalja a Mestert, hiszen nem a férfit, hanem az irgalmas Istent látja meg benne. Bűneit siratja, és szívéből feltör az őszinte, tiszta szeretet. A tartózkodó és az etiketre sokat adó farizeus nem érti, zavarba jön. Szóvá is teszi Jézusnak: *ha ismernéd, kicsoda ez a nő... nem engednéd meg...*

Azonban Jézusban nincs hátsó gondolat. Nem azt nézi, ki a nagyobb bűnös: az, aki nyilvánosan vétkezik, vagy aki titokban, férfi-e vagy nő?... Kedves barátom szerint: „a bűnös asszony bizonyosan többet tudott a bűnről Jézusnál, hiszen benne élt, Jézus meg nem próbálta. Nem is akarta megpróbálni. Középen meg ott áll Simon, akinek az egész kínaiul van: ő zsidó, üdvözülni fog. Minél személyesebb egy mű, annál fontosabb: Jézus a személyünkre kíváncsi, nem az eszünkre.”

Jézus saját érzelmeit illetően is szabad. Nincsenek beteges görcsök benne a nők irányában. Szexualitását minden kétértelműség nélkül, magasabb szinten éli meg, mint mi. Nem úgy néz a nőkre, mint a bűn tárgyára, senkivel szemben nincsenek gátlásai vagy előítéletei. Ő azért jött, hogy Isten országának felszabadító örömét hirdesse megkülönböztetés nélkül mindenkinek. Védelmébe veszi a patriárkális rendszer áldozatait, a kisemmizetteket és a peremre szorultakat, és inkább saját „jóhíret” teszi kockára, mintsem az Atyától kapott küldetést.

Járjunk körül még két gondolatot. Az egyik: titkos bűneink, kivetítéseink, szennyes fantáziánk. Bizonyos mértékig ma is férfiközpontú világunkban nehezen szakadunk el a sztereotípiáktól, a bevett kliséktől, közhelyektől – ilyenek a nők stb. Miközben rejtett vagy túlfűtött szexualitásunkat belopjuk pikáns vicceinkbe, ösztönszerű elszólásainkba, észre sem vesszük, hogy lépten-nyomon az ő szeretetükben szeretnénk fürdeni. A házimunkától a főzésen át, a szeretetszolgálattól a templomi kórusig. Emberi kapcsolatainkban is elvárjuk tőlük a kedvességet, az őszinteséget, de mi már testiséget, nyomulást, csábítást szimatolunk minden tiszta szó, tekintet mögött. Eközben megalázzuk, kihasználjuk, félreértjük őket, gyanakvással tekintünk hódításnak tűnő megnyilvánulásaikra, és magunkból kiindulva képtelenek vagyunk arra, hogy a másikban tiszta szándékot feltételezzünk. A férfiak legtöbbször fel sem fogják, hogy a nők mennyire megtermékenyítik őket munkájukban, hivatásukban. A férfiaknak mennyire hálásnak kellene lenniük a nőknek, mindezekért. Sok nő nem is véletlenül menekül a templomba, egyházi közösségek megértő légkörébe az otthoni durvaság, meg nem értés miatt. Mert ott legalább elfogadják, komolyan veszik, igényt tartanak szolgálataira és nem értik félre.

A nő érzékenyebb Isten szeretetére, gyorsabban fogja fel, érzi meg azt. A szívével gondolkodik, ösztönösen jól akar, és megnyílik afelé, akiben érzi a szeretet tisztaságát. A bűnös nő ezért borult Jézus lábához. Sok vétke volt, de Isten feltétel nélküli szeretetét is megtapasztalta. Egész élete, lelke megtisztult: „üde lett, mint a hajnali harmat, mint a napfényben fürdő virág, mint a gyermeki kacagás” – írja Marica Stancovic.

A másik gondolat a bűnbánat. Az asszony beismerte vétkét. Bűnbánata viszi Jézushoz. A „legális élvezetek” korában lassacskán semmit sem tartunk bűnnek. Kiveszett belőlünk a bűnbánat képessége. Hatványozottan érvényes ez a férfiakra, akik a gyóntatószékekben is sokkal ritkábban fordulnak meg. Ritkábban gyónnak. Nehezebben ismerik be vétküket. Jézus itt nem arról beszél a farizeusnak – rögtönzött példájában – ki mennyire bűnös, hanem arról, ki mennyire képes bűnbánatot tartani.

És itt nemcsak a nemiséggel kapcsolatos bűnökről van szó. Mert legalább ennyire nagy a hazugság, a csalás, a rosszindulat, a kevélység, az irigység meg a többi vétke is. Simon farizeus a jó hírnevére sokat adó

önhitt férfi típusa, aki nemhogy nem szereti, nem is tiszteli vendégét. Csak saját elismertsége növelésére használja Jézust, de egyáltalán nem szereti. Nincs szüksége Jézus tanácsára, még kevésbé Isten irgalmára.

Bátorság és alázat kell ahhoz, hogy bűneinket merjük bevallani. Sőt elsősorban szeretet, aziránt, akit megbántottunk. Mind emberi kapcsolatainkban, mind Istennel szemben. Ha pedig szeretetünk nincs, hitünk sincs, – hiába hangoztatjuk, hogy: de én hiszek... Ha hiszek, akkor a bűntől nem lehet eltekinteni. Isten színe előtt bűneink is jobban látszanak, de szeretete is átölel és felszabadít.

Te mint mondasz: ki vagyok?

Évközi 12. vasárnap

1. *A szenvedő szolga (Zak 12, 10–11)*

A Deutero-Zakariásnak nevezett szerző a szenvedő szolgáról ír, akiben az Újszövetség Jézust látja meg.

2. *A megkereszteltben Krisztus él (Gal 3, 26–29)*

Keresztelési felkészítőinken újból és újból erre a titokra kellene összpontosítanunk.

3. *„Hát ti?” Péter válaszolt: „Az Isten fölkentje vagy.” (Lk 9, 18–24)*

Évekkel ezelőtt egy vallásos karikatúra került a kezembe. Az Úr Jézus megkérdezett néhány tudós teológust: szerintetek ki vagyok? Közülük egyik azt felelte: Te vagy transzcendens kommunikációknak ontológiai manifesztációja! Erre az Úr visszakérdezett: Mi ???...

Ha az Úr Jézus ma beülne egy vatikáni sajtótájékoztatóra, s rákérdezne: mit mond az egyház, ki ő, a tudós és bölcs jezsuita sajtószóvivő bizonyára valamelyik (például a kalcedoni) zsinat dogmáját mondaná fel. De ne menjünk odáig. Akár tőlünk is megkérdezhetné, és mi készséggel felelnénk a katekizmus szavaival, gyermekkori hittanóráink betanult válaszaival, szorult esetben idéznénk a Bibliából. Jézus azonban személyes hitvallásunkra kíváncsi: *Hát ti mit mondotok, ki vagyok?* A lukácsi beszámoló szerint a korabeli közvélemény-kutatásnál az apostolok képviselték az „utca emberének” véleményét: Illés, Keresztelő János vagy valamelyik próféta.

A mai bulvár is sok szépet elmondana róla. Tudósok, történészek, más vallású vagy hitetlen kutatók tárgyilagos megállapításai egybehangzóan megszavaznák, hogy ő különleges jelenség, bölcs rabbi, történelmi kuriózum, tény, hogy létezett. Nem tudják hová tenni. Senkiről annyi könyvet, értekezést nem írtak, mint róla. Senki annyi hitvitát, botrányt nem kavart, mint ő. Nincs még egy történelmi személy, aki a szenvedélyek olyan örvénylését idézte volna elő, mint a názáreti Jézus. Ha a lexikon róla szóló szócikkét szerkesztenénk, bizonyára száraz adatokat írnánk: Kr. e. 6-ban született Betlehembben. Hitbuzgó családban nevelkedett. Anyja parasztasszony. Nevelőapja mellett harminc éves koráig ácsműhelyben dolgozott. Arám nyelven beszélt, de valószínűleg értett egy kevés hébert és görögöt. Tudott írni-olvasni, szerényen élt. Nem volt saját háza, soha nem írt könyvet, nem töltött be hivatalt, 28 környékén elhagyta családját. Nem volt leszámazottja, nem csinált olyasmit, ami a világ nagyjait jellemzi. Isten országának eljövételét hirdette. Betegeket gyógyított, halottakat támasztott, és még fiatalon át kellett élnie, hogy a közvélemény ellene támad, barátai elhagyják. Miután pedig kiszolgáltatták ellenségeinek, az ítékezés paródiáját elviselve két rabló között keresztre feszítették, valószínűleg 30. április 7-én, de sírja már harmadnap üres volt... Vajon csak ennyi? Szent Péter a többiek nevében válaszol: te vagy a felkent, a Krisztus, az élő Isten

fia! Ebben a hitvallásban minden benne van. Vajon az én, te, mindannyiunk személyes hite, meggyőződése, állásfoglalása is?

A kereszténység vallja, hogy Jézus igaz Isten és igaz ember. Teljes emberségét, áthatotta a második isteni személy, a logosz jelenléte. Istent Atyának szólította, sőt azt mondta magáról: *én és az Atya egy vagyunk*. A zsidók szemében ez káromkodás volt, számunkra azonban az üdvösség záloga, biztosítéka.

Tudós berkekben szokás elválasztani a hit Krisztusát a történelem Krisztusától. De aki ezt teszi, nem érti a lényegét. Jézus emberi személyiségének magva, belső énje az istenség teljességét sugározza. Az apostolok és az egyház tagjai ezt ismerték fel, ezt látták meg, és ez szülte meg bennük a hitet, hogy ragaszkodjanak hozzá. Halálával és feltámadásával történelmen túli személlyé vált, akiben található az egész emberiség. Nem az emberek istenítették őt, hanem épp fordítva: Isten leereszkedése, az emberiségbe való beletestesülése nyilvánult meg benne. Annyira szokatlan, egyedi és emberi értelmet felülmúló személyiség ő, hogy képtelenség azzal vádolni a keresztényeket: ők formáltak isteni képet belőle... Épphogy az egyház volt az, aki elsőként válaszolt hittel Jézus szavaira és tetteire. Azt is mondjuk: számunkra nem pusztán Jézus, hanem Jézus Krisztus. Család és keresztnév. Jézus az isteni felkent, a mi üdvösségünk. Meg akarja velünk osztani Isten életét. Fel tudjuk ezt fogni egyáltalán?

Jézus ma is ránk kérdez. Egy kávé mellett, világhálós csevegéseink közepette mindenképp színt kell vallanunk. Ki kell állni az emberek elé és meggyőzően, hitelesen hirdetni azt, amiért mi hozzá tartozunk. Tudva azt, hogy a szenvedés, halál, feltámadás nekünk is osztályrészünk. Ha ránk is rendkívüli hatást gyakorol, annak tetteinken, közösségeinken is illene látszania.

Otthontalanul

Évközi 13. vasárnap

1. Elizeus meghívása (1Kir 19, 16b. 19–21)

Elizeus lemond eddigi életmódjáról, és azzal, hogy Illés szolgája lesz, vállalja a prófétaág áldozatát. A próféták köpenyüket Isten jelöltjére terítették, ami kifejezte azt, hogy mostantól a jelölt teljesen elkötelezte magát.

2. Isten gyermekeinek szabadsága (Gal 5, 1. 13–18)

Az apostol szerint igazán csak a Szentlélektől áthatott ember válhat szabaddá önmagától, emberi elvárásoktól, és így ismeri fel a szeretet kihívásait.

3. Aki az eke szarvára teszi a kezét... (Lk 9. 51–62)

Aki hosszú útra indul, tisztában van a céllal, ismeri az útvonalat, mindent egy lapra tesz fel. Kockáztat. Még ha ideiglenesen is, de feladja biztonságot jelentő lakását, kényelmét. Otthontalanná válik. A térképek

ritkán jelzik az oroszlánt, a rablók vagy az időjárás veszélyeit, a vándor-zarándok pedig, minden modern segédeszköz ellenére, tulajdonképpen ki van szolgáltatva az útnak. Magára, erejére, bátorságára, kitartására hagyatkozhat. Akik megjártak egy távoli zarándokhelyet – egyéni fogadalomból, vezeklésként, kíváncsiságuk kielégítésére, önmaguk legyőzéséért vagy határaik feszegetése céljából -, arra is rájöttek, hogy az utazás kettős hatást gyakorol az emberre: a külső élmények, látnivalók mellett egy belső utat is megteszünk. Magunkhoz. Magunkba. Letisztulnak vágyaink, leegyszerűsödnek elképzeléseink, feladunk féltve őrzött illúziókat, (új) életre szóló felismerések születnek lelkünkben. Mire végigjártuk az utat, átalakultunk. Nem is a cél volt a lényeg, hanem az út maga...

Jézus a mai evangéliumban útra hív. Követni őt nem szabadidős foglalkozás, nem ideig-óráig tartó kedvtelés, nem családi vagy társadalmi kupaktanács konszenzusos döntése, hanem azé, akit személyesen hív. Mi inkább lelki segédeszköznek, kikapcsolódásnak, ünnepi színfoltnak érzékeljük a kereszténységet, pedig egyáltalán nem az. Úgy szeretnénk Krisztust követni, hogy abból csak előnyeink származzanak, közben minden virágot leszakítva az út mentén még csak a kezünket se piszkoljuk össze...

A kereszténység lényege: Jézus Krisztus. Ő az út, az igazság és az élet. Így, ebben a sorrendben. Csak akkor tapasztaljuk meg az igazságot, ha az úton járunk és igazságban élünk. Csak így juthatunk az életbe. Ha csak morzsákat szedünk az út széléről, nem ismerjük meg életünk értelmét, nem élünk az igazságban. Ha kibúvókat keresünk, ha mentegetőzünk, mert pillanatnyilag akadnak fontosabb dolgaink is az ő követésénél, nem vagyunk tanítványai. A téblábolással, a számító okoskodással valójában nem akarunk felelősséget vállalni és elköteleződni. Túl nagy teret, befolyást engedünk a körülményeknek, a külső hatásoknak, az emberi gyengeségeknek, s ezek mind elbizonytalanítanak. Észre sem vesszük, mennyi energiát pazarolunk el azzal, hogy habozunk és fogadkozunk.

Szent Lukács megjegyzi, hogy egyeseket Jézus hívott, mások meg maguk ajánlkoztak, csak időt kértek, hogy jelentéktelen elintéznivalójukat kipipálhassák. Sok hívő az egyházra is úgy tekint, mint valami bürokratikus intézményre, mely azért van, hogy temessen, kereszteljen, szolgáltasson, elintézzze helyette a papirmunkát, de különösebben nem lelkesíti Krisztus követése. A palesztinai parasztember – de az európai is –, tudja mit jelent, amikor az eke szarvára ráteszi a kezét. A szántás-vetés teljes odafigyelést, összpontosítást igényel. Sem jobbra, sem balra nem tekinthetünk, nemhogy hátra. Krisztus útján járva sem csatangolhatunk mellékutcákba, nem térhetünk le a zsákutcák felfedezéséért. Nem tudjuk előre az állomásokat, a kaptatókat vagy a pihenőket, csak annyit, hogy ő már itt velünk van az úton. Ő tölti be szomjúságunkat, ő nyugtat meg, ha elfáradtunk, ő segít vinni a keresztet, és ő vár a „túlsó parton”, ha hazaérkeztünk.

Az ő szemével nézzük életünk útját, hiszen nincs a földön maradásunk. Mindannyian zarándokok vagyunk. A keresztiségben s még inkább a bérálásban már igent mondtunk követésére, Szükségtelen, hogy más „alternatívákat” kipróbáljunk. Azóta „azonnal” követnünk kell, nincs *ha, de*. Az ő országának építése, az ő útján járás egész embert, teljes életet kíván. Nincs helye az alkudozásnak. Ha kifogásokat keresünk, azt jelezzük, nincs bennünk elég szeretet. A tanítványság árát ugyan meg kell fizetnünk: de azt is megtapasztaljuk, hogy igája édes, terhe könnyű. Az útra nem szoktunk építkezni. Amit azonban az úton járással felépítettünk, azt a mennyben használatba vehetjük.

Farkasokkal aratni

Évközi 14. vasárnap

1. Messiási ország (Iz 66, 10–14c)

A babiloni fogságból hazatérő névtelen próféta – a szakemberek Tritó-Izajásnak nevezik – szemében Jeruzsálem az új, messiási országot jelképezi. Isten oda gyűjti össze fiait, és gondoskodik róluk.

2. A Galata levél befejezése (Gal 6, 14–18)

Az apostol, szinte önvédelemből, a „kereszt”-ben összefoglalja az egész Krisztus-eseményt.

3. A hetvenkét tanítvány küldetése (Lk 10, 1–12. 17–20)

Mi köze a farkasoknak az aratáshoz? A fenti evangéliumi rész fényében a válasz tálcán kínálkozik: „Az aratni való sok, a munkás kevés. Kérjétek az aratás Urát, küldjön munkásokat aratásába. Menjétek, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé...” Elmélkedésünket e két gondolat köré csoportosítjuk.

Nyár van, szabadságolások és vakáció ideje. A jól megérdemelt pihenés. A földműves számára azonban itt az aratás. Jézus dolgozni küldi tanítványait. Előre küldi, hogy apostolainak előkészítsék a terepet. Mint felderítőket a bevetés előtt. A világban a sikeres élet titkos receptjét kínáló sztár előadók óriási propagandagépezetet mozgósítanak – külön jól megfizetett stábbal, on-line hirdetésekkel, plakátokkal, hírveréssel, óriás hangos kivetítőkkel –, hogy a boldogság-fogyasztók felfigyeljenek az ínycsiklandozó szenzációra.

Jézus világméretű aratásnak mondja az evangelizációt, az örömhír meghirdetését. Tanítványokat hív meg, hogy művét építsék az apostolokkal karöltve. Nem kampány ez. A krisztuskövetők nem fogadatlan prókátorok, kalandvágyból vállalkozó műkedvelő önkéntesek, még csak nem is frissen vizsgázott újabb szakemberek, hanem olyan lelkes aratómunkások, akiknek maga a gazda adja a megbízatást. A kezdeményezés nem alulról indul, hanem a gazda fia küldi őket. Ez a hetvenkét tanítvány mi vagyunk. Mindannyian, akik az egyházhoz tartozunk. Papjaink is nyakig benne állnak az aratásban, mentik a menthetőt, tatarozzák a romos templomokat, építik a ravatalozókat, de aratnivaló mindig több lesz, mint munkás. Jézus sajátos, isteni toborzással szólít meg ma is. Ha fogynak papjaink, ha elnéptelenednek a szemináriumok, érdemes a kérdést így is feszegetni: vajon a világ „elszívó hatása” lett nagyobb, vagy az egyház vonzása csökkent? Talán épp ott van a gond, hogy nem imádkozunk eleget, eléggé mély és nagy hittel az aratás Urához. Imánkra nem Istennek van szüksége, hanem a hívő ember, a hívő közösség magát készíti fel, hogy el, illetve befogadja az isteni hívást.

A bárány a pásztorához és a nyájhoz tartozás édes függéséből él. Szelíd és boldog, mert családja biztonságot jelent. A farkast csak a zsákmány érdekli, farkában is rideg és magányos, nem riad vissza az erőszaktól, mindenáron megszerzi, amire szüksége van, de néha nevetségesen ostoba. Jóllehet a bárányt nemegyszer naivsága sodorja bajba, a báránytól sosem kell félni, a farkastól azonban mindig tartani lehet. A bárány és a farkas egyaránt bennünk van. Azt hinnénk: bura alatt, a templom szent falai között biztonságosabban megmaradhatunk tisztának, őszintének, igaznak. Akkor kivonhatjuk magunkat a külvilág farkastörvényei alól. Lehet, hogy valamiféle elit csoportosulásnak képzeljük magunkat, akiben nincs szeplő, sem ránc. Talán félünk is a farkasoktól, nehogy azok szétszaggassanak, egykettőre felfaljanak. Hisz ha korpa közé keveredsz... A farkasok is aratnak, sokszor épp báránybőrbe bújva. Eleinte meg is tévesztve az ártatlan bárányokat, akikből többnyire a „befogadói közeg” összeáll. Onnan is felismerhetjük a bennünk levő farkast, hogy a visszautasítást nem tudja szelíden elviselni. Erőszakos lesz, és farkas-eszközökkel akar rendet teremteni.

Néha éppen a lekipásztori munka hevében, a sok lelki aratnivaló közt azon kapjuk magunkat, hogy átvettük a farkasok trükkjeit: ügyeskedünk, a világ kedvében járunk, pénzben mérjük a hasznót, „menő selyemfiúk” módjára a fennálló divathoz simulunk. Jézus pedig arra hív, hogy ne kövessük a világ logikáját akkor sem, ha bárányként kell a farkashoz közelíteni. Küldetésünk nem megfélemlítésre, de nem is „tájba illő”, szalonképes, olcsó üdvösség meghirdetésére, hanem az Isten országának építésére,

örömhírének bejelentésére szól. Ha nem száll rá a farkasra a bárány békéje, az sem veszteség... Mert Jézus nevére még a sátán is megadja magát. A Jézustól kapott erő, lelki hatalom pedig abban is segíti a tanítványt, hogy ne csak leleplezze a farkast, hanem a farkasokból bárányt szelídítsen.

Isten rá akar ébreszteni felelősségünkre, küldetésünk nagyságára és szépségére. Lássuk meg minden farkasban a bárányt. Szelídítsük meg elsősorban a bennünk ólálkodó farkast. Előszólitani, „kiszerezni” mindenből a jót, békességgel, állhatatos hűséggel, és nem riadva vissza a kudarcoktól. Attól se keseredjünk el, ha visszautasítanak, s még csak azzal sem kell sokat bíbelődnünk, hogy külön stratégiákat dolgozzunk ki, vagy magunkban keressük a hibát. Isten Szentlelke mindig pótolja hiányosságainkat, ha a tőlünk telhetőt megteesszük. Ő fog belőlünk szólni, mi nem magunkat ajánljuk. A sikerek sem maradnak el, de itt nem a statisztikailag jól mérhető hatékonyság mutatószámai a döntőek, hanem „inkább annak örüljete, hogy nevetek fel van írva a mennyekben”. Ahelyett, hogy karrierünket építené, az aratás Ura asztalához ültet, körüljár és felszolgál... Kell ennél nagyobb elismerés?

Irgalmas felebarát

Évközi 15. vasárnap

1. Hallgass az Úr szavára (Mtörv 30, 10–14)

Mózes utolsó beszédében arra buzdít, hogy a lelkünkbe írt isteni törvényt tartsuk meg. A vallás nélküli ember is érzi és felismeri a lelkiismeret sürgetését. Lelkünk nyugalma, boldogságunk is azon áll: megtartjuk vagy elutasítjuk.

2. Benne teremtett mindent a mennyben és a földön... (Kol 1, 15–20)

Kolosszében nem személyesen Pál hirdette az evangéliumot. Megbízottjától, Epafrásztól hallja a riasztó híreket, ezekre reagál ebben a levélben. A görög filozófiával kevert hitfelfogásra az apostol a Krisztusban megmutakozó új üdvrenddel válaszol. Jézus Krisztus mint második isteni személy a teremtett világnak is értelmet ad. Ő a fő, a kegyelem forrása, benne teljesedett be az emberiség ősi vágya.

3. De ki az én felebarátom? (Lk 10, 27–37)

Ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna... – tartja a mondás. Az evangélium egyik legszebb példabeszédének kiprovokálója, az okoskodó írástudó is bölcs belátásra juthatott volna, amikor kérdésére Jézus egyértelműsítette a törvény lényegét: *szerezd Uradat, Istenedet... és szeresd felebarátodat, mint önmagadat.* Csakhogy a törvény embere nem akarta olyan pontosan megtartani a törvényt, mint amilyen pontosan ismerte. Akadémikus vallásossága, okvetetlenkedő értelme kibúvókat keresett, és tovább firtatta: *de hát ki az én felebarátom?* Jézus pedig egy rögtönzött példabeszéddel válaszol. Az irgalmas samaritánus példázata minden kételyünket eloszlatja: mindenki felebarátom, akinek szüksége van rám.

A zsidók szemében lenézett, idegen nem gondol az ősi bosszúra, vallási tisztaságra, elkülönülésre, hanem a szenvedő, segítségre szoruló embert látja abban, akit megvertek és kifosztottak. A Jeruzsálem és Jerikó közti sivatag egyetlen útja, mintegy 30 kilométeren, 800 m tengerszint különbséget átívelve vezet szurdokokon, kanyarokkal, veszélyes szakadékok mellett. Kedvező feltételeket biztosít rablók, fosztogató bandák bujkálására. Jézus tudatosan szerepeltet két templomi tisztviselőt, akik nem állnak hivatásuk magaslatán, akiknek formális vallásossága, elvont képzettsége messze áll a való élettől. Érzéketlenek, nem

figyelnek a sürgető szükségre, vallási fanatizmusukban elidegenedtek az emberiség irratlan szabályaitól. Viselkedésük egyáltalán nem válik a mundér becsületére. Mintha egy pap ma azt mondaná: nincs időm szeretni, mert imádkoznom kell. Vagy esetleg amikor „beugrik egy halott”, tönkretette a napi programját. Jézus nem mond ki szentenciát, hogy Ilyenek a papok... bezzeg a szamaritánusok, de a törvénytudó kérdésre kész a feladvány: *szerinted melyik volt a felebarát...?*

A példabeszéd valódi hőse a szamaritánus, aki annak példája, hogy hitünk a szeretet tetteiben mutatkozik meg. Ott és azonnal, amikor és ahol Isten a mi beavatkozásunkat kéri. Az élet véletlenjeiben, a pillanat alatt megváltozott szükséghelyzetekben. Amikor nem okoskodni vagy filozofálni kell, nem az illetékeseket keresni, nem átpasszolni kell a felelősséget másra, és kibújni alóla. Amikor nem intézkedni kell, hanem elsősorban irgalommal lehajolni, és szeretetet gyakorolni. Ember maradni. Mint ez a szamaritánus.

A szamaritánus megváltoztatta programját, alkalmazkodott az új kihíváshoz. Nem háborgott, amiért valaki/valami áthúzta számításait. Amikor szembesült a tényekkel, azonnal cselekedett. Ösztönösen tette a jót. Nem mondott le úti céljáról, hanem a közbejött eseményre figyelt, és mindenestől jelen volt benne. Megélte a hitét, segítette a bajbajutott emberen. Az akkori körülmények között hatékonyan: gyorsan és alázattal, gyengéden megtett mindent, hogy a félholtra vert szerencsétlent megmentse. Olajat és bort öntött a beteg sebeire, bekötözte. Elsősegélyben részesítette. Hátaslovát mentőautóként használva elvitte a legközelebbi fogadóba, amely most kórházként is működött. Gondoskodó szeretetét jelzi, hogy az éjszakát is a sebesült mellett töltötte, majd másnap két dénárt, mintegy 30 napi teljes ellátásra elegendő pénzt adott a fogadónak, hogy visszajöveteléig viselje a beteg gondját. Jézus az írástudóval mondatja ki a választ, és csak annyit mond neki: *menj, és te is hasonlóképpen cselekedj!*

Jól felszerelt kórházainkkal, bokros teendőinkkel, teleírt határidőnaplónkkal, alkalomadtán szervezett jótékonyági gyűjtéseinkkel nemegyszer mi magunk is hajlamosak vagyunk a törvénytudó módszerét választani. Még lelkiismeretünket is szívesen elaltatjuk, mondván, ez nem rám tartozik, miért nem vigyázott magára jobban, miért pont nekem kell rajta segíteni? Ugyanakkor Jézus történetében az is tanulságul szolgál, hogy amikor szeretnünk kell, amikor a másinak a mi segítségünkre van szüksége, nem lehetnek előítéleteink, nem szűkíthetjük le a felebarát körét azokra, akiket szimpatizálunk, akik közel állnak hozzánk, akikkel egy nyelvet beszélünk. Találónak jegyzi meg Juhász Ferenc paptestvérem: „az előítélet sebei adott esetben nehezebben gyógyulnak, mint azok a sebek, amelyek testünkön keletkeznek, vagy azok, amelyekkel születünk. És talán nem is gyógyul be minden seb. Vannak be nem gyógyuló sebeink, hogy mindig lehessenek felebarátaink, és mi is azok lehessünk másoknak...”

Felebarát minden ember, akin segíteni szükséges. Ha el akarjuk érni az evangéliumi tökéletességet, legyünk készek a szeretet tetteire, legyünk jószívű szamaritánusai azoknak, akikben Jézus szenved. Kérjük Jézustól bátorságot, hogy vállalni tudjuk a szenvedést, és ha arra szorulunk, hagyjuk, hogy rajtunk is segítsenek.

Adni vagy befogadni

Évközi 16. vasárnap

1. Az Úr megjelenik Ábrahámnak (Ter 18, 10a)

Jó tett helyébe jót várj... Az idegenként Ábrahámnál vendégeskedő Úr megoldást ad a házigazdák fájdalmas gyermektelenségére.

2. Az apostol hivatása (Kol 1, 24–28)

Földi szenvedésünkkel részt vállalunk Krisztus megváltó szenvedéséből.

3. Mária és Márta (Lk 10, 38–42)

Ilyenkor nyáron javában zajlik a turistaszezon. Az emberek mint megbolydult méhkas útra kerekednek, különbnél különb egzotikus helyeket keresnek fel, legyen az hegy, tengerpart, távoli szigetek csendje, romantikája. Nyilván már hónapokkal előtte lefoglalják a szállodaszobát, nemcsak azért, mert olcsóbb, hanem mert biztonságosabb is egyben, és így garantált a kényelem, a szabadság kellemes eltöltése. Sok helyütt nálunk is külön szobákat rendeznek be az alkalmi vagy előre bejelentkező szállóvendégeknek, és ha pénzbe is kerül a szolgáltatás, a vendégszeretnek, a minőségi hazai termékeknek, a mama receptjeinek igazán jó csengése, sőt vendégcsalogató ereje van.

A mai szentírási olvasmányok is – Ábrahám találkozási a három idegennel, Jézus vendégsége Mária és Márta házában – jó lehetőséget kínálnak, hogy az igazi vendégszeretetre figyeljünk. Ahogyan az irgalmas szamaritánus története, úgy a Máriáról és Mártáról szóló rész is Lukács sajátja. És ahogyan az előző történetben a cselekvő szeretetet emeli ki, ebben az esetben mintha az ellenkezőjéről lenne szó. Jézus helyreutasítja Mártát, aki az aszalterítéssel szorgoskodik, és nem rá figyel, mint testvére Mária: – *Márta, Márta, sok mindennel törödsz, sok minden nyugtalanít... Pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, és nem is veszik el tőle soha...*

Akkor most nem kell cselekedni, csak imádkozni? Elég a Szentírás olvasása, és tettek nem szükségesek hozzá? Milyen furcsa. Az kapja a szidást, aki dolgozik. És az dolgozik, Márta, akinek a neve azt jelenti: úrnő. Tegyük a szívünkre kezünket: tényleg, mi az igazán fontos? Amikor Jézust vendégül látjuk, lehet nála fontosabb?

Minden esetben az igazi vendéglátó maga Isten. Amint ez Ábrahámtól kezdve minden ember életében kiderül. Ő sokkal többet tesz, mint azt egy szokványos vendégtől várni lehetne. Felkeresi portánkat, bekéredzkedik életünkbe. Belép mindennapjainkba, reményt ad, átforgalmazza életünket, és tulajdonképpen ő ajándékoz meg túlszorduló mértékben. Talán épp egy váratlanul betoppanó vendég személyében, aki nem arra kíváncsi, hogy mit sütöttünk-főztünk neki hirtelen, és nem zavartatja magát azért sem, mert egy csapásra áthúzza terveinket, hétköznapjaink nyugalalmát. Ne legyünk elfoglaltak, mert akkor nem tud velünk szóba állni...

Ilyenkor inkább ülünk le és beszéljünk vele. Hallgassuk őt. Engedjük megnyílni, mert akkor épp ő az Isten küldöttje. Lépjünk ki a vendéglátói szerepből, és figyeljünk arra, valójában mit szeretne a másik ember. Talán így az is kiderül, mi nyomja szívünket, miért vagyunk foglaltak, miért temetkezünk munkába, miért álcázzuk belső nyugtalanságunkat a túlzott aktivitással. Gyakran úgy tűnik, valójában nem is akarunk elcsendesedni és leülni Jézus lábához, mert bezárkóztunk problémáinkba, és nem érdekel, mit mond ő. Ezért nem hatékonyak imáink sem, mert nem hallgatjuk meg, mit akar nekünk mondani. Mártaként elnyomjuk a bennünk levő Máriát.

A vendéglátás lelki találkozás. A közös asztal új családdá alakít. Csak az tud a templomi közösségben is az Úr asztalához ülni, aki családi asztalánál is szívesen látja őt. Azok alkotják az egyházat, akik képesek mindig „tétlenül” hallgatni az Úr szavát, hogy aztán hitükből tevékeny szeretet fakadjon.

Jézus azért jön, hogy adjon: a legszükségesebbet. Az üdvösséget. Ezt akarja elmondani újból és újból, ahányszor vendég érkezik a házba. Amikor Urunk velünk van, ne legyünk nyugtalanok, ne nézzünk az órára, nem az a fontos, hogy mivel kínáljuk, és hogy mi sül a leben. Ott ő a fontos. Igazából ő lesz a vendéglátó. Egyre kevésbé vendég, egyre inkább útitárs, családtag, családfő szeretne lenni életünkben. Ő békíti ki a bennünk hangoskodó és szorgos Mártát, a csendesebb Máriával. Adjunk esélyt és teret neki. Az

utolsó ítéleten is erről ismer fel minket: *vendég voltam, s befogadtatok*. Az eukarisztia asztalánál pedig saját testével táplál.

Minden tevékenységünket, lázas munkánkat, érte, ügyéért, egyházáért, családjáért hozott áldozatunkat előzze meg az Ige hallgatása. Legyen időnk elcsendesedni, lábaihoz ülni, és hallgatni őt. Hogyan akarjuk teljesíteni Isten akaratát, ha nem akarjuk meghallani, amit mond? A munkában való pörgésünk ne váljék önigazolássá, és ne szolgáljon rossz lelkiismeretünk megnyugtatójára.

Nincs tehát ellentét a szemlélődő és a tevékeny élet között. Imádság és munka kiegészítik egymást. Az Istennel együtt töltött időt érdemes értékelni, mert az odafigyelés jobb, mint a cselekvés. Nem semmittevés ez, hanem szolgálat.

Jézus hullámhosszán

Évközi 17. vasárnap

1. Ábrahám közbenjárása (Ter 18, 20–32)

Ma nem divat kollektív felelősségről vagy bűnösségről beszélni, de Ábrahám idejében még így vallották az emberek: egy mindenkiért, s mindenki egyért. Igaz, itt a szentíró nem az egyén sorsa érdekli, hanem hogy az mennyire hat ki a közösség életére. Ezért Ábrahám „lobbizása”, közbenjárása, az ószövetség Istennek feszülő imájának egyik legmeggrázóbb példája. Egyszerre mosolygunk és megdöbbenünk ezen az elszántságon, amely minden érvét, képességét latba veti Istennél, hogy hittestvéreit megmenthesse. Ábrahám nemcsak saját bőrét menti vagy szűkebb családját félti, hanem nagy hitével képes „kijárni” másoknak is az isteni irgalmat.

2. Megváltás és keresztség (Kol 2, 12–14)

Az apostol az alámerülés szertartásának képével magyarázza a bűnből való újjászületést. Ez Krisztus megváltó szenvedésének és feltámadásának köszönhető.

3. Amikor imádkoztok, ezt mondjátok... (Lk 11, 1–13)

Kedves nagymama ismerősöm remek piskótát tudott sütni. Lett legyen bármilyen kályha, sütő vagy liszt, mindig ínycsiklandozó, zamatos desszerttel, szemnek-szájnak kellemes süteménnyel rukkolt elő. Szomszédasszonya mindig arra panaszkodott, hogy neki bezzeg soha nem állt össze a sütemény. Szóvá is tette nemegyszer: „Neked megint hogy sikerült? Mi a titka: a recepted, az időzítés, a házi tojás?” Az iménti emlék villant be, amikor arról elmélkedtem, miért is akarták eltanulni az apostolok az igazi imádság titkát. Úgy tűnik, ők is megkívánták, valójában szerették volna ellesni azt a bensőséges viszonyt, amely az Úr Jézust és az Atyát összeköti. Addig is tudtak imádkozni zsenge gyermekkoruk óta, de látva azt, ahogyan

Jézus imádkozik, szinte gyermeki rácsodálkozással kérdezhették: „Te hogyan csinálsz? Milyen az igazi imádság? Taníts meg, hogy kell!”

Útban Jeruzsálem felé Szent Lukács is az imádkozó Jézust mutatja be. Amikor leírta evangéliumát, a keresztény közösségek már az imádság összefoglaló essenciájaként használták Urunk imáját. A Miatyánknak könyvtári irodalma van. Elmélgésünk kereteit is szétfeszítené, ha hosszabban töprengenék minden során, így inkább csak apró észrevételeket teszünk. Először is néhány mai hasonlat.

Az ima Isten adatbankjának a kulcsszava (passwordja). Az a jelszó, amellyel Isten szeretetének tárházát megnyithatjuk, amellyel behatolhatunk a szívéhez. Az imádság az a rádiótelefon, amellyel jelezhetjük a mennyei irányítórónak, hogy hová zuhantunk le. Az imádság az antenna, amellyel ráhangolódhatunk Isten hullámhosszára, amellyel venni tudjuk adását, jelzéseit, hangját, üzenetét...(vö. G. Martinetti SJ: *A mai hit észérvei*)

Tehát nem azért imádkozunk, hogy Istent kioktassuk szükségleteink felől, szükségtelen őt „megpuhítanunk”. Nem azért van az ima, hogy Istent akaratunkhoz kényszerítsük, hanem hogy a mi akaratunkat igazítsuk Istenhez.

Az ima nem szócséplés, nem szómágia –, inkább hallgatás. Odahallgatás. Minőségi idő, amit Istennek szánunk. Az imádságban Isten jelenlétebe helyezük magunkat. A lélek őszinte vágyakozásáról van szó. Az imádságban megtapasztalhatjuk az élő, személyes, minket határtalanul szerető Istent. Kell hozzá vágyakozás, bátorság, nagylelkűség, alázat. Ha nem találjuk Istent, valószínűleg azért van, mert nem vágyódunk eléggé utána. Telezsúfoljuk életünket sok „hasznos” dologgal, és nem vesszük észre, hogy Isten olyan fontos kellene hogy legyen, mint a levegő, amelyet belélegzünk...

Anhony de Mello jezsuita leír egy történetet, amely egy hindu templom papjáról szól, aki szeretett volna találkozni Istennel. Olyan tünetek látszottak rajta, mint aki szerelmes. Lefekvés előtt az istenség előtt keserves sírásra fakadt, és ez így ment hetekig. Isten nem is tudott ellenállni az ilyen vágyódásnak, és ebből az emberből, Ramakrisnából India egyik nagy misztikusa lett. Ez a misztikus elmondta egyszer a barátjának, mit is jelent az Isten utáni vágyódás: „Ha egyszer egy tolvaj olyan teremben aludna, amelyet csak egy vékony fal választana el az arannyal teli kincstártól, akkor aludna-e a tolvaj akár egy percet is? Egész éjjel fent lenne, és különféle megoldásokon törné a fejét, amelyekkel megszerezheti az aranyat. Amikor fiatal voltam, én még annál is buzgóbban vágyakoztam Isten után, ahogy a tolvaj sóvárog az arany után.”

Szent Ágoston híres mondása is ezt sugallja: „Nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik benned, Istenünk”. Egy másik helyen pedig azt mondja: „Isten nélkül olyanok vagyunk, mint a partra vetett hal”.

Ha nincs meg bennünk ez a vágy, kérjük. A kérő ima mindennél előbbre való. Ahogyan Ábrahám is szinte a szemtelen alkudozásig képes volt „rámenősen”, kitartóan könyörögni testvéreiért, nekünk sem szabad abbahagyni csak azért, mert azonnal nem teljesültek kéréseink. Isten a kitartást „díjazza”. Ha fárasztó is az ima, ha néha úgy érezzük, hogy nem nyertünk meghallgatást: ne hagyjuk abba. Kitartóan, bátran imádkozunk Istenhez, hogy imánk a szívéig hatoljon. Nemrég Ferenc pápánk úgy fogalmazott: „Győzd meg az Urat az ő érveivel, az az igazán szép!”

Mindent kérnünk kell, azt a kegyelmet is, hogy jól imádkozunk. Jézus a Miatyánk kéréseiben elsősorban azt tanítja meg, hogyan kérjünk: állhatatosan, gyermeki bizalommal és csökönyösséggel, és azzal a hittel, hogy mindent Istentől kapunk. Abban a légkörben imádkozunk, ahogyan Jézus tette. Rendelkezésre állok Istenem, átadom magam és életem, szeretteink életét, minden emberét, a világ sorsát neked!

A Szentlélekben Jézus minket is képesít arra a fajta imára, amelyet ő tudott igazán. Ezért tanította meg a Miatyánkot. A Miatyánk szavai megsejtetik velünk Isten látásmódját. Így, a hit szemével nézzünk Istenre, mint édesapára vagy édesanyára, szenteljük meg nevét, fürkesszük és tegyük meg akaratát, kérjük

segítségét hétköznapijainkban. Beleértve egzisztenciális gondjainkat, bűneink bocsánatát, és a kísértésből való szabadulást is.

A Miatyánk mint a legszentebb és legfontosabb imádság a legfőbb támasz lesz, amelybe bárhol, bármikor kapaszkodhatunk.

Bolond gazdag

Évközi 18. vasárnap

1. A földön minden hiábavaló (Préd 1, 2, 21–23)

A gyülekezeti szónok könyve nem valami sztoikus semmittevést sugall, de arra mindenképp figyelmeztet, hogy boldogságunk nem földi dolgokban keresendő.

2. A régi és az új ember (Kol 3, 1–5. 9–11)

Ahogy egyre jobban hasonlítunk Krisztusra, egyre inkább megszűnik az anyagi világ vonzása, és az örök értékek kötik le figyelmünket. Ezt munkálja bennünk a feltámadt Krisztus kegyelme.

3. Esztelen, még az éjjel számon kéri lelkedet, kié lesz, amit gyűjtöttél?... (Lk 12, 13–21)

A zsidók törvényei szerint az idősebbik testvér örökölte a házhelyet, a telket, és az ingóságok kétharmadát. Gyakran történt meg, hogy adott esetben egy köztisztelőben álló törvénytudót kértek fel döntőbírónak. Ilyenről számol be Szent Lukács a mai evangéliumban. Jézus azonban elutasítja a konkrét ügyben kért „jogorvoslatot”, hisz neki nem ez a küldetése. Inkább a kapzsiság veszélyére hívja fel a hallgatóság figyelmét. Egy rögtönzött történettel ejti gondolkodóba a sértettet éppúgy, mint tanítványait. A történet szerint a busás haszonnal kecsegtető nagy termés arra készíti az öntelt gazdagot, hogy még nagyobb csűrőket építsen. Esze ágában sincs Istenre vagy a szegényekre gondolni. De Isten még aznap magához hívja és rákérdez: *te esztelen, még ma éjjel számon kéri lelkedet, kié lesz, amit gyűjtöttél?*

Nemzetközi cégek, sikeres vállalkozások úgy gazdagodnak meg hamar, hogy tőkájuk és nyereségük egy részét fejlesztésbe „forgatják vissza”. Ki- és berakodó raktárházakat, elosztó központokat építenek, leányvállalatokat hoznak létre, és csökkentve az anyag és szállítási árakat, jövedelmük pár év alatt többszörösére duzzad. Vajon Jézus nem akarja, hogy vagyona tegyünk szert? Ellenzi a kapitalizmust? Csukjunk be minden vállalkozást? Ne dolgozzunk gyermekeink és unokáink boldogulásáért? Ördögtől való akkor tervezni, okosan számítani, álmodozni, időt és pénzt beosztva építkezni?

A birtoklás vágya mindenki bennünk ott fészkel. Mindannyian szeretnénk bebiztosítani életünket. Pénzt gyűjtünk, házat építünk, banki betétjeinket fialtatjuk, nyugdíj-, élet-, egészségbiztosítást kötünk, és lassacskán elhiteljük magunkkal, hogy életünk urai mi vagyunk. Nem tudjuk, mi az elég, csak gyűjtünk és birtoklunk, vagy éppenséggel irigyeljük azokat, akiknek jól megy az üzlet, akiknek van mit aprítani a tejbe.

Az Újszövetségben a mértéktelen kapzsiság, a vagyon utáni mohóság, a haszonleső szemléletmód egyenlő a bálványimádással. Jézus pontosan erre utal, amikor a kapzsiságot ostromozza. Mert a pénz, az anyagiak a legkárosabb függőséget, kábulatot okozhatják. A mohóság elhitei, hogy Isten távollétében könnyebb boldogulni, fütyörészve élvezheti életét, mert ellenőrzése alatt tarthat mindent. Hatalma van mások fölött is. Közben pedig szívtelessé, önmagába zárt individualistává és anyagiassá torzul. Az anyagi ember lelkileg nemcsak kiüresedik, hanem esztelen harácsolásában telhetetlenné, felfuvalkodottá válik.

Ismerőseink körében is megeshetett volna az alábbi történet: egyik faluban volt egy család, ahol két fiú élt. Szép gyermekkoruk volt, sok örömmel, játékkal, munkával, szülői szeretettel. Mindketten megházasodtak. Aztán a két fiútestvérnek meghaltak falun élő szülei. Az egyik fiú városi mérnök lett, a másik falun maradt és gazdálkodott. Pereskedések hosszú sora után végre elosztották az örökséget. Már csak egy itatóvályú maradt. Úgy döntöttek, hogy kettéfűrészelik. Hosszában. A városban lakók úgysem tudtak volna mit kezdeni vele, de legalább a falusiak se tudják használni...

A Kolosszei levél szerint életünk Istenben van elrejtve. Az anyagiak által kínált hamis biztonság csak felszín, kipukkanó szappanbuborék. Földi javaink elavulnak, elpazaroljuk, vagy éppen egy szerencsétlen pereskedés után elveszítjük azokat. A fogyasztás mókuskerekében nem tudunk megállni, egészségünk a sok gürcöléstől, gyűjtéstől odalesz, és elfelejtettünk emberként élni. Illúzióink szertefoszlik. Isten nélkül nem találtuk meg a boldogságot. Sem itt a földön, sem odaát.

A megoldást Jézus adja: ha kiegyensúlyozott lelkű emberként szeretnénk élni, fogjuk meg a munka végét, de tekintetünket mindig Istenre szegezve. Ne a minimális erőfeszítéssel elért maximális kényelmet akarjuk mindenáron, ne a pénz és az anyagiak bálványa kösse le figyelmünket, hanem az Isten- és emberszeretet életre szóló „projektje”. Ekkor tudunk túllépni a kapzsiságon, s meglátjuk körülöttünk azokat is, akik szeretetünkre szorulnak. Jézus iskolájában ezt a lelki intelligenciát kéne ellesni.

Hazatér és felszolgál nekik

Évközi 19. vasárnap

1. Amivel ugyanis az ellenséget sújtottad, azzal minket felmagasztaltál, amikor hívtál bennünket.
(Bölcs 18, 6–9)

A kivonulás éjszakája Isten szabadító erejét nyilvánította ki. Ez a szabadítás lett a megváltás előképe számunkra is.

2. Ábrahám hitből engedelmeskedett a hívásnak... (Zsid 11, 1–2.8–19)

Az ószövetség nagyjai – Ábel, Hénóch, Ábrahám és a többiek – mind a hit nagy példái.

3. Csípőtök legyen felövezve, kezetekben égő gyertya legyen...
(Lk 12, 32–48)

A mai evangéliumi képek – a hazatérő úr, valamint a tolvajról és a betörésről –, a bátorítás, a vigasztalás és a felelősség jegyeit hordozzák magukon. A menyegzőről hazatérő házigazdára várakozó szolgák éberségükkel és tettekkészségükkel a gazda elismerését és tiszteletét vívják ki. Az úr maga az Úr, Krisztus, aki második eljövételével visszatér hozzánk, hogy részesítsen a menyegző örömeiben, és maga

rendez nekünk lakomát. Asztalához ültet, kötényt tesz maga elé és felszolgál. Mert *ő nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és váltságul adja életét sokakért.*

Milyen fura ez a kép. Feje tetejére fordított világunkat talpára állítja. Aki a vezetés, a bármiféle hatalom ajándékát kapta, azért kapta, hogy szolgáljon vele másokat, a közösséget. Nem délibábot kergetünk, amikor arról álmodozunk, hogy a legnagyobbjaink minket, érdekeinket, jó ügyünket szolgálják. De mindannyian szolgálak vagyunk. Munkánk egyben szolgálati helyünk. Ahogyan katonaként a hazát, keresztényként mennyei Urunkat szolgáljuk. Az éberség, a készenlét, hogy másokat segítsünk a bajban, osszuk meg örömüket, kezdeményezzük a jót, és elsőként tegyük meg a lépést, minden szolgára érvényes.

Várákozni nem semmittevést jelent, és azt sem, hogy majd a szerencsés véletlenek ölünkbe pottyantják a nagy lehetőséget, s akkor „dobbantunk”, hanem inkább hűséget és kitartást. Mennyi türelmetlenség van bennünk, amikor hamar feladjuk a kezdeti lelkesedést, nem bírjuk kivárni a dolgok, a folyamatok révbeérését, és vagy állandó kapkodás, vagy kedveszegett bénultság uralkodik el rajtunk. Legszívesebben mindenkit, a körülményeket, még Istent is siettetnénk, hogy önző céljaink egykettőre megvalósuljanak...

A nyári hőség közepén az olcsón csillapítható vágyak helyett Jézus konok helytállásra hív. Épp az Isten szeretetére utalnak legmélyebb vágyaink is, amelyet csak ő képes betölteni, és bízhatunk ígéretében, hogy előbb vagy utóbb biztos megérkezik. Leginkább rá legyünk tekintettel, amikor lelki állóképességünket erősítjük.

Milyen nagyszerű a mi Urunk: már azelőtt zörget, hogy mi zörgetnénk nála. Egyszer be kell engednünk ahhoz, hogy szóba álljunk vele, és kérnénk tőle valamit. Kéréseinket már megelőzi látogatása. Folyton érkezik, és jönni akar, mert nálunk érzi otthon magát. Hazatérő Urunk azt szeretné látni: abban a tudatban élünk, hogy velünk van, s ha el is ment, visszajön. Őt szolgáljuk akkor is, ha úgy tűnik, magunkat teljesítjük ki vagy valósítjuk meg. A hétköznapi, rutinszerű munkában, kötelességteljesítésben is az ő szolgálatában állunk. A tanítvány ezt egy percig sem hagyhatja figyelmen kívül. A bizonytalan órában érkező tolvaj képe is elsősorban nem a félelmet, hanem a tetteinkért vállalt felelősséget jelképezi. Isten az, aki a szíveket és a veséket vizsgálja. Nem bízhatjuk el magunkat, hogy a halál, a számonkérés még odébb van. „Még egészségesek vagyunk, még élnünk kell, most vagyunk fiatalok, egyszer él az ember”, és hasonlók. Egyszer mindenkinek számot kell adnia sáfarkodásáról. Saját magáról és a rá bízottakról. Mit tett azért, hogy Isten országa szépségét felvillantsa, megerősítse, családjában, környezetében, közösségében, vállalkozásában továbbadja? Saját képességeit, tehetségét, tudását, pénzét önhatalmúan használta, mások ellenében, embertársait elnyomva, megalázva, öntörvényű, erőszakos kiskirályként, vagy a Gazda jelenlétében „élvezte” az életét? Sokszor megkísért a gondolat, hogy a felelőtlenebb életet éljük, másokat kihasználjunk. Állásunkat, társadalmi szerepünket, helyzeti előnyünket hatalomként fogjuk föl, s visszaélünk azzal mások sérelmére.

Jézus éberséget, derűs felelősségtudatot sürgető példázatai mindig frissek, időszerűek. A hívó embert a remény élteti. Állandó készenlétben, éber, nyitott, szolgálatkész lelkülettel keresi minden nap, mit kíván tőle Ura. Hívó és hűséges ugyanazt jelenti. Akkor is hűséges az ember, ha lankad a figyelem, ha nincs kedve hozzá. A kezdeti szeretet tüze, a gazda szeretete hajtja, vonzza, élteti. Nem engedi, hogy szíve megkeseredjék, nem hagyja, hogy a csalódások megkeményítsék, nem lankad lelkesedése Ura késlekedése miatt, mert Gazdája minden percben érkezhetsz. Vágyik vele találkozni. Ezért bármi áron arra ügyel, hogy szíve érzékeny maradjon. Úgy is, hogy nem tartja természetesnek a bűnt, nem szoktatja magát az evilág égieket feledtető kényelméhez. Ha mindenkit körülötte el is nyom az álom, megmarad ébernek, hogy Ura bármikor jön, ajtót nyithasson neki.

Tüzet hoztam!

Évközi 20. vasárnap

1. Ölesd meg ezt az embert, mert... megbénítja... a harcosok kezét... (Jer 38, 4–6. 8–10)

A próféta nem bátorít háborúskodásra. Látszólag megadás, amit képvisel. Ezért vetik a kiszáradt vízverembe. De Jeremiás a korszellem ellenére is Isten szavát hirdeti és nem fél a következményektől.

2. Váljunk szabaddá minden tehertől... (Zsid 12, 1–4)

A keresztyén belső szabadságának Krisztus a forrása.

3. Mi mást akarnék, minthogy lángra lobbanjon... (Lk 12, 49–53)

Amikor évekkkel ezelőtt prédikációs gondolataimat „olvasható” formában szavakba próbáltam önteni, még nem is gondoltam arra, hogy Isten igéjét, örömhírét „közhírré tenni” milyen kínnal, belső gyötrődéssel, feszültséggel jár. Egyik atyai jóbarátom pár napja villámpostán a következőket írta erről: „Lelkiismeret vizsgálatom során arra jutottam, hogy igazából a műfajjal van bajom... Ahogy idézgetem az emlékeimet, arra jöttem rá, hogy már nem érdekel az igehirdetésnek az okossága, a teológiája, az ún. mélysége-magassága – milyen érdekes, hogy a magyarban e kettő egyet jelent! – hanem a szószéken álló ember szívlobbanása. Ez lehet bármennyire együgyű, ha kicsap belőle a beszélő őszinte istenszerelme, akkor elsírom magam...”

Az apostol meg azt mondja: *legyetek tüzes lelkületűek, az Úr az, akinek szolgáltok!* Isten az igehirdető-elmélkedő szolgának nemcsak tudását, agyát, ismereteit veszi birtokba, hanem egész emberi lényét, karakterét, érzéseit és szívdobbanását. Ettől lesz a szó prófétai, ettől lesz a tanítvány lánglelkű. Ekkor érződik szavaiból a belső izzás, jelezve, hogy szíve lángol az Úrért.

A mai evangéliumban Jézus szokatlan mély vallomással, hangos elmélkedéssel tárja fel megváltói titkát: *Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön.* A tűz őselem. Minden kultúra, vallás, néphagyomány szinte szent félelemmel tekint rá. Jelzi az elevenséget, a férfiaságot, a tisztítást és a pusztítás jelképe egyben. Nemcsak kultusztárgy, hanem emberré válásunk eszköze (például tűzcsiholás), hiszen hasznos és szelíd: fényt áraszt, segítségével megfő vagy megsül a táplálék. De riasztó és félelmetes is, ahogyan villámként lecsap az égből, leégeti az erdőt, vagy vulkánként kitör. Csak a drágafémek birkóznak meg vele: kiolvasztja belőlük a salakot, elhamvasztja a szemetet. Éget és melegít, rombol és megújít. Az ószövetségben is tűzben jelenik meg az Úr, mint a négy szent betű (JHVH-*Én Vagyok, az Aki Van*) kinyilatkoztatója, tűz emészti meg a bálványokat és a kárhozat tüze is az örök pusztulás jelképe. Mindez az ember belső világában is leképeződik: a szenvedélyek tüze, a lelkesedés tüze épp a szenteket körülölelő dicsfény.

Jézus szóhasználata arról árulkodik, hogy Isten szeretetének tüzét hozza a világba, amely egyértelművé teszi a jó és rossz közötti különbséget, illetve azt is, ki melyik pártján áll. Jézus Krisztus a Szentlélek tüzét árasztja egyházára, miután ő maga megmártózik a tűzkeresztben, a szenvedésben és a kereszthalálban.

Isten világában a tűz és a víz nem kioltják, hanem kiegyenlítik, átjárják, feloldják egymást végtelen nagy szeretetben. Jézus tehát nem átkot szór a világra, hogy bárcsak a tűz felemésztené..., hanem kinyilatkoztatja belső vágását, szent türelmetlenségét: bárcsak mihamarabb megvalósulna a földön Isten országa. Lángra akarja lobbantani szívünket, hogy napi döntéseinkben is „tüzet fogjunk” tőle, és merjük

belevetni magunkat az élet áramlásába. Ne féljünk a kudarcoktól, ne olcsó kompromisszumokkal, langyos kiegyezésekkel, gerinctelen megalkuvásokkal vegetáljunk, csakhogy túléljük, hanem merjünk kockáztatni.

Erre utal a békéről szóló felhívása is: azt gondoljátok, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre. Mondom nektek, nem azt, hanem szakadást...

Itt sincs ellentmondás a feltámadt Krisztus vagy a karácsonyi angyalok békéje és a jézusi „békétlenség” között. Mert aki Jézus szolgálatába szegődött, leghamarabb saját családtagjai előtt kell tanúságot tennie. Jézus követése nem tűri el a minden áron való, gyáva, „békés” kiegyezést, a bűnnel való cinkosságot. A szeretet tüze, a Jézus iránti lelkesedés határozott döntés, tanúságtétel. Nem a rothadás, a sunyi lapulás mozdulatlan békéje, hanem élet, küzdelem. Olyan erőtérben, ahol bátran, emberi szempontoktól szabaddá válva, félelem nélkül, hitelesen és egyértelműen mellette döntünk. A bajkeveréstől való hamis félelem, az álnok tolerancia nem Jézus ügyét szolgálja. Sőt, egyenesen erkölcstelenség és árusítás. Jézus tehát arra biztat, ne lankadjunk a bűn elleni harcban. Tegyük félre a kishitűséget, szabaduljunk meg az óvatoskodás rabságától és vigyük győzelemre a szeretet, az igazság, a jó uralmát.

Szűk a kapu

Évközi 21. vasárnap

1. Íme, eljövök, hogy összegyűjtsek minden népet... (Iz 66–21)

Izajás könyvét ezzel a vízióval fejezi be: a pogány népek is meghódolnak az Úr előtt.

2. Akit az Úr szeret, megfenyíti (Zsid 12, 5–7. 11–13)

A fenytetés a nevelés egyik eszköze. Istennel szemben nem hivatkozhatunk „személyiségi jogainkra”.

3. Törekedjetez bemeni a szűk kapun... (Lk 13, 22–30)

Vajon hányan üdvözülnek? – tesz fel Jézusnak a szónoki vagy inkább újságírói kérdést a mai evangéliumban. A kérdezőt, az utca emberét, a bulvárt, a paprikajancsit nem az érdekli, ami a legfontosabb, hanem amit a zsigerei diktálnak. Szemtelen, mindenhová betolakodó médiája szemében semmi sem szent, semmit nem tisztel, ha botrányt szimatolhat. Kíváncsi olyasmire, ami izgalmas, ami érdekes (lehet), de igazából nem érinti őt. Hányszor koppan falnak a fejünk amiatt, hogy kíváncsiak voltunk, hogy abba próbáltunk belerondítani, ami nem ránk tartozik. Sok bajunk épp abból származik, hogy olyasmik izgatnak, olyasmik feszítik szét érdeklődésünket, amik valójában nem fontosak, nem érintenek, és amelyekben nem vagyunk illetékesek. A gonosz tudásának fájáról szednénk le gyümölcsöket, amelyeket nem mi termeltünk, nem érdemlünk meg, amelyektől nem leszünk jobbak, szentebbek,

bölcsebbek. És mivel hamar megunjuk a szenzáció, a pletyka újdonságát, mindig más és más téma köti le figyelmünket. Kiállhatatlanok, izgágák leszünk, akik állandóan mások bűját-baját fogyasztják. A nagy szabadságban mindig más baja lesz az érdekes, s ezzel a magunkét takargathatjuk. A szűkszavú székely, amikor azt kérdezték tőle: hová mész, ezt válaszolta: mindjárt jövök...

Jézus sem válaszol a kíváncsiskodónak, aki az üdvözültek száma felől érdeklődik, hanem azt mondja: *Törekedjetelem bemenni a szűk kapun!* Mintha azt sugallná, hogy ne legyünk tömegemberek. Ne tolongjunk oda, ahol könnyen emészthető, fülcsiklandozó szenzációt, leszállított árú üdvösséget kínálnak. Ha a keresztény névhez méltók szeretnénk lenni – ahogyan egy gyermek is a szülőhöz szeretne hasonlítani –, törekedjünk a fáradtságosabb, de tartós életmegoldásokra. Vagyis nem az a kérdés, kevesen vagy sokan vannak-e, hanem hogy én személyesen bejutok-e az üdvösségre. Ott már nem lesznek előjogai senkinek. Nem lesznek haverok, előre engedett ismerősök, protekciók és „előre levajazott” egyezségek, hátsó bejáratok, nem lehet a portást lefizetni.

Mindenkinek – a közösségben is – személyesen kell megjárnia az élet keresztútját, és bejutnia a szűk kapun. Ahogyan hegyre föl sincs autópálya, csak kijelölt turistaösvény, ahol egymásba, a korlátba kapaszkodva, és jó erőnléttel, lélekjelenléttel és bátorsággal lehet a csúcs felé haladni.

Jézus „missziós útja” Jeruzsálemen túl is folytatódik. Bennünk. Talán lehangoló, és nem ad okot derűlátásra a szűk kapu képe. De ez az áldozat és a szolgálat útja. Mint az atlétikában, lelkileg is edzenünk kell magunkat – lemondásokkal, önmegtagadással, önzésünket „ránca szedve” -, hogy bemehessünk dicsőségébe.

A többség által kitaposott út nem okvetlenül az üdvösség útja. Ehhez személyes kockázatot is kell vállalni. S ez nem mindig a könnyebbik megoldás. Sőt. De az úton végig velünk van az, aki előttünk végigjárta. Nemcsak hátra vereget és egyetért velünk, hanem kihívásokat ad, hogy növekedjünk a szeretetben. Ezért ne féljünk az erőfeszítésektől, s ne essünk kétségbe akkor sem, ha a dolgok nem mindig úgy alakulnak, ahogy szeretnénk. Isten a javunkra fordítja néha azt is, amiről már-már lemondtunk, vagy fájdalmas tapasztalatként szeretnénk mihamarabb elfelejteni.

Nemrég olvastam egy vándorkereskedőről, aki különböző árucikkkel megrakott ládával járta a falvakat, Afrikában. Történt egyszer, hogy lakatlan vidéken lepte meg az este. Nem maradt más hátra, minthogy az erdő szélén, egy hatalmas fa lombja alatt töltte az éjszakát. Mivel az éjszaka hűvösnek ígérkezett, elővett a ládájából egy hálósapkát, és a fejére húzta. Hamarosan elaludt, és nem vette észre a fa lombjai között tanyázó majmokat. Mivel a majmok látták a sapkafeltevés műveletét, sorban lemásztak a fáról, kivettek a ládából egy-egy hálósapkát és a fejükre húzták. Reggelre meglepve látta a kereskedő, hogy valaki turkált a ládájában, és minden hálósapkáját elvitte. Először tolvajra gondolt, de amint fölpillantott a fára, meglátta a majmokat, fejükön a hálósapkával. Ezen egy jóízűt nevetett, majd dobálni kezdte az állatokat, abban a reményben, hátha visszaadják a sapkákat. A majmok ide-oda ugráltak a kövek előtt, de a sapkákat nem adták vissza. Ekkor a kereskedő dühében földhöz vágta a sapkáját, és íme, a majmok is – követve utánzó hajlamukat –, földhöz vágták a sapkákat.

A kereszténység teljesen más értelemben „Krisztus-utánzás”. Nem majmolás, nem csordaszellem, hanem személyes elkötelezettség. Tudatosan engedünk a jó vonzásának. Válasz arra, hogy Krisztus megbabonázott, eljegyzett minket az ő szeretetével. *Imitatio Cristi. Kövess engem!* – szólít fel Urunk oly sokszor a Bibliában. „Ő a lehető legszűkebb kapun ment be: kínzásától a pokoljárásig.” (Czakó Gábor) Ha szűk is a kapu, ha magas is a „bejutási küszöb”, biztos, hogy mindannyiunk számára van hely nála. Nem könnyű bejutni, nincs is nagy tolongás, de a kaput ő maga nyitja ki. És beenged.

Hol a helyünk?

Évközi 22. vasárnap

1. Nincs gyógyír a gőgös ember sebére... (Sir 3, 17–18. 20. 28–29)

A bölcs ember sosem kevély. A gőg nem talál az alázatos emberhez. Ha alázatosak akarunk lenni, gondoljunk mindig Isten nagyságára.

2. Ti nem kézzel tapintható hegyhez... járultatok... (Zsid 12, 18–18. 22–24a)

A régi szövetség a rettenetes és hatalmas Isten képével félelmet keltett a hívőben. Félni kell tőle, jobb, ha nem kerülök közel hozzá, mert még bajom lehet. Jézus Krisztus azonban a megbocsátás, a kihívásokat adó, hazafogadó Istent ismertette meg velünk.

3. Ne telepedjél le a fő helyre... (Lk 14, 1. 7–14)

Az antik gondolkodók Szünpozionban, lakomákkal, némi iddogálással egybekötött, magasröptű és színvonalas beszélgetéseken tárgyalták meg az élet fontos dolgait. Az asztali beszélgetések (*szünpozion*) során, nagyon mély és bölcs gondolatokat mondtak ki és örökítettek ránk. Ma már csak szűk körű, tudományos tanácskozást értünk a szón. A biblikusok szerint a mai igerészben Szent Lukács is ilyen „szimpóziumba” foglalta az Úr egyes beszédeit. Nála az étkezés nemcsak közösségépítés, hanem egy kicsit a végső idők nagy menyegzős lakomájára utal, ahol a vőlegény asztala köré ülteti az üdvözülteket: menyasszonyát, az egyházat.

Jézus díszvendégként van jelen. Alkalma van végignézni a korabeli ülésrend kínos pontosságát, ahogyan ügyelnek arra, hogy rangjának és beosztásának megfelelően kapjon helyet mindenki. Nemcsak a házigazdához szól, hanem a vendégekhez, a meghívottakhoz is, mondván, inkább az utolsó helyet foglaljuk le, mert akadhat előkelőbb nálunk, s szegény lesz, ha a gazdának fel kell állítania az első helyről. *Mert aki magát felmagasztalja, azt megalázzák, aki pedig magát megalázza, azt felmagasztalják.* Ez a jézusi kulcsmondat egyáltalán nem legyezi emberi hiúságunkat. Társadalmi elvárásaink, a protokoll szabályai, állófogadások és partik alkalmával kinyilvánított megkülönböztetéseink igenis azt jelzik: mennyire fontosak nekünk a rangok, pénzzel-hatommal megkaparintott pozíció, a befektetett munka megbecsültsége, a karrier különböző magas lépcsői, és annak számontartása, hogy egymással is éreztessük, mennyire nem vagyunk egyformák. Ha meg nem kapjuk meg a nekünk kijáró elismerést, hát teszünk érte: nyomulunk, dicsekszünk vagy éppenséggel siránkozunk, hogy felhívjuk magunkra a figyelmet.

„Ha vendégségbe jönne hozzánk a pápa vagy az amerikai elnök, őket az első hely illetné. De ha maga Isten lépne be hozzánk? Őt nem tudnánk hová ültetni, mert az első hely nem méltó hozzá. Nem fiktív kérdés ez, hiszen Jézusban eljött hozzánk, és Betlehemet választotta. Názáretet meg a Golgotát, mert csak a gyöngeség, az elrejtettség, az üldözött igazak halála illet hozzá...” – írja találóan Barsi Balázs ferences misztikus. Jézusnál azonban nemcsak az etikett, hanem még inkább az etika a fontos. Sőt: „amit ő mond, az nem illemszabály, nem is erkölcsi előírás, hanem létmagyarázat” – teszi hozzá Barsi Balázs. Ösztönösen tiltakozunk az alázat ellen. Megvetettük ezt az erényt. Azt gondoljuk – félreértve –, hogy az értelmetlen,

időszerűtlen, valamiféle beteges kisebbségi érzés. Vagy ami még rosszabb: összetévesztjük a megjátszott, gerinctelen meghunyászkodással, a mindenáron behódoló toleranciával, a ne szólj szám, nem fáj fejem hüvös tartózkodásával. Holott az alázat teszi az embert naggyá. A keresztény ember alázata nem más, mint tárgyilagos józanság. Tudva azt, hogy „jegenyefák nem nőnek az égig”... És *nem nagyobb a tanítvány mesterénél*. Az ember mindenét Istentől kapta. Csak Isten mindenható. A hívőnek nem okoz identitásproblémát, ha beismeri, Istené az elsőbbség, és ezért nem tolja elébe magát. Hagyja, hogy ha mindent meg is tett, Isten az, aki felmagasztalja őt. Övé a dicsőség. Az alázat megrendültség. Beleremegünk Isten szeretetébe és irgalmába. Nem velünk egyenrangú, hanem végtelenül nagyobb: ezért előtte igazából csak leborulni lehet! Beismerjük és megtapasztaljuk kicsinységünket. Méltatlanságunk tudatában, szent istenfélelemmel, de megváltottságunk örömeivel készülünk az örök lakomára. Az alázat ragaszkodó szeretetünket fejezi ki, Istentől való édes függőségünknek ad nyomatékot. Ez az igazi boldogság. Jézus itt a nyolc boldogságot kiegészíti, amikor azt mondja a házigazdának: ha olyanokat hívsz meg vendégségbe, akik nem veled egyenrangúak – sántákat, bénákat, vakokat, hajléktalanokat, szegényeket, lenézetteket –, *boldog leszel, mert ők nem tudják viszonzni neked. Az igazak feltámadásakor viszont megkapod jutalmadat*.

Jézus a szegénységet, a kiszolgáltatottságot választotta – alázatból. Isten kiüresítette, „lecsupaszította” magát értünk, hasonlóvá lett hozzánk, emberekhez. „Ez legteljesebben Jézus Krisztus arcán, a kereszthalál önküresítésében, *kenózisában* ragyogott fel. Az egész isteni kinyilatkoztatás Jézus Krisztus istenemberi alakja köré összpontosul. Minden, ami csak szép a világban, a rejtett isteni szépség megnyilatkozása: *epifánia*, ami ugyakkor *kenózis* is: a rejtett Isten dicsőségének kiáradása az *üresbe*, a bűnbe, sőt az Istentől való elhagyottságba: Isten úgy szereti teremtményét, hogy kiüresíti önmagát Jézus Krisztusban” – mondja a nagy teológus, Hans Urs von Balthasar.

Egy vendégben, egy koldusban is őt látjuk vendégül, és vele kerülünk kapcsolatba. Szegénnyé válunk, szemünk megnyílik, szívünk kitágul. Így leszünk kicsik az emberek előtt, de értékesek Isten szemében. Ott a helyünk az ölében, mint anyjánál a gyermek.

Gyűlölve szeretni?

Évközi 23. vasárnap

1. Ima a bölcsességért (Bölcs 9, 13–18b)

Az emberi tudás véges, a keresztény a Bölcsesség Lelkét kapja meg a bérálásban.

2. Onezimusz, a szökött rabszolga (Filem 9b–10. 12–17)

Ahogy Filemon megöleli szökött rabszolgáját, ez a gesztus a rabszolgatartó társadalom végét jelentette.

3. Ha valaki követni akar, de nem gyűlöli értem apját vagy anyját... (Lk 14, 25–33)

A biblikusok többsége mára már egyetért abban, hogy Lukács evangélistánál a gyűlölet szó nem a szeretettel áll szemben. Egyszerű *hebraizmusról*, szemita kifejezésről van szó, amit úgy lehet magyarosan visszaadni: nem szereti annyira, háttérbe szorítja, kevésbé szereti. A héber nyelvben nincsenek árnyalatok. Máté evangélista ezért nem is használja ezt a radikális, túlzó, már-már érthetetlen kifejezést, hanem tompítja az élet. Ezért nála Jézus azt mondja: *aki jobban szereti apját vagy anyját...*

Jézus új üdvrendet hozott. Eddig emberi egzisztenciánkat a természetes családi kötelekekre, egészségünkre és anyagi biztonságunkra építettük. Mostantól a hozzá való személyes ragaszkodás, a mellette való döntés az elsődleges és alapvető. Jézus Krisztus személyén keresztül jut el az emberhez – szívéhez és értelméhez – Isten végérvényes uralma. Az iránta való szeretet lett a mércéje a tanítványi létnek.

Ha önmagában, összefüggések nélkül ragadnánk ki Jézus szavait, elijednénk és meghátrálnánk ilyen magas követelmény láttán. Bénultan legyinthetnénk, hogy ez nem nekünk való – legfeljebb egyes kiválasztottaknak. Mi gyengék, felkészületlenek, gyámoltalanok vagyunk ehhez. Akinek a lába nem bírja a gyaloglást, az ne adja a fejét hegymászásra. De nem erről van szó.

Krisztus Urunk a szeretet fontosságát sorrendjét tisztázza a nagy sokaságnak, vagyis mindnyájunknak. Fogadjuk el meghívását, kövessük őt, de ne könnyelműen, mintha csak potyajegyet kaptunk volna egy nagyszerű előadásra, vagy bliccelhetünk nyugodtan egy világkörüli utazáson. Inkább követésének komolyságára hívja fel a figyelmet. Olyan öröm rálelni általa Isten országára, hogy azért mindenünket érdemes odaadnunk. És oda is kell adnunk, őt téve az első helyre, háttérbe szorítva akár vérségi kötelekeinket is.

Hiszen a család sem jelent mennyországot. Adósságfelhajtók, túszejtők, titkosszolgálatok „békeidőben” is képesek családtagokkal zsarolni, nem beszélve az üldöztetés sokféle helyzetéről, amikor családtagjaira való „tekintettel” próbálták megtörni a „delikvenst”, például a kommunista börtönökben... Le kell mondanunk tehát, mindenről, amink van, amihez ragaszkodunk, amibe/akibe kapaszkodunk, amiről/akiről azt hisszük, hogy senki el nem veheti. Ez az igazi keresztviselés, amelyet a hívőnek vállalnia kell.

Bizony elkísérnénk a Mestert egy darabig, de sokszor saját önzésünkbe, rendes vagy rendetlen ragaszkodásainkba ütközünk. Amikor már azt kérdezzük magunktól s tőle is: megéri? Van értelme? Amibe szívünk szerint kapaszkodnánk, amihez ragaszkodnánk, azt is oda kell tudnunk adni neki, hiszen a legfontosabb számunkra: az Úr barátsága. Egyébként is minden az ő ajándéka. Ne adnánk vissza szívesen azt, amit tőle kaptunk, cserébe azért, hogy ő legyen a miénk? Ahogy Kiss Ulrich jezsuita fogalmaz: „Itt választásról van szó: nem a semmiért mondunk le mindenről, hanem a Teljességért, a Mindenért. De ez jó vásár!”

Egy szakmai folyóiratban olvassom, hogy a kolibri nemcsak egyszerű madár. Inkább valóságos csoda. Ez a varázslatos kismadár előre, hátra, oldalra, felfelé, akár fejjel lefelé is tud repülni. Nagy sebességgel veszi üldözőbe a rovarokat, képes egy helyben lebegni, amíg nektárt szív egy-egy virágból. Szárnyai elképesztő gyorsasággal verdesnek előre-hátra, másodpercenként nyolcvanszor, udvarló-légtornász bemutatóján akár kétszázszor. Tudományos kísérleteknél egy mozgóképpel lelassították repülését, s döbbenve figyelték meg a kutatók, hogy szárnyai nyolcas alakban mozognak. A matematika nyelvén a nyolcas a végtelent jelenti. A kolibrinek heves szívverése miatt (ezerkétszázat ver egy perc alatt) folyamatosan röpködni kell, virágról virágra, különben meghal. Ha lefogod a szárnyait, hogy ne repülhessen, tíz másodpercen belül elpusztul.

Jézus tanítása a „gyűlöletig” elmenő szeretetről akkor érthető, ha nemcsak kiélezett helyzetekben verdesünk a túlélésért, hanem szívünk minden dobbanása iránta való szeretetünkről tanúskodik. Ha felhagyunk a szeretettel, hiányába belehalunk. S ezt ő nem szeretné.

A megtalált irgalom

Évközi 24. vasárnap

1. Mózes közbenjárása (Kiv 33, 7–14)

Mózes is csodálkozik, hogy sikeresen közbenjárt a bálványimádásra tévedt népéért. Megmosolyogtató, ahogyan Istent „emlékezteti” nagy tetteire. Hiszen Istennél múlt-jelen-jövő: egy. Eltévelyedéseink, földi vészhelyzeteink szakadékában valójában magunkat kell emlékeztetnünk arra, hogy Isten jelen van, és jelenvalóvá változtatja múltunkból is azt, ami alkalmas az örök életre. Amikor elveszítettünk valamit: józan ítélőképességünket, türelmünket, vagy ránk szakadt a mindennapok terhe, jó megállni, és higgadtan emlékezetünkbe idézni, hogy Isten kegyelméből élünk. Ő a csapást is a javunkra fordíthatja.

2. Szent Pál hivatása (1Tim 1, 12–17)

Ebben az önéletrajzi részben az apostol vallomást tesz keresztényüldözői időszakáról, és hálát ad Isten végtelen irgalmáért.

3. Példabeszédek az isteni irgalomról (Lk 15, 1–32)

Azt hiszem, legtöbbszörnek vannak tapasztalatai az elvesztés fájdalmáról. Elveszítettük munkahelyünket, elejtettünk egy kulcscsomót, ellopták a maroktelefonunkat, vagy – mint Móricz Zsigmondnál –, pont az az egy krajcár hiányzik még az összekuporgatott pénzecskénkhez. Ilyenkor úrrá lesz rajtunk a létbizonytalanság, a kétségbeesés, uralmába kerít a tehetetlen düh, a pánik, a harag, és pillanatnyilag csak a veszteség érzése döngöl a földbe. Holott Istent nem lehet ilyen könnyen elveszíteni. Irgalma mindig ránk talál.

Elveszíteni egy jó barátot, egy hitvest, egy gyermeket, egy szeretett személyt, még inkább fájdalom és tehetetlenség, tele önmarcangolással, mert úgy érezzük, számunkra pótolhatatlan volt, mi lesz most nélküle?

Nem annak örülünk, amink van, hanem azt fájjaljuk, amit/akit elveszítettünk. És hiányában mérhetetlenül felértékelődik. Többet ér az az egy pénzdarab, amely elgurult, többet ér az elkódorgott bárány, mint a tíz, a száz, amelyet nem veszítettünk el.

Jézus a mai evangéliumban ezt az emberi képet használja fel. Három ismert példán keresztül világítja meg Isten irgalmas szeretetét: az elveszett bárány, az elgurult pénzdarab, és a tékozló, majd hazataláló fiú történetével. Mindhárom ugyanazt hirdeti: Isten megbocsát. Visszafogadó irgalma-szeretete szinte botránys, hihetetlen. Ő nem mond le rólunk, nem nyugszik bele abba, hogy elvesztünk. Mi bűnösök neki végtelenül fontosak vagyunk. Mindegyikünkre számít. Nem tudunk olyan messze „elgurulni-elcsatangolni” tőle, hogy ne keresne, hogy ne küldhetnénk neki vészjelzést. Az ő nyájából senki sem hiányozhat, az ő családi asztalánál mindegyikünknek helye van, az ő pénztárcájában mint valami értékes aranypénz csillogunk, és mindannyiunkat számon tart.

A három példázat ugyanazt sugallja: sokszor nem becsüljük meg eléggé, amink van. Magától értetődőnek vesszük, talán levegőnek nézzük. Csak akkor látjuk, mennyire kötődünk hozzá, amikor már elveszítettük. És mekkora lesz az örömünk, ha ismét megtaláljuk. Nem is tudjuk magunkba fojtani: híreszteljük mindenkinek, mert örömünket szeretnénk megosztani.

Ismerősöm mondta el ezzel kapcsolatos álmát édesanyjáról, akit korán elveszített: *a régi blokk lépcsőházában szaladok fel, gyerekként. Annyira valóságos az egész, hogy a tenyeremen érzem a fekete lépcsőkorlát simaságát, látom a falfestés virágos mintáját. Fűfoltos a nadrágom térde, homokszemcséktől érdes a kezem. Az egyik fordulóban megállok, és földöntúli boldogság önt el. Édesanyu áll ott, pár lépcsőfokkal fentebb, mint én, ugyanolyan gyönyörű, mint volt. Ebben az esetben boldogságot érzek... Elvesztettem Édesanyut, de megtaláltam.*

Jézus ezt az örömet hasonlítja Isten irgalmas szeretetéhez. Emberi érzéseinket messze felülmúló mértékben örül annak, aki visszatért hozzá. Annak, hogy irgalmas kegyelmével folyton keresve előbb-utóbb megtalálja, és hazavezeti azt, aki rábizza magát. Nem hagyja, hogy messzire elsodródjunk tőle, hogy elveszünk a bűnben. Legfeljebb megátalkodottságunk zárhatja el útját szívünk felé. Ennek ellenére ő akkor is küldi jelzéseit, keres, és tűvé tesz értünk mindent: lelkiismeretünk szavával, embertársainkon keresztül, veszteségeinkkel, a „véletlenek” egész sorozatával. Arra összpontosítsunk tehát, hogy ha életünk során jóformán „mindent” el is veszítünk, Isten felénk nyújtott kezét sose engedjük el. Akkor nem lesz hiábavaló, elfuserált élet belőle. Minden ember egyformán fontos Istennek. De a tévelygőket még jobban szereti, mert a betegek több odafigyelésre, ápolásra van szüksége.

A mennyek országában senkit nem túrunk ki a helyéről. Ott mindenkinek örülnek. A szentek, az angyalok mind azért „szurkolnak”, hogy helyet foglaljunk mennyei közösségükben. Ezért érdemes üdvösségünkön munkálkodnunk.

Pénzzel vett barátok

Évközi 25. vasárnap

1. Halljátok ti, akik eltiporjátok a szegényt!... Ám 8, 4–7)

A júdeai pásztor-próféta erőteljesen emeli fel hangját a szegények mellett. Ő az ószövetség „szociális” prófétája.

2. ...Végezzetek imát... minden emberért... (1Tim 2, 1–8)

Az egyház folytatja Krisztus közvetítő szerepét, ezért kötelessége minden emberért imádkozni. A liturgikus ima mindig egyetemes.

3. Egy gazdag embernek volt egy intézője... (Lk 16, 1–13)

Naponta szólnak híradások cégbezárásokról, korrupciós ügyletekről, befolyásos gazdasági szereplőkről, akik csúszópénzt adtak vagy fogadtak el, hogy csődbe ment vállalkozásuk dacára is

megszabaduljanak a felelősségre vonástól, és szabadlábban megússzák. Gondolhatunk a sok könyvelési trükkre, számlahamisításra is, melyekkel adómilliókat spórolnának meg azok, akik mindenáron csak gazdagodni akarnak. Semmi új a nap alatt?

Jézus a mai, lukácsi példabeszédben egy ilyen embert dicsér meg. A hűtlen intézőről szóló példabeszédben egy agyafúrt embert állít középpontba, aki még gazdája elismerését is kivívja. A leleplezett, gazdája vagyonát eltékozló sáfár csalárd módon bánik a rábízott javakkal, s mivel bejelentik, hogy kegyvesztett lett, még egyszer s utoljára átveri munkaadóját. Meghamisítja a könyvvitelt, hogy megvásárolhassa adósai rokonszenvét.

Első olvasatra azt hinnénk: nocsak, Jézus is arra buzdítja az állásukat féltő igazgatókat, menedzsereket, íme, így kerüljék el a koldusbotot? Ő is rábólint erre az erkölcsstelenségre, hogy így mentjük a bőrünket, ha szorul a hurok? Micsoda meghökkentő jelenet!

Mint megannyi más jézusi történet, ez is kétszintű. Az első szint az általános, egyből érthető tanítás. *A világ fiai, a maguk módján okosabbak a világosság fiainál*, mondja Jézus. De utána azt is kijelenti: *szerectek magatoknak barátokat a hamis mammonból... Ha tehát a hamis mammont nem kezelitek hűen, hogyan bízzák rátok az igazit? Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.* Így válik világossá a példabeszéd másik szintje: Urunk Jézus nem a dörzsölt intező szabálytalan eljárását hagyja jóvá, hanem arra hívja fel a figyelmet, hogy lám, ő is, aki a világ fiait képviseli, szorult helyzetében rádöbrent: csak barátai segíthetnek rajta. Vagyis rádöbrent arra, hogy a mammon, a pénz nem lehet cél, bálványisten, hanem csak eszköz. Arra való, hogy az embert segítsük, a még nagyobb jót, az örök értékeket elérjük.

Mai viszonylatban óriáscégek, kereskedelmi csoportok is rájöttek arra, hogy sokkal többet jelent az emberi bizalom, a korrektség, a kapcsolati tőke magánál a pénznél. Ilyen értelemben dicséri meg Jézus a világ fiait és állítja szembe a világosság fiaival. A világ fiait a hatalmat-boldogságot-biztonságot ígérő pénzen keresztül a Sátán babonázza meg és ejti rabságba. Ezzel ellentétben a világosság fiainak Isten országát kell építeniük. A pénz semleges, szívüinktől függ, mire, és hogyan használjuk. Akárcsak a föld javait vagy az időt. Pénzzel azonban nem vehetők meg a valódi értékek: sem az egészség, sem a boldogság, sem az örök élet. Ahogyan a hűtlen intező a maga korrump módján bebiztosította jövőjét, anyagi egzisztenciáját, nekünk sem érdemes „rossz lóra tenni”, ha a nyertes előre ismerhető. Hiszen Jézus Krisztus megszerezte már az üdvösséget. És ezen a szinten mellékes az a vád is, hogy mire kell nekünk mint egyháznak a pénz, jobban tennénk, ha aszketikus göggel megvetnénk, lemondanánk róla, és ellenségnek tartanánk. Ezért nem kell megbotránkozni azon sem, amikor egy titoktartásban nem túl állhatatos banki tisztviselő megsúgta egy ismerősének, s így a világnak: mennyi temérdek pénz van a kolduló rend bankszámláján...

Jézus azt akarja tudatosítani, hogy legyünk hűséges intezői az anyagvilágnak. Használjuk fel eszközként a jó, embertársaink szolgálatára. Ne kötődjünk semmihez túlságosan, és ne engedjük, hogy csábító hatalma, befolyása elvegye józan eszünket. A kicsiben való józan egyszerűség, a természetes és becsületes gazdálkodás is Isten országát építi. Fogjuk vissza becsvágyunkat, ne engedjünk a pénzhajhász kísértésnek, ne tekintsük célnak a meggazdagodást, osszuk be ésszerűen, amink van. Tekintsük Isten ajándékának, és ne tévesszük össze az ajándékot az ajándékozóval. Pénzünkkel is Istennek szolgáljunk. Legyen bennünk is olyan kitartás, leleményesség, hogy feltaláljuk magunkat bármilyen helyzetben, és a hátrányt is előnyre fordítsuk. Mint a hűtlen intező.

A világosság fiai nem boldogulni akarnak, hanem az örök boldogságra törekzenek. De észjárásukban sokszor elleshetnek ötleteket a világ fiaitól, amelyekkel mennyei Uruknek még hűségesebben tudnak szolgálni.

Jézus példabeszédében tehát szó nincs megalkuvásról, inkább átvitt értelemről. Életünk nem üzlet. Isten és ember kapcsolata végképp nem. El kell döntenünk, hogy ki/mi a legfontosabb, és ezt jó előre, hogy a mennyei Gazda, ha kevésben hűek voltunk, ránk bízhasa az igazit.

A szakadék két széle

Évközi 26. vasárnap

1. Jaj a... gondtalanul élőknek... (Ámosz 6, 1a. 4-7)

A hatalmasok, a gazdagok minden korban dúskálnak a földi javakban, és elsősorban miattuk koldusszegény a nép jó része. A próféta ezt ezelőtt háromezer évvel is jobban látta, mint sok mai szociológus. Élesebben és pontosabban fogalmaz, mint Marx.

2. Vívj meg a hit jó harcát... (1Tim 6, 11-16)

Az apostol szerint Isten embere menekül a büntől. Ezért nem keresi lelki életének veszélyeit.

3. Ráadásul köztünk és köztetek nagy szakadék tátong... (Lk 16, 19-31)

Mustó Péter jezsuita mielőtt novíciausaival megízleltette volna a kolduslétet, 2006 augusztusában, a müncheni Öreg Péter templom lépcsőjénél egy héten keresztül maga is koldusruhába bújt, hogy megsejtse, mit jelent, amikor ki vagy téve mások kényének-kedvének, jó vagy rossz indulatának. A *Koldultál-e már* című írásában összefoglalja tapasztalatait, és megrendítő vallomást tesz arról, mit jelent úgy érezni magunkat, mint Jézus a keresztfán: mezítelenül, felfeszítve, amíg a tömeg megbámulja vagy közömbösen továbbmegy, fejét csóválja. A jezsuita páter így ír: *itt kezdtem megtanulni, ... koldulni azt jelenti, áldani azokat, akiktől kapsz, sőt ... megtanulhatod még azokat is áldani, akik elmennek melletted érzéketlenül, akikben jelenléted borzongást, talán gyűlöletet vált ki... Nem a pénzért, Istenért szerettem volna koldulni... Bár örültem a pénznek, amit kaptam (átlagosan 7 euró órabért...) de nem voltam rászorulva. Valójában a lelkemnek volt szüksége a koldus kiszolgáltatottságára. Amikor a szemközi étterem kiszolgáló kisasszonya egy pizzára hívott be, a gazdagok asztalánál koldusként magányosnak éreztem magam, és a pizzát sem tudtam igazán élvezni...*

Vajon mit érezhetett a szegény Lázár, aki naphosszat a dúsgazdag ajtója előtt kuporgott, és csak a kutyák jöttek, hogy tályogos sebeit nyalogassák? Vajon hány koldusban kéredezkedik be hozzánk Jézus, hogy legalább egy morzsányi szeretettel megkínáljuk...?

A koldulás már lassan társadalmi méreteket ölt. Kölcsönből, hitelből fedezzük kiadásainkat, diákok nyaranként koldulással keresik ösztöndíjukat egy-egy nagyváros főterén. Ők legalább „rádolgoznak”... Koldusokba botlunk az utcán, az üzletek, templomok bejáratánál, lépcsőházak előtt. Már-már gyanakszunk rájuk: valódi koldusok? Itatra költik a pénzt? Dolgoznak valakiknek? Arra is rájöttünk, hogy vannak emberek, akik elfogadják, amit kapnak, de pillanatok alatt fel is élük. Akik mindig ugyanott tartanak, egy helyben toporognak. Talán sokunkat megvezetnek, és hatalmas energiát szívnak el tőlünk lelkiismeretfurdalást is okozva. De kanyarodjunk vissza a kolduláshoz.

Mindannyian koldusok vagyunk, a szeretet koldusai. Több szeretetre van szükségünk, mint amennyit megérdemlünk. Kolduljuk mások elismerését, koldulunk munkahelyünkön, amikor megalázkodunk és bólogatunk, kolduljuk a barátságot, mások szeretetét, figyelmét. Észre sem vesszük, hogy pengeélen táncolunk a szakadék fölött, hisz minél inkább akarjuk a kényelmet, a biztonságot, a pénz nyújtotta hatalmat, annál veszélyesebben csúszunk közelebb a lelki hajléktalansághoz. Kukázunk és turkálunk a földi mocsárban, és közben örök életünket veszélyeztetjük.

A történet azonban nemcsak a feltámadásban való hitet akarja elmélyíteni. Még csak nem is a gazdagságot ítéli el, hanem a szív megátalkodottságát.

Keresztény pszichológusok egyenesen úgy fogalmazzák, hogy ezt a szakadékot az égó, az önző énünk okozza. A belső pokol miatti feszültséget csak a megváltó Krisztus tudja áthidalni. Ehhez viszont gyengéden szeressük a lelkünkben lévő Lázárt. Adjunk neki előkelő helyet, és tápláljuk őt szívünk kenyerével.

Köztetek és közöttünk nagy szakadék tátong – mondja Ábrahám a dúsgazdagnak, aki „odaát” már nem tud segíteni sem magán, sem életben maradt, dőzsölő testvérein. Most derül ki, mitől kínlódik: élvezte a gazdagságot, elmerült benne, de szíve keménnyé, érzéketlenné vált mások iránt. Füle süket lett Isten hívására, amely a papokon és a prófétákon, az Íráson keresztül szólt hozzá.

A dúsgazdag és a szegény Lázár közti szakadékot ma sem tudjuk megszüntetni, társadalmi különbségek mindig lesznek. Nagy ugyan a távolság a szegények és a gazdagok, a betegek és az egészségesek, műveltek és iskolázatlanok, falusiak és városiak, rabok és szabadok, anyaországiak és elcsatolt kisebbségek, hívők és hitetlenek között, de ezek a szakadékok mind áthidalhatók. A lényeg az, mit teszünk ezért, már ebben az életben? Mi a szakadék melyik szélén állunk? Mert „túl” már a csoda sem segít. Saját életünkben, saját környezetünkben magunknak kell szabaddá válnunk a kötöttségektől, megszüntetve az igazságtalanságokat és begyógyítva a sebeket. A többi a kegyelem s a remény dolga. A keresztény szeretet nem valami háziáldásszerű szirup, hanem konkrét tettek, erőfeszítések – életmagatartás. Szent Páltól tudjuk az egyetlen jézusi mondást, ami nem az evangéliumokból maradt fenn: *nagyobb boldogság adni, mint kapni* (Ap Csel 20, 35).

A gazdagnak felhalmozott vagyona hamis biztonságérzetet adott. Nem volt kiszolgáltatva senkinek. Ezzel szemben a szegény Lázár, a koldus, a kiszolgáltatottságot, a másik emberre, a könyöradományra, az isteni szeretet ingyenes kegyelmére való ráutaltságot tapasztalja meg. Mi melyiket választjuk?

Mustármagnyi hit

Évközi 27. vasárnap

1. Az igaz a hitből él (Hab 1, 2-3. 2, 2-4)

Jeremiás kortársa sem érti, miért tűri Isten az elnyomást. De tudja, hogy Isten hűséges, és az igazakat üdvözíti.

2. Éleszd fel magadban Isten kegyelmét... (2Tim 1, 6-8.13-14)

Az apostol lelki fiát, Efezus első püspökét buzdítja, hogy szítsa fel a szentelésében kapott kegyelmet.

3. *Növeld bennünk a hitet (Lk 17, 5–10)*

Márai Sándor írja naplójában: „Egy író jelentőségét és eredetiségét nemcsak az bizonyítja, amit ír, hanem az is, mennyire lehet utánozni. Az igazán nagy írókat – Homérosz, Dante, Shakespeare, Stendhal vagy Proust – nem lehet „utánozni.” Ha megkísérli valaki, az első mondatnál kiderül a kölcsönbe felöltött álruha. A nagy, eredeti alkotókat nem lehet megközelíteni, sem meglesni, nincs mód „elsajátítani titkukat”, mert nincs „titkuk”. Egyszerűen csak „olyanok”.”

Elképzeltető, hogy az apostolok is – akik már jó ideje a Mester mellett voltak, hallgatták, magukba itták igéit, és akik nem egyszer tanúi, sőt részesei voltak csodáinak –, egyre jobban átértézték saját korlátaikat, alkalmatlanságukat. Mintha köztük és a Mester közti távolság nemhogy csökkent volna, hanem inkább megnőtt. Micsoda hite lehet neki, mennyire követhetetlennek tűnik! Hisz Jézusból csak egy van. Utánozhatatlan. Ugyanakkor azt is megtapasztalták, hogy a mindennapok kihívásai próbára teszik a hitet, döntéseik szakítópróbája lesz a Mester által felállított magas mérce. Talán ezért kéri Jézustól: növeld bennünk a hitet. Mert nem elég erős, nem elég nagy, nem elég ellenálló...

Jézus azonban furcsa módon mintha megsajnálná őket és „szerencsájükre” lejjebb teszi a mércét: elég, ha csak akkora hitetek is van, mint a mustármag...

Őszinte, hívó, emberi magatartás, ha belátjuk gyengeségünket, hitkételyeink vannak, és Istentől kérünk hozzá segítséget. De vajon Jézus is erre utal? Amikor a mustármagnyi hitről beszél, valószínű, inkább azt akarja kifejezni, hogy a hitet nem lehet centivel mérni. A hitet nem lehet súlyosabbá tenni, bővíteni, tartalékolni, megtoldani. Vagy van hitünk, vagy nincs. Ami „kevés” van, azt kell mozgósítani, feléleszteni, és az szinte magától megsokszorozódik. A fizikai világban is micsoda elképesztő erők szabadulhatnak fel az atomrészecskékből! A hit még ennél is nagyobb „töltésű energiahordozó”... Isten kegyelme végtelen.

Ahelyett, hogy panaszkodnánk, milyen kevés a hitünk és töredékes a szeretetünk, vágjunk bele bátran, merjünk ráhagyni Krisztus erejére, hiszen ahogyan az apostolnak mondja: *elég neked az én kegyelemem!*

Lelkiségi csoportokban, magánajtatóságokban, ezoterikus keleti és nyugati segédeszközökkel, bizony néha mi is azt reméljük, hogy a hittel úgy bánhatunk, mint testünk sejtjeivel. Az energiaitalok, ízfokozók, állagjavító adalékok, izomfejlesztő gyógyszerek, állóképességet erősítő tabletták és ajzószerke használatának bűvös technikái, azt sugallják, hogy hitünket is lehet „doppingolni”...Azonban amikor emberi viszonylatainkat át akarjuk vinni a hitre, tévesen járunk el, mert egy mustármagnyi hit is óriási dolgokra képes. „Elég” egy parányi hit. Hegyeket mozgat. A legkisebb hívó odaadással is nagy dolgokra vagyunk képesek. A mustármag alig akkora, mint egy gombostűfej. De ha jó talajba hull és fejlődni kezd, minden időjárási viszontagságban képes megmaradni és túlélni akár 600 éven keresztül is. Jézus erre a kicsiny, de rendíthetetlen, fejlődésre képes bizalomra utal. A hitben is ezen az élni akaró erőn van a hangsúly. A mustármag hatalmas fává terebélyesedik, vagyis a benne rejlő élet teszi naggyá. „Leköszönő” szentatyánk, XVI. Benedek pápa *A mustármag reménye* című könyvében írja: „A valóságban az egyház mindig mustármag marad. Mindig a Szentlélek megfoghatatlan erejéből él, soha nem szervezetének időközben kifejlesztett hatalmából. Talán a mai óra áldása, hogy kényszerülünk újból fölismerni ezt.”

Hitünk belső látás. Felismerése az isteni jelenlétnek és annak elfogadása, hogy abba kapaszkodunk, ami első látásra nem kézzel fogható. Ehhez merészség kell. Szembemenni a világ behatárolt, mérhető „bizonyítékaival”. A hit lelki viszony, őszinte és kitartó bizalom Isten és köztem. Valójában kegyelem. De ez a törekeny, mindig erősítésre szoruló hit óriási energiákat képes megmozgatni, amelyeknek akár világtörténelmi kihatásai is vannak.

A határtalan bizalommal járó kicsinységnek, jelentéktelenségnek példázata a mai evangélium második része is, ahol Urunk haszontalan szolgálónak nevez minket akkor is, ha „mindent megtettünk”.

Fülünkbe cseng Mesterünk másik hasonlata is, ahol arról beszél, hogy majd „visszajövet” szolgálót asztalához ülteti és felszolgál nekik. Sokan már ebben az életben reménykednek abban, hogy a „százannyi” ezt a földi megdicsőülést jelentené. De itt Jézus inkább a szolga lelkületét domborítja ki. *A szolgának nincsenek előjogai, érdemei. Istennel nem szerződéses viszonyban vagyunk, nem lehet vele alkudozni, sztrájkolni, fizetésemelést kérni* – mondja találóan Szentmártoni Mihály SJ. Bizalmát nem vásárolhatjuk meg. Jézus nem evilági munkaadó. Csak a hittel, bizalommal, alázattal, a kiszolgáltatottság bizonytalanságával engedelmességgel merjük remélni, hogy asztalához ültet majd.

Hála vagy köszönet?

Évközi 28. vasárnap

1. Naamán meggyógyítása (2Kir5, 14–17)

Naamán, az „idegen” katonatiszt meggyőződik arról, hogy Isten nincs területhez kötve. Az etióp főember halálosan beteg. Belpoklossága leszállítja önmaga magaslatáról, idegenben, kiszolgáltatottan dőbber rá: nem is olyan nagy dolog, amit Isten prófétája kér. Csak félre kell tenni az önértékeskedést, és megfürödni a Jordán vizében. Sokszor nekünk is csak „ennyi” hiányzik a megtéréshez, szívünk nyugalmához. Ha van bennünk alázat, mélységes hit és hála, kínzó és megszégyenítő testi-lelki lepráinkból Isten ingyen gyógyít meg.

2. Ha meghalunk vele, majd élünk is vele... (2Tim 2, 8–13)

Az apostol kedvenc tanítványát az életből vett példákkal buzdítja és bátorítja, hogy tartson ki a szenvedésben. A katona, a versenyző, a földműves csak akkor ér el eredményt, ha egész erejét beleadja „vállalkozásába”. Ugyanígy az apostol, a tanítvány is egész életállapotával Krisztust hirdeti. Akár börtönben van, akár szabadon.

3. Hát a többi kilenc hol van? (Lk 17, 11–19)

Évekkel ezelőtt a templomépítés sodrában tíz pályázatomból csak egy segélyszervezet jelezte vissza, hogy tud és akar támogatni. De az is elvárta, hogy rendszeresen tájékoztassam a pénzek felhasználásáról, elszámoljak az utolsó fillérig, és köszönőlevelet is írjak nekik. A bérmálkozási ünnepség után a 26 bérmálkozóból alig hárman-négyen járnak rendszeresen templomba. Ifjú házasoknál még kisebb az arány, egy a tízhez. Tízből kilencszer elfelejtünk köszönetet mondani. Az evangéliumi történet szerint a tíz meggyógyult leprásból csak egy ment vissza Jézushoz hálát adni gyógyulásáért. Vajon miért ez a feltűnően rossz arány? Miért van az, hogy ilyen könnyen eluralkodik rajtunk a jóra való restség? Miért tartjuk magától értetődőnek a jót? Esetleg az a megalázó, hogy beismerjük, megköszönjük azt, hogy életünk túlnyomórészt másoktól függ? Lukács evangélista mégsem ünneprengő, amikor a hálátlan leprásokról ír, hiszen a meggyógyult, hálás samaritanust ünnepli, mutatja fel jó példának.

A mai Spanyolország területén található egy régi vízvezeték. Valamikor a Krisztus utáni II. században építették, amikor a terület a Római Birodalomhoz tartozott. A kőből és téglából épült, több kilométer hosszú, boltíves építmény a hegyekből szállította a vizet a városba. A város lakóit sok évszázadon keresztül látta el friss vízzel. A XX. században a település vezetése felfedezte, hogy nekik milyen nagy kincsük van. Azt mondták: Meg kell őriznünk ezt a régi vízvezetékét az utókornak! Nem szabad tovább használnunk, nehogy „tönkremenjen”. Elhatározták, hogy új, modern vízvezetékét építenek drága pénzen. Amikor az új csőház elkészült, a régit kiiktatták a rendszerből. Néhány év múlva a régi vízvezeték teljesen kiszáradt. A nyári forrásokban a kiszáradt habarcs kipotyogott a kövek és a téglák közül, s az építmény több helyen összeomlott. A víz 1800 éven keresztül életben tartotta a vezetékét, amikor viszont megszűnt a folyása, az építmény teljesen tönkrement.

Valami ilyesmi történik életünkben is, ha megszűnünk hálásaknak lenni. Hála nélkül kihal a szeretet, a bizalom, az Istenre és egymásra utaltság. Összeomlik kapcsolatrendszerünk az élővilággal. Kilenc társával ellentétben, az „idegen” szamaritánus hálás szívvel ismerte fel gyó-gyulásában Isten irgalmát, s még útközben visszafordult, hogy ezt Jézusnak megköszönje. Mi meg természetesnek tartjuk, ha a boltban kifizettük az árucikket, akkor az a miénk. Nem tartozunk köszönettel senkinek. A szolgáltatás „automatikus”. Pénzünkért minden jár nekünk. Elégedetten elkönyvelhetjük, hogy „így van rendjén”. Hiszen mások, valakik a szolgálatunkra szegődtek. Az adófizetők pénzén intézik ügyeinket. Miért is járna ezért külön elismerés, hálapénz, figyelmesség? Semmi sincs ingyen – szoktuk mondani, kifizettük. Csakhogy ne tartozzunk, ne legyünk kiszolgáltatva, lekötelezve. Nem szeretjük el- és beismerni, hogy lépten-nyomon rá vagyunk szorulva, utalva mások ingyenes szeretetére. Még inkább Istenére. A madárdal, szemünk fénye, gyermekünk kacagása, a kenyér íze, a bor zamata, a tiszta levegő, a víz, a holdvilág, a természet kincsei – majdhogynem „csatolt áruk”. Működik a rendszer. Mi ebben olyan különös? Az ún. autonóm személyiség nem szereti, ha eszébe juttatják, hogy mástól függ!

Mennyi időt, ideget, munkát fektetünk a rendcsinálásba, követelmények támasztásába, az önsajnálta és elvárásokba, miközben folyton elégedetlenkedünk, követelözünk, és csak a rosszat vesszük észre magunk körül. Mennyi lelki energiát szabadíthatnánk fel magunkban és környezetünkben, ha megtanulnánk hálásnak lenni. Észrevéve, megbecsülve és megköszönve a jót, a szépet, a szeretet apró jeleit, amelyek valójában szüntelenül felénk áramolnak.

Jézus azt mondja a hálás szamaritánusnak: *menj, hited meggyógyított téged.* Igazából ebben a pillanatban gyógyult meg a beteg. Egészen.

A hálához hit kell. Meglátni, felismerni az ajándékban az ajándékozót. A hála több, mint udvariasságból a fogaink között átpréselt: köszönöm. Nem pusztán jólneveltség kérdése, hanem alapvetően olyan emberi, hívő magatartás, amellyel nap mint nap rácsodálkozunk Isten ajándékaira, amelyeket legtöbb esetben nem is tudnánk viszonzni, nem hogy megfizetni. A hála annak elismerése, hogy Isten *ingyenes* szeretete tart életben minket. A hálához alázat mindenképpen szükséges, de az semmiképp nem megalázó!... Annak a boldog felismerését jelenti, hogy megajándékoztak vagyunk. – Mid van, amit nem kaptál-kérdi az apostol? Nem mondhatjuk semmire, hogy kiérdemeltük, rászolgáltunk, megdolgoztunk érte... Legyünk hálásak mindenért, minden nap. A tiszta vízért, a napfényért, az egészségért, a betevő falatért, szüleinkért, szeretteinkért, és azért is, ha Isten néha megengedi, hogy másképp történjenek a dolgok velünk, mint ahogy szeretnénk. Ez nemcsak pozitív gondolkodás kérdése. Nem merül ki annyiban, hogy a félig üres pohárban a félig már tele poharat is észreveszem. A hálás lelkületet gyakorolva erénnyé, életformánkká is válhat. Nem válunk alárendeltté vagy kiszolgáltatottá, hanem felnyílnak szemünk az élet apró csodáinak felértékelésére. Észre vesszük, hogy hány ember szeret minket, hányan élnek körülöttünk, akik munkájukkal, áldozatukkal a mi boldogságunkat szolgálják. Megtanuljuk megbecsülni a kis dolgokat, odafigyelhetünk embertársaink apró

gesztusaira, amelyekben sok szeretet húzódik meg. A hála gyógyír. Csalódások és beszűkülések helyett tanulságokkal gazdagodunk, és másokba is sok erőt önthetünk. A hála boldoggá tesz. Összekapcsol Istennel és az emberekkel. Ha hálásak vagyunk, belső erőforrásaink is megnyílnak, és életünk vízvezetéke újból „átereszti” az isteni kegyelmet.

Rámenős hittel

Évközi 29. vasárnap

1. Mózes kitárt karja (Kiv 17, 8–13)

Húsvét vigiliáján, a mély értelmű feltámadási szertartás végén már nem egyszer éreztem fáradtságot karjaimban. Felemelő, jóleső fáradtság volt. Amikor órákig kitárt karral imádkozik az ember, az fárasztó lehet. Mózes karjait is tartani kellett a hosszú ima alatt. Az őszövétségben még azt hitték, addig hatékony az ima, amíg kitárt karral bírjuk. Mintha a mesterséges testtartás, a különféle trükkök befolyásolnák Istent. Manapság sok keletről importált meditációs és jóga módszer dívik, amelyek azt a képzetet keltik az emberben, hogy a technikákkal (térdelve, ülve, keresztbe tett lábakkal, ismétlésekkel, csendben vagy hangosan kiáltozva stb.) hamarabb célt érhetünk. A keresztény szerzeteseknél és ájtatóságoknál is meghonosodtak a különféle imamódok és testtartások, de nem azzal a céllal, hogy ezzel Istent manipuláljuk, jobb belátásra bírjuk. Nem Istennek van szüksége mindezekre, hanem az imádkozót hivatottak segíteni, ösztönözni, hogy ne lankadjon a bizalomban, konok hűséggel, állhatatosan ostromolja az eget, és ne unja meg Istenhez fohászkodni. Mert ahogy Mózes imájában látjuk, a kitartó ima meghozza gyümölcsét.

2. Kitartás az apostoli munkában (2Tim 3, 14– 4, 2)

A Szentírás olvasása és tanulmányozása állandó buzgóságra serkenti Isten emberét.

3. Amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön? (Lk 18, 1–8)

Habár a mai bibliai textus címe az igazságtalan bírót nevezi meg főszereplőként, valójában Szent Lukács az állandó imádság lelkületéről ír. Jézus konkrét emberi karaktereket használ fel, hogy rámutasson: a korrupcióval terhelt emberi igazságszolgáltatás ilyen. Ez nem lesz más egyhamar. Ő nem is akarja tökéletesíteni, mert az az emberi bűnösség miatt lehetetlen. Az ember megkísérthető, akár a saját gyengeségein keresztül is.

A példázatban szereplő bíró önkényes, gátlástalan. Istentől nem fél, embertől nem tart. De a rámenős öregasszonytól egyszerre csak félni kezd. Talán a zaklatással járó kellemetlenségtől, talán lustaságból, talán a hírnevét félti, talán azért akar minél hamarabb túl lenni az ügyön, hogy lerázza ezt a számára már kényelmetlen nőszemélyt...A történet olvasása közben észrevétlen együttérzünk az özvegyasszonnyal, aki a szegények képviselője, férje hiányában védtelen, kiszolgáltatott, csak magára van utalva. Az özvegy alakja minket bátorít: ne adjuk fel. Vívjuk meg a lélek harcát a gonosszal szemben. Úgy harcoljunk jogainkért, mint ez az asszony. Érdemes küzdeni, mert Isten a mi oldalunkon áll: előbb vagy utóbb igazságot szolgáltat. Az asszonynak senkije nincs, ajándékokra sem telik, megvesztegetéssel nem tud érvényt szerezni igazának, mégsem hagyja annyiban. Azt teszi, amit tehet: mindig újra jön, és kopogtat. Előadja az ügyét mindaddig, amíg a közönyös és gonosz bíró meg nem unja. A bíró nyugalmat akar, a zaklatásból már elege van, és be kell látnia, hogy az asszony sürgetése már teher. Szabadulni akar tőle.

Jézus nem a bíróhoz hasonlítja Istent – mintha csak akkor hallgatna meg minket, ha erőszakosan, pofátlanul alkalmatlankodnánk nála... –, hanem az özvegy képével akar bátorítani a kitartó, állhatatos imádságra. A példabeszéd igazi értelme a fokozásban rejlik. Ha még ez a korrupt bíró is – aki az özvegytől nem remélhetett csúszópénzt –, végül végére járt az ügynek, mennyivel inkább meghallgatja gyermekei kérését a szerető és irgalmas Isten, ha hittel és bizalommal könyörögnek hozzá. Majdhogynem elvárja, hogy mi is ilyen szakadatlan hűséggel harcoljunk örök üdvösségünkért, az isteni igazságszolgáltatásért. Az ima ereje áthatol a felhőkön, és a hit csodáit termi meg már itt a földön.

A példázat zárásaképp Jézus szinte paradox módon nyomatékosítja: *csak az a kérdés, hogy amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön?* Vagyis nem az a gond, hogy Isten meghallgatja-e imáinkat és szolgáltat-e igazságot, mert ahhoz kétség nem fér. Inkább az a gond, hogy ki tudunk-e tartani a hitben, amíg az Úr eljön, ítélni élőket és holtakat! Súlyos és elgondolkodtató kérdés... Mintegy aláhúzza a hit és az imádság elválaszthatatlan szerepét. Ahogyan a példázatban szereplő özvegy is abban bízott, hogy a rossz hírben álló bíró számára kedvező döntést hoz. Mi is azért imádkozunk, mert hisszük, hogy imáink meghallgatásra találnak. Lehet, hogy kell valami történések velünk, hogy észhez térítsen. Mint ahogy az istentelen bírónak is szüksége volt erre az öregasszonyra, hogy megtalálja az igazságot...

Egy férfi éveken keresztül gyűjtött egy új Mercedesre. Végül a sok munka és félretett pénz meghozta a várva várt pillanatot. Nagy örömmel és izgalommal hajtott hazafelé, hogy családjának és barátainak is megmutathassa az új „álomautót”. Útközben megállt, hogy betérjen az egyik barátjához. Könnyedén talált egy helyet, ahova beparkolhat, és „rükvercben” tette az autót. Nagy lendülettel elkezdett tolatni, mire halotta, hogy egy kő koppan az új autóján. Hirtelen lefékezett és kiszállt. Láta, hogy egy kisfiú dobta meg a kocsiját, ezzel máris megsérült a gyönyörű fényezés. A férfi kikelve önmagából, így kezdett el üvöltözni: „Te normális vagy, kölyök? Nincs neked eszed? Ha majd jól elverlek, el fog menni a kedved az ilyen örülségektől, hogy mások kocsiját kővel dobáld!”

Bácsi kérem, ne haragudjon!” – válaszolta a fiú.

A férfit annyira elöntötte a düh, hogy nem is figyelte, mi van körülötte. De a fiúcska így folytatta: „Elnézést, nem tehettem mást! Túl messze voltam öntől, hogy meghallja a hangomat. Csak így állíthattam meg, hogy ne tolasson tovább.”

És ekkor látta meg a férfi, hogy a kocsija mögött egy tolószékkal felborult gyerek van. „Ő a testvérem és egyedül előre ment a tolószékkal. De túl gyorsan gurult és a járda szélén felborult, pont az ön kocsija mögé. Muszáj voltam megdobni, hogy megállítsam magát.” Ekkor a férfi nagyon elszégyellte magát, és segített visszatenni a fiút a tolókocsiba.

Az eset után a kocsin soha nem csináltatta meg a fényezést. Az megmaradt emlékeztetőnek, hogy ha megdobnak kővel, talán azért van, hogy a figyelmünket felkeltsék, nehogy valami nagy bajt okozzunk.

Jézus halk, szelíd hangon szól a mi szívünkhöz és lelkünkhöz. Néha nincs időnk meghallani, vagy túl elfoglaltak vagyunk, hogy figyeljünk órá. Néha meg kell hogy dobjanak kővel ahhoz, hogy körülnézzünk, mi is folyik az életünk körül...

Önmagasztalás, avagy milyennek lát Isten?

Évközi 30. vasárnap

1. Az Úr igaz bíró, nem nézi az ember személyét, nem részrehajló... (Sirák 35, 12–14. 16–18)

Megszívlelendő Sirák fiának bölcs mondásai között az is, amit Isten igazságosságáról ír.

2. A jó harcot megharcoltam (2Tim 4, 6–8. 16–18)

Az Isten akaratát megtaláló és aszerint való életről vallott szentpáli vallomás szinte szállóigévé vált. Milyen jó lenne, ha ezt minden hívő koporsója mellett nyugodtan elmondhatnók!

3. Két ember ment fel a templomba imádkozni... (Lk 18, 9–14)

A mai evangéliumban visszacseng fülünkbe a hálaadásról szóló lukácsi rész és a beképzelt bíró története is. Szakaszunk farizeusa is hálaadással kezdi. Micsoda mintája az igazi imának! A zsidóknál amúgy is természetes volt, hogy az imádságot hálával kezdjék. Például férfiak egyik kedvenc imája volt: köszönöm, Istenem, hogy nem teremtettél nőnek...

A jézusi példázat szerint a farizeus is így hálálkodik: hálát adok, Uram, hogy törvénytudó, erényes, becsületes, vallásos vagyok. Viselkedése hasonlít az öntelt bíróéhoz, de még súlyosabb eset: ő vallásosan tetszeleg magában, és gögijében lenézi a másikat. Nem szorul Istenre, sőt saját magával dicsekszik Isten előtt. Szánalmas figura – mintha magunkat látnánk benne...

Jézus szerint ezért nem igazul meg. A megigazulás ugyanis feltételezni a bűnök beismerését és oadaadását Istennek. Ez a farizeus azért ad hálát, mert nem bűnös! Ez az élet kevélysége. A bűnében megátalkodott emberrel, a bűnei súlyát elmaszató vagy kimagyarázó „vallásos” emberrel Isten nem tud mit kezdeni.

Mennyivel másabb, megnyerőbb a mindenki által megvetett vámos imája. Ő nem húzza ki büszkén magát, hanem szemét lesütve, mellét verve csak ennyit mond: *Uram, irgalmazz nekem, bűnösnek.*

Isten előtt, hozzá legméltóbb magatartásunk: az alázat. Ez nem sunyi meghunyászkodás, hajbókoló megalázkodás, kétszínűség vagy álszerénység, hanem valódi, emberi alapállás. A *humilitas* (alázat) a *humus*-szal, a földdel kapcsolatos. Emberi mivoltunk valósága. Ennek a törekenységnek, földhöz ragadtságnak, földből valóságnak a tudatában élni, hagyni, kérni, engedni, hogy Isten emeljen fel, ne mi önmagunkat. Ahogyan a skolasztikusok tanították: *hajánál fogva önmagát senki nem képes kihúzni a gödörből.* Az Istennek tetsző ima és a mögötte levő személyiség jellemzője az alázat. Tökéletes ellentéte a gögnek, amelyet a példabeszédbeli farizeus mutat.

Öntudatos korunkban a pszichológusok is saját magunk menedzselésére tanítanak. Tudnunk kell eladni magunkat. Legyünk meggyőzőek, keltsünk jó benyomást, s máris kedvezőbb elbírálásban lesz részünk. Állásinterjúknál mosolyogjunk, soroljuk fel minden erényünket, és bátran kérdezzünk. Ne röstelljük eredményeinket, megvalósításainkat feltüntetni, sőt önéletrajzunkba bátran írjunk bele minden fontos részletet. A szerénység nem erény. A magabiztosságtól mindjárt a zsűri is meghatódik. Legyünk büszkék magunkra, vonzó énképünkkel együtt karrierünk is hamarabb épül...

Jézus inkább arról beszél, hogy Isten előtt nem kell igazolnunk magunkat. Az igazi hálában nincs egy szemernyi kevélység sem. Rossz úton járunk, amikor másokhoz kezdjük magunkat hasonlítani. S még inkább rossz, ha ezt imádságként tesszük. Ha igazán hálásak akarunk lenni, köszönjük meg Isten bőkezűségét, irgalmát, amelyet a másik ember is megtapasztal, aki talán nem is annyira bűnös, mint mi.

Isten nem tűri a színészkedést. Az előtte való őszinteséget nem lehet megjátszani, mert hamar lehull a lepel, s a király meztelen marad. Sokunkat megkísért a hiúság, a képmutatás, ami hamis vallásossághoz, vallási okoskodáshoz vezet. Farizeussá válunk.

Nem mellékes részlet, hogy mindez a templomban történik.

Amikor a templomban imádkozunk, egy közösség tagjaként állunk Isten előtt. Amikor mellünket verjük a közös gyónásban, valódi bűnösségünket, konkrét vétkeinket ismerjük be, és nem azzal kell foglalkoznunk, hogy a másik bűnösebb-e, mint mi. Ha bűnösebb volna is, az sem mentene fel minket

felelősségünk alól. Ne tetteinket adjuk Istennek, mint a farizeus, hanem bűnös önmagunkat, mint a vámos. Csak így remélhetünk megigazolást.

Az imádság alaphelyzete ez a rémületes és gyönyörűséges megrendülés, hogy Isten megszabadít terheinktől, kiigazítja életünket, kifizette helyettünk a számlát. Ő födi be mezítelenségünk szégyenét. Ezért adunk hálát, és ezért igyekszünk a szentség, és nem az álszentség útján járni.

Az üdvösség házhoz jön

Évközi 31. vasárnap

1. Elnéző vagy az emberek bűnei iránt, hogy bűnbánatot tartsanak... (Bölcs 11, 23 – 12, 2)

Az ószövetség legfiatalabb könyvében a szerző röviden kitér Isten irgalmára.

2. Urunk, Krisztus eljövételét... illetően ne veszítsétek el... józanságotokat... (2Tessz1, 11 – 2, 2)

Az újszövetség legrégebb könyve megerősíti Urunk szavait, mely szerint az egyháznak a világ vége előtt még küzdelmes földi története lesz. Ezért elsősorban az egyház tanítására kell alapoznunk hitünket. A magántanítások és teóriák zavart okozhatnak a hívő lelkében.

3. Zakeus, gyere le hamar! (Lk 19, 1–10)

A múlt vasárnapi történetben Jézus egy kitalált vámos alakját hozza példaként, most egy „élő”, hús-vér vámos a főszereplő. Zakeus, vagy magyarosan Zakariácska, talán alacsony termetéből fakadó kisebbségi, bénító érzését akarta kárpótolni, talán kíváncsiságtól hajtva, de mindenképpen céltudatosan előrefut, és suhancokat meghazudtoló ügyességgel kapaszkodik fel a vadfügefára, hogy láthassa az arra elvonuló Jézust. Arábia és Júdea határállomásán a balzsam vámjából és az adóbehajtásból meggazdagodó fővámost valamiért már nem boldogítja a pénz. Nyugtalan lelkének tiszta vágya legyőzi a hivatalnoki illemszabályokat, meglett felnőttként már nem ügyel méltóságára, hanem egy olyan kilátóhelyet keres, ahol megpillanthatja azt a prófétát, akiről már sok jót hallott. Szent Lukács finoman sejteti is az indítékot: *szertette volna Jézust látni szemtől szemben...*

Vajon milyen lehetett Jézus tekintete? Miért akart pont az ő szemébe nézni? Hiszen látott már embert eleget, akiktől pénzt kért, akik szemlesütve, gyűlölettel vagy épp kaján mosollyal pengették le az adógarast, csakhogy mihamarabb túl legyenek az elvámolás idegölő percein? Vagy csak kukkolni akart, hogy közben Jézus őt ne vegye észre?... Vajon még senki nem tekintett rá úgy, hogy abban szeretetet, megnyugvást, elfogadást találjon? Mi sugárzik a mi tekintetünkből? Keressük, bírjuk mások tekintetét, miközben velük beszélünk? Egymás szemébe nézünk olykor?

Jézus ismeri az ember titkos gondolatait. Egyből kiszúrja az ágak között meghúzódó törpe embert és leszólítja, szó szerint: *Zakeus, gyere le! Ma a te házában kell megszállnom...* Mielőtt szólna, Jézus már gyógyít. Kiment a lincselő hangulatból, meglátja benne és meggyógyítja a beteg, üdvösségre-megmentésre váró lelket. A pásztor utána megy az elveszett bányának. Utána nyúl annak is, aki nem elkódorgott, hanem épp otthon van. Jézus házhoz jön. Odajön értünk, ahol vagyunk. Házunkba hozza az üdvösséget. Családi körben asztalunkhoz telepszik, és bejelenti: nem vagyunk elveszettek. Függetlenül múltunktól, a közvélemény ítéletétől, akkor is, ha valamiért elmaradoztunk a templomtól és a közösségtől – otthonunkban is ránk nyitja az ajtót.

Csak a szívünk vágára, az „önrészre” vár. Mert ha megküzdünk kegyelméért, legyőzzük sértődöttségünket vagy bármiféle kisebbségi érzésünket – saját magával, végtelen isteni szeretetével ajándékoz meg. Ez az üdvösség. Házhoz szállítva, mindenféle felár, útiköltség, csomagolás, ellentételezés nélkül. S ebből az örömből fakad a megtérés. Életünk teljes valójában megváltozik. Mint a Zakeusé. A zsidó törvények szerint csak juhlopás esetén volt köteles valaki négyszeres kárpótlásra. Ez a dúsgazdag vámos most önkéntelenül, szenvedélyesen, minden mesterkéeltségtől mentesen, a jelenlévő urak megrökönyödésére, elkiáltja magát: *Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, s ha valakit megcsaltam, négyannyit adok helyette!*

Vajon hány milliomos pénzügyőr, vámos, korrupcióval meggazdagodott politikus ragadtatja magát ilyen őszinte, szívből jövő kijelentésre? Bizonyára másképp nézne ki a világ, népünk társadalmi lelkiállapota. S nemcsak az...

Zakeus háza kétszeresen is az üdvösség háza. Kétszer is szerepel Jézus ajkán. Először mint szállása célpontja, most pedig: *ma üdvösség köszöntött erre a házra.* A Jézussal való találkozás kigyógyítja Zakeust lelkifurdalásából, gátlásaiból. Minket is, ha leszállunk bűneink uborkafájáról, vagy ha úgy tetszik, fölkapaszkodunk az evangéliumi tökéletesség, a jézusi eszmény fájára, hogy megpillanthasson. Mindnyájunkban van valami Zakeusból, hiszen mi is „Ábrahám fiai” vagyunk. Ne bujkáljunk hát Jézus elől, hanem nyissunk neki ajtót, mert ma nálunk akar megszállni. Személyesen nevünkön szólít, ha az első sorokban ülünk, ha a hátsó padokban: *Dezsőkém, Terikém, gyere ide, ma a te házában szeretnék megszállni! Add ide bűneidet, gondjaidat, bízd rám életedet, hogy hozzád is beköszönhesen országom.*

Ha ellenállunk, elszalasztottuk üdvösségünket.

Örök élet másképp

Évközi 32. vasárnap

1. Vigasztaló nekünk emberkéz által veszni el, ha belekapaszkodhatunk abba az Isten adta reménységbe, hogy föltámaszt minket... (2Makk 7, 1-2. 9-14)

A halottak feltámadásának tagadása nem új jelenség. A Krisztus korabeli zsidóság körében is előfordult. A feltámadás hitének első írásbeli „bizonyítéka” is mindössze a Kr. e. második században jelenik meg.

2. Legyetek hát állhatatosak... (2Tessz 2, 16-3, 5)

Az apostol kitartásra buzdítja tanítványát és híveit egyaránt. A kísértések között az Úr kegyelme erősít, hogy mindvégig hűségesek legyünk hozzá.

3. A világ fiai nősülnek és férjhez mennek... (Lk 20, 27-38)

A szomszéd falu egyik tanárnője szigorú, következetes pedagógus volt. Osztálya rajongott érte. Három szép gyermeknek adott életet és nevelték őket, pedagógus férjével együtt. Nyugdíjazása után halálos kór támadta meg szervezetét. Évekig irtózatos fájdalmak gyötörték, az utolsó évben már ágyhoz kötve, és a fájdalomcsillapítók sem nagyon használtak. Családtagjai a szerető gondoskodás határán túl tehetetlenek voltak. A minap a szíve feladta... Nem bírta tovább.

Ilyenkor ágaskodnak bennünk a kérdések: miért a szenvedés? Miért nem lehet élvezni itt a földön munkánk gyümölcsét? Tényleg megváltó a halál? Nem okoz még több szenvedést azoknak, akik hátra maradnak? Nem igazságtalan ez? Mit szól hozzá Isten?

Akik az igazságra tanítottak sokakat, tündökölni fognak örökkön örökké, miként a csillagok – írja a Szentírás.

Egyik ismerősöm a következőket mesélte: *egész kicsi gyermek voltam és a drága jó nagymamám mesélt egy moziban látott filmet (talán az egyetlen, amit ő moziban látott), ami arról szólt, hogy egy osztály gyermek felmegy a mennyországba, meglátogatni a háborúban elesett (és feltámadt) apukákat. A találkozás után játszanak, és közben megéheznek, megszomjaznak, kérnek ételt/italt, szeretnének du. egyet aludni, de azt a választ kapják, hogy mindezek odafent nem lehetőségek... Én pedig csodálkozva hallgattam a történetet, mert nem tudtam megérteni: hogy is van ez? De gyerekkorom óta csak annyi változott, hogy most hittel elfogadom, hogy „szem nem látta, fül nem hallotta, emberi értelem fel nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik.”*

A mai evangéliumban meg ezt olvassuk: *akik pedig méltók rá, hogy eljussanak a másik világba, és a halálból való feltámadásra..., meg sem halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és mivel a feltámadás fiai, az Istennek fiai... Ő nem a holtak Istene, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él... Pár nappal halottak napja után ezek a jézusi szavak mintha beszédesebbek lennének. Nemcsak szokásból gyűjtünk gyertyát szeretteink sírjánál, nemcsak illemből viszünk ilyenkor virágot a temetőbe és mormolunk el egy-két fohászt, hanem maga a helyzet kényszerít arra, hogy foglalkozzunk a halál kérdésével. Vagy nem is annyira a kegyetlen végzettel, mint inkább azzal: mi lesz utána? Lesz-e, és milyen az örök élet?*

A feltámadásban nem hívő szaduceus pártiak már-már fantasztikus regénybe illő, kitalált történettel akarják neveltségessé tenni Jézust. A sógorházasságból ihletődő, körmönfontan megfogalmazott történet szerint mind a hét testvér meghal, s végül az asszony is, aki mindegyikük felesége volt. Csattanóként azt kérdik: a feltámadáskor, ha lesz ilyen, melyiküknek lesz a felesége? Jézus nem sétál bele ebbe a sikamlós értelmezési csapdába, hanem a vitát a fonákjáról a színére fordítja, és felmutatja az isteni igazságot. Akik Isten akarata szerint élnek, haláluk után is élnek. Isten az élőké Istene. Nem is lenne ő, ha nem lenne hatalma a halál fölött.

Evilági elképzeléseinket nem szabad kivetítenünk Isten világára. Az örök élet teljesen más, mint amit el tudunk képzelni róla. Testestől-lelkestől feltámadunk, mint maga Krisztus, de egy teljesen más létmódba. A nemi átörökítés oka fogyottá válik. Megszűnnek a földi koordináták, az idő, a tér, az ösztönök, a bűn lehúzó ereje. A szadduceusok és mindenki más nagyon téved, ha azt hiszi, úgy képzelel el, hogy a halál utáni élet ennek a földi életnek a folytatása. Inkább hazaérkezés, beteljesedés, a gyümölcs beérése. Teljesen más létállapot, mint amit mi itt megszoktunk. Ott nincs elmúlás, öregedés, fájdalom, halál. Ott nincs szükség a fajfenntartásra. Ott átalakul a biológia, a test, az anyag megistenül. Megdicsőül egész személyiségünk. Nem gyűjtünk vagyont, nem lesz széthúzás, a feltámadt test már nem érzékies. Tehát nem lesz szükség még a házasság intézményére sem. A halál ott már nem veszélyezteti az emberi nem fennmaradását.

Feltámadásba vetett hitünket igazságérzetünk, tiszta vágyaink is megkívánják. Nélküle mivé lenne az évezredek óta felgyűlt sok jó, erény, tiszta szeretet, amelynek teljesítménye mint életszentség az emberiséget előbbre vitte? Mert ilyenformán fölösleges lenne megszületni, dolgozni, alkotni, áldozatot hozni, családot alapítani, gyermekeket nemzeni, felnevelni őket szeretetben, az értéket, a jót, a szépet, az igazat átadni, és bízni abban, hogy továbbviszi azt a művet, amit megkezdtünk. Vagy kozmikus félrevezetés áldozatai lennénk? Akárcsak az ufókkal, reinkarnációval, lélekvándorlással? De hát akkor mire megy ki az ún. evolúció, fejlődés, haladás, ha csak úgy kialszik, szétpukkad, mint egy lufi? Szélhámosság az egész? ...

Jézus Krisztus igazából saját szenvedésén, kereszthalálán és feltámadásán mutatta be azt, hogy nem áldozatai vagyunk egy világméretű félrevezetésnek, hanem van számunkra hely az örök Atyánál, ahová ő is visszament, immár testünket is felmagasztalva. Ne ragadjunk le földies elképzeléseknél, fantáziálásoknál, ne engedjük meg, hogy csak evilági életben higgyünk, de azt se, hogy az emberi viszonyokat – még ha végtelen formába is – kivetítsük az örök életre. Az eukarisztiában már most velünk élő feltámadt Úr ígérete szerint: *szem nem látta, fül nem hallotta, emberi értelem fel nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik (1Kor2, 9).*

Végünk van!

Évközi 33. vasárnap

1. Az igazak győzelme (Mal 3, 19–20a)

Az „utolsó” kispapja Isten igazságosságáról tesz tanúbizonyságot. Ehhez a végítélet is hozzátartozik. Eljön majd az a nap, amikor minden, mi elég, elég, elhamvad, csak az marad fenn, ami örök érték.

2. Aki nem akar dolgozni... (2Tessz 3, 7–12)

Az apostol vagy a tanítványi köréhez tartozó szerző eloszlatja a tévedéseket, miszerint Krisztus második eljövételének várása okot adhat a henyélésre és a semmittevésre. A végidők közeledtével sem hanyagolhatjuk el evilági teendőinket. A becsületes munkavégzés az evangélium hirdetésének hitelesítő pecsétje.

3. Jeruzsálem pusztulása (Lk 21, 5–19)

Az átlagember kíváncsiságának és az ismeretlentől való félelmének köszönhetően nálunk is felütötte fejét és sok lelki kárt, zavart okozott a hívők körében az ún. nagy figyelmeztetés. Odáig fajult, hogy volt, akik Ferenc pápát is Antikrisztusnak kiáltották ki, és nem mentek olyan paphoz gyónni, aki nem hisz

ebben az álpróféciában... A hiszékenységnek és tömegbutításnak sajnos nincs határa, és az egyházat sem kíméli meg. Ezért a mai, utolsó évközi vasárnapon egyházunk Jézus szavai alapján a végidőkről szóló keresztény tanítást közli.

Szent Lukács leírásában az apostolok a jeruzsálemi templom ékes kövein és napfénytől ragyogó márványoszlopain csodálkoznak. Jézus lehíti őket: eljön az idő, amikor kő kövön nem marad. Erre mint valami hittanos gyerekek, akik egyszerre érdeklődők és pragmatikusak, rákérdenek: *Mester, mikor lesz mindez?*

A jeruzsálemi templom az ószövetségi ember számára nemcsak kultuszhely, vallási szimbólum, hanem a Dávidon keresztül Istentől kapott örökség záloga is volt. A hívő zsidók annak tudatában éltek, hogy Isten addig lakik népe körében, amíg a templom áll. Ha a templom elpusztul, vége a világnak, mindennek vége. Pedig már annak idején Jeremiás próféta is rámutatott, milyen önáltatás földi templomban bízni. Ezért döbbsentette meg apostolait Jézus azzal, hogy a templom pusztulásáról jövendölt. Ez világvégi katasztrófával volt egyenlő. Szent Lukács már Jeruzsálem pusztulásának tudatában élezi ki Jézus szavait, mert Urunk igazából a végidőkről, az *eszkatonról* beszél. Mintegy kihúzza a talajt azon szektás, közeli világvégét várók lába alól, akik azonnali isteni beavatkozást sürgetnek, és végső leszámolásokkal riogatnak...

Kettős céllal teszi ezt. Először is arra figyelmeztet, hogy a város pusztulásának előjelei, a háborúk, földrengések, árvizek, járványok láttán ne az álmessiasoknak higgyünk, hanem azt tudatosítsuk, hogy a világ múlandó, véges. Ezen események mindig is voltak, lesznek. A történelem végső visszaszámlálása Krisztus első eljövételével már megkezdődött. Ő a történelem ura. Kerüljük el a kétségbeesést, hogy mindent a világ végének előjeleként értelmezzünk. De ne is rendezkedjünk be úgy a világba, mintha itt minden örökké tartana.

A történelem mindig is az egyházüldözés kora lesz. Folyamatos végső időket élünk. A kereszténység- (és magyar) ellenesség életünk része. A szabadosság hordaléka. Sok jámbor keresztény egyenesen megbotránkozik az olyan kezdeményezéseken, mint például a „Hívd meg egy sörre a papodat!”, miközben legfeljebb egy évben egyszer nyitja meg a templom vagy a gyóntatószék ajtaját. Vaskos közöny választ el sokunkat egymástól, a közösségtől, mi magunk sem figyelünk az idők jeleire, a Lélek jelzéseire. Könnyebb botrányt vagy álszentséget szimatolni ott is, ahol csak tiszta szeretet van. Jézus kijózanít minket: értelmetlen a világvégét számíthatnunk, inkább legyünk hűségesek hozzá.

Ne rémüljünk a különféle baljós hírek hallatán, hanem kerüljük el azokat a veszélyeket és csapdákat, amelyek lelkünket sodorják veszélybe. Mérlegeljük döntéseinket, cselekedeteinket aszerint: mi maradandó, mi a veszendő, mi az örök, mi a múlandó.

Másodszor Jézus azt is világossá teszi, hogy a tanítványnak mindig készen kell állnia a megmérettetésre. Hogy megmutassa, elkötelezett hitéből milyen gyümölcsök fakadnak. Az események sűrűjében, a hirtelen változó körülmények között is emlékezzen arra, hogy sorsát Jézushoz kötötte. Ha baj, szenvedés, üldözés éri, az alkalom a tanúságtételre. Ahol mi veszélyt látunk, ott Jézus esélyt látat a hitvallásra. Jézus szerint a családi kötelek sem védnek meg a keresztviseléstől. De ígéretet is ad tanítványainak: *hajatok egy szála semvész el...*

Az egyházi év vége fele, jó, ha Jézus szemével tekintünk a világvég jeleire, a „nagy figyelmeztetésekre”, a körülöttünk végbement szörnyű eseményekre vagy katasztrófákra. Ahelyett, hogy türelmetlenül várnánk az istenítéletet vagy elmenekülnénk a szorongatások elől, ahelyett, hogy csak saját peccsenyünket sütogetnénk és keresnénk az egerutat, hogy megússzuk: dolgozzunk teljes erővel, lendülettel a világ megmentésén. Vegyük ki részünket az üdvösségért folytatott küzdelemből, fáradozásból. Ne

bizonytalanodjunk el a sok rossz láttán, rémhírek hallatán, hanem készítsük elő magunkat és környezetünket az üdvösség befogadására.

Mennyei királyság

Krisztus király vasárnapja

1. Dávidot Izrael királyává kenik (2Sám 5, 1–3)

Az olajjal való leöntés Isten kiválasztását jelentette. Minden hatalom a nép szolgálatára adatott Istentől. Ezt testesítette meg Dávid is, akit Krisztus előképének tartunk.

2. Benne teremtett mindent, a trónusokat, uralmakat, fejedelemségeket és hatalmasságokat... (Kol 1, 12–20)

Az apostol összefoglalja Krisztus királyságának teológiáját. Jézus Krisztus a teremtett világ értelme és célja. Átala mi is a teremtés új rendjéhez tartozunk. A hatalom fogalma benne teljesen új értelmet kapott. Jézus nagysága mindenkit térdre kényszerít. Ma az ő nagysága előtt hajlunk meg és magasztaljuk Istent.

3. Most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választotta... (Lk 23, 35–43)

A 2005-ben készült amerikai-angol-spanyol történelmi kalandfilmet – *Mennyei királyság* – talán már sokan látták. A kritikusok Ridley Scott rendezését nem fogadták kitörő örömmel. Habár nagyszerű szereplőgárdát vonultat fel, elmarad a *Rettenthetetlen* vagy a *Gladiátor* című alkotások értékétől. A film a 12. század kereszties hadjáratainak fénykorában játszódik, főhőse Balian, aki nemcsak egyszerű kovács, hanem szakmájának mestere, azonfelül ötvös, és már a csatákban is szerzett tapasztalatot. A történet szerint nem tudja tétlenül nézni a keresztiesek önkényuralmát, otthagya múltját és a felkelők élére áll, hogy a betolakodókat kiűzze a szent városból. Az inkább dagályos és középszerű film láttán sok hiányérzetünk támad. Még a rendezői változat is sok kívánnivalót hagy maga után. Valahogy több van a filmben, mint amit kihoznak belőle. Néha az lehet érzésünk, hogy a *Gyűrűk urából* vágta bele képsorokat. Vallási tartalmát tekintve a filmből nem is marad meg sok, de egy gondolatot mégis érdemes megfontolni: „Az ember mozdulhat parancsra. A fiú követheti az apját. De ha királyok mozgatnak is téged, vagy a hatalmasok, a lelkedért egyedül te felelsz. Isten előtt állva nem mondhatod, hogy mások parancsára cselekedtél, és azt sem, hogy az erény nem volt járható út számodra...”

Krisztus király ünnepén, az egyházi év zárásaképp tegyük át az uralkodó-alattvaló, vezető-beosztott viszonyokat Isten és az ember kapcsolatának síkjára.

Szent Lukács evangéliumában olvassuk, amint az arra járók gúnyolták a keresztre feszített Krisztust: milyen király az, aki nem tud leszállni a keresztről, aki hagyja magát megfeszíteni? A kereszten elhelyezett *Ez a zsidók királya* feliratú táblát is gúnyból rakatta oda Pilátus.

Földi körülményeinkben hatalmasságok, hatóságok, politikai és egyéb vezetők uralma alá tartozunk még a demokratikus berendezkedésű államban is. A mai napon azonban figyelmünk az égi hazára, Krisztus uralmára összpontosul. Miközben szeretnénk önálló, szabad életet élni, és az uralkodási vágy is ott lappang bennünk, létünk Ura, Krisztus király valódi alázatot, őszinte engedelmességet kíván. Minden hatalom „onnan felülről” van. Ha valaki, úgy Krisztus az igazi tekintély, az illetékes életünk vezérlésében.

Az evangélium szerint a katonák gúnyból töviskoszorút készítettek és a fejére erőltették, hogy csúfolhassák, és játékszerként szórakozhassanak vele. A kereszten meghalt és harmadnapra feltámadt királyunk azonban földi hatalmasságoknál nagyobb, végtelenül többet ígér és ad. Halhatatlan, örök élettel ajándékozza meg a még szenvedő, de bűnbánó latrot, s őt követően mindnyájunkat.

A hiteles tekintélytisztelet alapja számunkra Krisztus. Ha tudnánk uralkodni magunkon, mások irányítását, kritikáját, másságát is több szeretettel tudnánk (el)viselni. Krisztus királyságának elismerése, az ezzel járó alázat társadalmi helyünket is kijelöli. Ahogyan Krisztusban Isten alázatát érzük tetten, ugyanúgy az emberi tekintélyt is csak ilyen „önkiüresedéssel” vívhatjuk ki.

Mátyás királynak mondta egyik alattvalója: „Felségedről sohasem tudjuk, mikor király, mikor diák”. A királynak tetszett a megjegyzés, és mosolyogva kérdezte: „Melyik alkalommal, melyik alakommal tetszem a legjobban?” „A kettő együtt tetszik nekünk” – felelte a diák. „A diákban tiszteljük a királyt, a királyban szeretjük a velünk barátkozó kedves diákokat.”

Valahogy Krisztussal is így vagyunk de mérhetetlenül más fokban. Leányaink közül szépségkirálynőt választunk, az orgonát a hangszerek királynőjének, a tokajit a borok királyának, az oroszánt az állatok királyának nevezzük. Krisztust azonban nem mi választjuk királlyá, hanem ő maga nyilatkozik így Pilátus előtt.

A királyság igazi tartalmát ő mutatta meg. A szolgálói, hitvesi magatartás, amellyel az Atya akaratát cselekszi és nekünk is példát ad – életre szóló etalon, minta. Isten országa (királysága) bennetek van – mondja.

Engedjük, hagyjuk, hogy ő parancsoljon nekünk? Szeretnénk, hogy uralma alá hajtja ösztöneinket, rendezetlen vágyainkat, tudattalanba leszorított gátlásainkat? Ő az a király, aki értünk hal meg, hogy újjáteremtse az embert. És ő az ítélőbíró is, aki második eljövetelekor szétválasztja a juhokat a kosoktól, a pelyvát a búzától, és azt mondja a jobbán állóknak: *jertek, Atyám áldottai, vegyétek birtokotokba azt az országot, amelyet kezdettől fogva nektek készítettem...*

Krisztus Urunk nem veszíti el legitimitását négyévenként, és akkor is szerető királyunk marad, ha nem hiszünk benne. Itt a földön s az örök életben is ő képvisel minden törvényt, uralmat és hatalmat. Már most részesülhetünk ebből, ha szolgálatába szegődünk. Akkor szelíd uralma körülöttünk is megnyilvánul.

Prométheuszi feladat, avagy utószó helyett...

Bátorság és alázat kell ahhoz, hogy bűneinket merjük bevallani. Sőt elsősorban szeretet, az iránt, akit megbántottunk. Mind emberi kapcsolatainkban, mind Istennel szemben. Ha pedig szeretetünk nincs, hitünk sincs. (sp.)

156 beszéd. 156 homília. 156, felénk, olvasókhöz forduló, krisztusi, emberbaráti szeretetből fakadó írás. Ez az elmúlt három év teológiai jellegű írásainak gyorsmérlege szerzőnk esetében.

A Biblikus gondolatok ABC-jét, mondhatjuk bátran, „trilógiáját”, a *Tűzet hoztam!* című kötet zárja 2013-ban. Tekintélyes vállalkozás, derekasan elvégzett munka ez, a Sebestyén Pétertől megszokott alaposág védjegyével ellátott.

Képzett teológiai eszmefuttatás, ugyanakkor közérthetőség, ízes mondatszerkesztés, sok helyütt retorikai leleményesség, játékoság, nyelvi és székely humor, optimizmus és empátia a legfőbb összetevői

ennek a kötetnek is. Így a magasra tett lécet könnyedén ugorja meg, mindhárom kötet tartani tudja az eredeti célkitűzéseket, igényes, szakmai szempontból imponáló, a szövegek esztétikumát illetően értékes írások születtek, olyanok, amelyeket minden kispap, pap, a teológia és a homiletika rejtelmait érteni vágyó hívő, értelmiségi egyaránt haszonnal forgathat, örömteli szívvel preparálva akár *silva rerum*-ot is a szövegek példaanyagából.

Ha csupán csak ennyiről lenne szó, akkor is azt mondhatnánk, ez sem kevés, dicséretet érdemlő, professzionális munka kerül az olvasók asztalára. Mégis, esetünkben ennél jóval többről beszélhetünk. Sebestyén Péter szövegei ugyanis úgy konstruálódnak, az egyes szövegek narratívái oly módon tárják fel a szerzői szándékot, hogy azokat hétről hétre a legegyszerűbb, egyetemi padokat nem koptatott emberek, katolikus hívek és Istent hívők, másképp gondolkodók, másvallásúak, kételkedők és hitetlenek is befogadhatják.

2013 őszére társadalmunk napi gondoljai még nagyobbak lettek, mint eleddig valaha is voltak. Ritkult az (el)(nem) beszélés a táborok között, kevés kivételtől eltekintve az úgynevezett „szépirodalmárok”, „tudósok”, az egyes tudományterületek jelesebb képviselői jószerével tudomást sem vesznek a vallási, egyházi tárgyú, jellegű szak-, illetve szépirodalomról, viceversa az egyházi sajtó sem szán elégséges teret a jelenlegi tényirodalmi, illetve szépirodalmi vonulatok be- és felmutatására. Nincsenek, vagy csak elvétve találni recenziókat, csupán „párhuzamos élettörténetek” vannak, mindegyik fél hurcolja a maga nyűgeit, vállalva (vagy sem) a maga harcát. Ilyen körülmények között, a gyatra vagy nemlétező terjesztői hálózatot felülírva, a szerzőnek – lett légyen az akár pap – magának kell eredményes menedzsernek lennie, és kitalálnia, miként lehet az írásműveket célba juttatni a lehető legszélesebb közönséget, közösségeket megszólítva.

Péter páter kötetének címe mindennél beszédesebben jelzi, ő készen áll a katekézisre, készen áll a TŰZ átadására, a hit, a tudás, a JÓ ismeretének átadására, a szeretet átadására, a Szentlélek tüzevel érkezik, reménytelten szívvel nyújtva felénk az igazi táplálékot, Isten ígéjének mézédés szavait. Nekünk „éppen” csak fogadókészségünket kell(ene) kinyilvánítanunk és befogadnunk ezeket a SZAVAKAT, befogadnunk a példákat, oltalmazó szavak segítségével cselekvő magatartással alakítva át hétköznapi passzivitásunkat.

Így írják felül a reményvesztettség állapotait jelen kötet felismerései, rádöbbenve minket arra a tényre, hogy harcainkban nem vagyunk egyedül, legyőzetéseink, hétköznapi „meghalásaink” ellenére is jobbát nyújtja az Isten, van kibe belekapaszkodnunk.

Szükségünk is van rá, tegyük hozzá, hiszen olyan világot élünk, amelyben szinte naponta felülíródik az erkölcsi rend, az évezredek etikai kitételek tudomásul nem vétele pedig káoszhoz, csömörhöz, kiábrándultsághoz, letargiához, terméketlen és fájdalmas magányhoz vezet, a kiábrándultság ijesztő mértékeket ölt, elvész a szilárd talaj az emberek lába alól, relativizálódik minden, a kozmosz csak elérhetetlen vágyalom, ködbe vesz, távoli horizont marad.

Sebestyén Péter atya lebilincselő történetei megrendítenek, könnyeket csálnak szemünkbe, megnevettetnek vagy elgondolkodtatnak, gyakran sírva nevetünk.

Bátran kijelenthetjük, hogy írásművészete beérett, szövegei egyre összetettebbek, nyelvileg kiérlelték, mondatfűzései letisztult dinamikájúak, az egyes homiliák címei pedig telitalálatok.

De nem csupán címadási technikája fejlődött folyamatosan a trilógia megírása során, a nyelvi pallérozottság mellett témaérzékenysége is egyre tágabb határokat ölelt át. Péter páternek elhisszük azt, amit sok más embernek nem.

Szavai simogatóak, szókimondása, figyelmeztető, jóra intő felszólításai mögül is kiérezni a szeretet csodálatos nyelvezetét, azt a nyelvezetet, amely csak a kegyelmi állapot termékeként születik meg, alaposan meghatározva az alkotáslélektani folyamatokat. Hisszük, édes teher volt az alkotó számára mindhárom kötet írásainak konstruálódása. A szeretet olyan hullámhosszán ír, amely manapság csak

kevesek erénye és még kevesebbek jussa. Amennyiben témátörténeti elemzésnek kívánjuk alávetni a 156 írásművet, elmondhatjuk, hogy témái színesek, szinte semmi nem kerül el figyelmét, semmilyen jelenség nem tabutéma számára, legyen az papi cölibátus, speciális székel „vétkek”, gyilkosság, szeretetlenség, lelki szárazság, gyűlölet, vagy politikusaink, írástudóink mindennapos árulása, gyerekeink, ifjúságunk rombolt lelkiállapota.

Így érthette el azt, hogy írásaira ezrek kattintanak a világhálón, téma-aktualitásai égetően frissek, mintegy felszólítanak a döntéshozatalra, az állásfoglalásra, a homíliák sorai élő lelkiismeretként ívódnak elménkbe, lelkeinkbe.

Ahogy ő hozza nekünk a tüzet, úgy vigyük hát mi is tovább a szövegeket, a példákat, a könyvet magát, adjuk oda minél több embernek, legyünk mi is Krisztus hírnökei, váljunk Prométheuszokká mindannyian.

Sebestyén Péter sokadik kötetében sem akar szakértőként, megmondó-emberként, kritikusként fellépni, annak ellenére, hogy: „Amikor évekkkel ezelőtt prédikációs gondolataimat »olvasható« formában szavakba próbáltam önteni, még nem is gondoltam arra, hogy Isten igéjét, örömhírét »közhírré tenni« milyen kinnal, belső gyötrődéssel, feszültséggel jár” – írta egyik szövegében.

Mindig is tudta: „Hitünk belső látás. Felismerése az isteni jelenlétnek és annak elfogadása, hogy abba kapaszkodunk, ami első látásra nem kézzel fogható. Ehhez merészség kell. Szembemenni a világ behatárolt, mérhető „bizonyítékaival”, mint ahogyan azt is meggyőződéssel vallja, hogy: „Isten irgalma nélkül nem állhat talpra sem az egyén, sem a közösség. Ez a keresztény örömhír lényege: Jézus Krisztus kegyelme megújít, átformál, új életet ad, újfajta magatartásra ösztönöz. Szerető irgalma most is biztatás. A bűn halált hoz, az irgalom feltámaszt.”

Péter páter a jobbik részt választotta. A mennyei Atyától kapott talentumaival jól sáfárkodik, gyakran az „értelmetlen” szeretet oltárán mutatva be áldozatot teszi dolgát. Hisszük, hogy újabb kötetek készülnek majd alkotói műhelyében, áldást közvetítő, a megnyugvás ösvényeire vezérlő írásművek, Szűzanyánkhoz és Fiához, a Megváltónkhoz elvezetőek. Így legyen!

- * Bibliikus gondolatok – A. év: *Kincs mélyre ásva* címmel, 2012 januárjában
- Bibliikus gondolatok – B. év: *Isten asztaltársasága* címmel, 2012 adventjén
- Bibliikus gondolatok – C. év: *Tüzet hoztam!* címmel, 2013 adventjén

Balog László

Borítóterv: Szócs Zsolt
Tipográfiai terv: Szabó Anikó
A szöveget gondozta: Bodó Márta

Készült a kolozsvári Mega Nyomdában

Igazgató: Sincovici Cristian